

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КУ «МІСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ»
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД №23
ВІННИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»

**НАШ ПОМІЧНИК – ТРАФАРЕТ
(СИСТЕМА РОЗВИТКУ ГРАФІЧНОЇ
МОТОРИКИ У ДОШКІЛЬНИКІВ)**

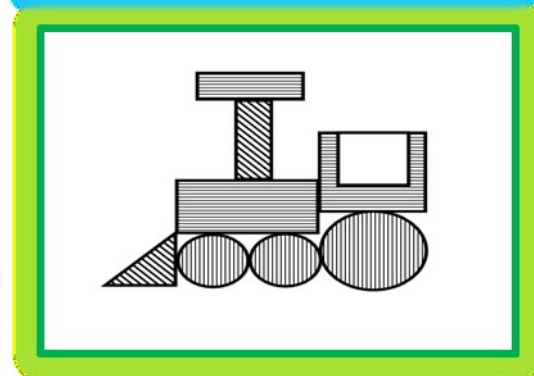
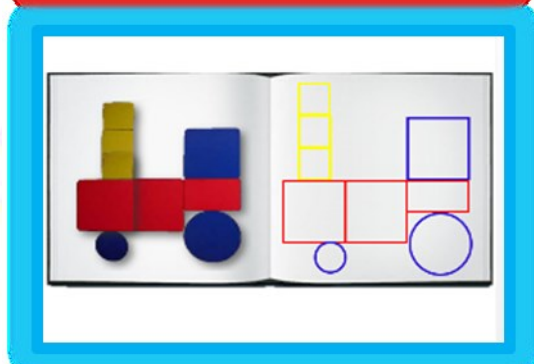
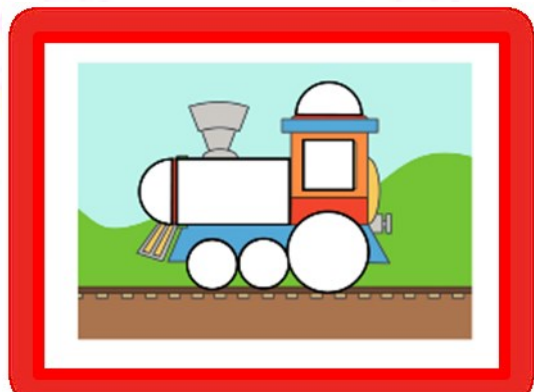
номінація

«Навчально-методичний посібник ДНЗ»

Малафеева Людмила Вікторівна,
вихователь-методист, «спеціаліст вищої категорії»,
тел. (067) 75-69-175.

Копитко Ольга Миколаївна,
вихователь, «спеціаліст I категорії»,
тел. (097) 213-61-68.

Нейер Людмила Артурівна,
Вчитель-логопед, «спеціаліст»
тел. (097) 479-35-53.

м. Вінниця
2017

Автори **Малафєєва Людмила Вікторівна**, вихователь-методист комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №23 Вінницької міської ради»

Копитко Ольга Миколаївна, вихователь комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №23 Вінницької міської ради»

Нейер Людмила Артурівна, вчитель-логопед комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №23 Вінницької міської ради»

Малафєєва Л.В., Копитко О.М., Нейер Л.А. Наш помічник – трафарет. (Система розвитку графічної моторики у дошкільників). Навчально-методичний посібник / Л.В.Малафєєва, О.М.Копитко, Л.А.Нейер. – Вінниця: ММК, 2017. 136с.

Рецензенти:

Білик К.Д., завідувач комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №23 Вінницької міської ради»

Баглай Л.В., завідувач комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №67 Вінницької міської ради»

Рекомендовано методичною радою

Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад №23 Вінницької міської ради» (Протокол № 2 від 30.01.2017 р.)

В запропонованому посібнику розкриваються теоретичні основи розвитку графічної моторики у дошкільників, пропонується система роботи з використанням лінійок-трафаретів для зміцнення дрібних м'язів руки, а також вправи з віршованими текстами для пальчикової гімнастики; завдання, що сприяють розвитку мовлення, мислення, пам'яті, творчої уяви у дітей дошкільного віку. Рекомендовано для вихователів дошкільних навчальних закладів, методистів, батьків, студентів педколеджів та університетів.

Зміст:

Вступ	4
Концептуальні засади створення посібника	6
Розділ 1. Опис посібника (теоретичне обґрунтування).....	11
Розділ 2. Система розвитку графічної моторики у дошкільників (Практичний матеріал).....	19
– Перспективний план занять з моторики в молодшій групі.....	19
– Перспективний план занять з моторики в середній групі.....	31
– Перспективний план занять з моторики в старшій групі	47
Висновки.....	61
Список використаних джерел.....	65
Додатки	67

ВСТУП

Базовий компонент дошкільної освіти, як державний стандарт, орієнтує педагогів на цілісний загальний розвиток дитини, відповідно до її вікових можливостей на основі компетентнісного підходу. Документ передбачає гармонійне поєднання, домірних вікові й індивідуальним темпам розвитку, життєво необхідних знань, умінь, навичок з інтересами, прагненнями, бажаннями, можливостями, настроями та вольовими зусиллями дитини.

Однією з важливих умов нормального психічного розвитку дитини та її успішної соціалізації є чисте, правильне мовлення. Завдяки якому малюк пізнає світ, виражає свої власні бажання, думки, вимоги. На жаль, кількість дітей, які мають ті чи інші вади вимови, зростає. Результати досліджень учених, практичний досвід дефектологів та логопедів свідчать про те, що останнім часом у дітей помітно знизився рівень розвитку дрібної моторики (тонких рухів пальців рук) і, як наслідок, зросла кількість дітей із затримкою мовленнєвого розвитку. **Дрібна моторика – це сукупність рухів пальців, долонь і кистей рук дитини.** *«Руки вчать голову, потім, порозумнішавши, голова навчає руки, а вмілі руки сприяють розвитку мозку»* - Іван Павлов, фізіолог. *«Де рука, там і голова»* - так твердить народне прислів'я.

Люди помітили вплив мануальних (ручних) дій на розвиток мозку ще в давні часи. Японський лікар Намікосі Токудзіро створив методику оздоровчого впливу на руки. Він стверджував, що пальці мають велику кількість рецепторів, які надсилають імпульси до центральної нервової системи людини. На кистях рук є чимало акупунктурних точок, масажуючи які можна впливати на внутрішні органи, що рефлекторно з ними поєднані. По насиченості акупунктурними зонами кисть не поступається вуху чи стопі. У Китаї поширені вправи долонь з кам'яними і металевими кульками. Популярність цих занять пояснюється їх оздоровчим і тонізуючим ефектом, що вони справляють на організм. Регулярні вправи з кульками поліпшують пам'ять, розумові здібності дитини, усувають її емоційну напругу, розвивають координацію рухів, силу і спритність рук, підтримують життєвий тонус. У Японії широко використовують вправи для долонь і пальців з волоськими горіхами. Чудовий оздоровчий і тонізуючий вплив на організм людини має перекочування між долонями шестигранного олівця.

Праці В.М. Бехтерева довели вплив маніпуляції рук на функції вищої нервової діяльності, розвитку мовлення. Прості рухи рук (дитячі ігри, потішки «Ладки-ладусі», «Сорока-ворона», «Куй, куй чобіток») допомагають прибрати напругу не лише із самих рук, але й з губ, знімають розумову втому. Вони здатні поліпшити вимову багатьох звуків, а значить — розвивати мовлення дитини.

Вченими давно встановлено, що рухи пальців рук стимулюють розвиток центральної нервової системи, прискорюючи розвиток мовлення дітей, адже зони кори головного мозку, що відповідають за ці функції, розташовані дуже близько. У дітей, які добре координують рухи своїх пальчиків, швидко і своєчасно розвиваються відділи головного мозку, що відповідають за формування мовленнєвих навичок.

Доведено також, що саме дрібна моторика свідчить про інтелектуальний рівень розвитку дитини. Діти, з погано розвиненою мілкою моторикою, погано тримають ложку, олівець, не можуть застібати гудзики, шнурувати черевики. Їм буває важко зібрати деталі конструктора, що розсипався; працювати з пазлами, рахунковими паличками, мозаїкою. Вони відмовляються від, улюблених іншими дітьми, ліплення та аплікації, не встигають за дітьми на заняттях. Таким чином, можливості освоєння світу дітьми виявляються збідненими. Діти часто відчують себе неспроможними в елементарних діях, доступних одноліткам - це впливає як на емоційне благополуччя дитини, так і на її самооцінку.

Навички дрібної моторики є основою до навчання письму: від ступеня розвитку цих навичок буде залежати почерк людини. Саме в дошкільному віці на розвиток дрібної моторики слід звертати особливу увагу: до того часу, коли дитина піде в школу, її моторні навички повинні бути розвинені на достатньому рівні, інакше навчання в школі для маленького школярика буде складним.

Чим розумніші руки, тим розумніша дитина.

Якщо хочете виростити розумну дитину - почніть з рук.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ПОСІБНИКА

Опрацювавши сучасну літературу та фахову періодику щодо методів та прийомів розвитку графічної моторики у дошкільників, проаналізувавши науково-теоретичні засади і методичні поради щодо підготовки руки дитини дошкільного віку до письма, був створений навчально-методичний посібник «Наш помічник - трафарет» (Система розвитку графічної моторики у дошкільників).

Передумовами створення посібника були:

- Недорозвиток мовлення у вихованців групи (50 % дітей).
- Невисокий рівень розвитку дрібної моторики у дошкільників.
- Відсутність системи в розвитку мілкої моторики дошкільників.
- Неефективність існуючих засобів навчання дошкільників письма.
- «Дешколяризація» дошкільної освіти, а не цілеспрямована підготовка дітей до школи, на догоду батькам, та формуванням багатогранної творчої особистості.
- Зацікавлення дошкільників фабричними трафаретами, що були внесені в групу (куточок СХД) (Фото 1-2).

Фото 1. Обладнання осередку самостійної художньої діяльності

Фото 2. Фабричні трафарети для внутрішнього та зовнішнього обведення, як обладнання осередку СХД.

В основу посібника лягла методика навчання письма молодших школярів Є.М.Потапової, суть якої полягає в тому, що молодші школярі навчаються нетрадиційного способу письма – з використанням трафаретів та лекал. В результаті, у дітей

формується міцні каліграфічні навички у більш короткі терміни. Таке навчання письма умовно розділене на три етапи. Перший етап - розвиток мускульної пам'яті, другий етап - розвиток тактильної пам'яті і третій етап - закріплення отриманих відомостей за допомогою трафарету букв. Всі етапи між собою пов'язані. Крім того, дана методика дозволяє розвивати не тільки дрібну моторику рук, а й всі види пам'яті: тактильну, зорову і слухову.

Поєднавши основи роботи з трафаретами з завданнями дошкільної освіти, врахувавши особливості дітей дошкільного віку та те, що провідною діяльністю дітей дошкільного віку є гра, був створений навчально-методичний посібник «Наш помічник - трафарет», основним завданням якого є, в невимушеній, цікавій для дітей формі, сприяти підвищенню графічної моторики дошкільників та, як наслідок, підвищення рівня мовленнєвого розвитку дітей.

Метою створення навчально-методичного посібника є розкриття сутності інноваційної діяльності в ДНЗ, оновлення засобів навчання, сприяння розвитку у дітей активності, самостійності, віри в свої сили, гартування волі; створення ефективних умов для здійснення загального розвитку дошкільників, який є основою формування особистості для забезпечення якості дошкільної освіти.

Ключовим завданням дошкільної освіти на сучасному етапі є формування багатогранної творчої особистості, а центральним новоутворенням дошкільного віку - творча уява дошкільника, тому, розробляючи систему з розвитку мілкої моторики дошкільників, завдання щодо роботи з трафаретами носять, як репродуктивний, так і творчий характер. Типи занять, які пропонуються до проведення: за зразком, за малюнком, за умовою, за задумом.

Навчально-методичний посібник «Наш помічник - трафарет» включає методичні рекомендації щодо організації занять з моторики у дошкільних групах ДНЗ; перспективний план (система) роботи з розвитку графічної моторики у молодшій, середній, старшій групах ДНЗ; зразки трафаретів, які використовуються в роботі; фонові зображення для дітей (роздатковий матеріал) та зразки роботи (демонстраційний матеріал); конспекти занять та зразки пальчикової гімнастики, яку можна використати

під час організованої навчальної діяльності; поради та рекомендації педагогам та батькам щодо розвитку м'якої моторики дошкільників.

Особливістю роботи з моторики є системність і систематичність. Тому для якісного проведення даних ігрових занять, в орієнтовному розподілі організованої навчальної діяльності, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2015 №446 «Про затвердження гранично допустимого навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності», було визначено 1 заняття на тиждень з моторики у всіх дошкільних групах, реалізуючи завдання освітньої лінії «Розвиток мовлення і культура мовленнєвого спілкування». Письмо є одним з видів мовленнєвої діяльності людини, тому й навички письма також належать до мовленнєвих навичок. Важливо, щоб їх формування було для дошкільників якомога природнішим процесом.

Тематика та зміст роботи під час таких занять відповідає тематичному плануванню та змісту роботи за освітніми лініями «Логіко-математичний розвиток» (базується на отриманих знаннях) і «Художньо-продуктивна (образотворча) діяльність» (базується на отриманих знаннях та передують заняттям з малювання).

Завдання з моторики реалізуються під час занять різних типів за способом організації дітей:

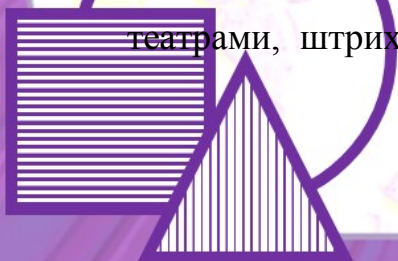
- фронтальних (вся група);
- групових (до 15 дітей);
- індивідуально-групових (до 8 дітей);
- індивідуальних (1-4 дітей).

Структура занять з моторики:

1. Сюрпризний організаційний момент.
2. Обстеження зразка чи зображення (визначення умови, бесіда) – вибір прийому відповідно типу заняття (за задумом, за зразком, за умовою, за малюнком).
3. Пальчикова гімнастика.
4. Вправлення дітей (робота з трафаретами).
5. Оцінка та аналіз дитячих робіт.

Узагальнення

Теоретичною основою навчально-методичного посібника є праці вчених (педагогів, психологів, медиків). Василь Сухомлинський писав, що «витоки здібностей і обдарування дітей - на кінчиках їх пальців, від них, образно кажучи, йдуть найтонші струмочки, які живлять джерело творчої думки». В лабораторії вищої нервової діяльності дитини в електрофізіологічному дослідженні, проведеному Т. П. Хризман і М. І. Звонарьовою, було виявлено, що коли дитина робить ритмічні рухи пальцями, у неї різко посилюється узгоджена діяльність лобних і скроневих відділів мозку. Таким чином, дані дослідження говорять про те, що мовленнєві області формуються під впливом імпульсів, що надходять від пальців. Педагоги-практики також приділяють багато уваги проблемі розвитку дрібної моторики руки і зорово-рухової координації, тому розвиток дрібної моторики у дітей як один із засобів розвитку мовлення пропонується давно. Але, не зважаючи на відомі усім факти, з кожним роком зростає кількість дітей, які мають недорозвиток мовлення та вади вимови. Це обумовлено низкою об'єктивних причин педагогічного, медичного і соціального характеру. Світ для людей «стає зручним»: не потрібно зашчіпати та розщіпати гудзики на одязі – спочатку з'явився замок «блискавка», а потім ще й «липучки»; якщо раніше взуття було на шнурівках, то тепер воно на «липучках» або новомодне самозашнуровуване, яке, лише при натисканні на кнопку, стягується та стає комфортне, зручне для ноги; якщо раніше діти власноруч створювали іграшки, гралися природними матеріалами (шишками, жолудями, каштанами, камінчиками тощо), допомагали батькам по господарству, сортуючи, складаючи, розрізаючи, в'яжучи будь що, будь де, з найрізноманітнішого матеріалу, то тепер такої необхідності немає – є безліч іграшок та гаджети, а ще «тривожні» дорослі, які намагаються застерегти та не допустити своє дитя до усіляких «навантажень» та «небезпек». «Прогрес випробовує нас на міцність» - якщо ми спрощуємо життя своїм дітям, не дозволяючи їм самостійно щось вирізати, зліпити, змайструвати – повправлятися пальчиками, ми повинні, приділяючи своїм малюкам більше уваги, позайматися з ними конструюванням, мозаїкою, пальчиковими іграми, театрами, штриховкою і малюванням.

Багато авторів приділяють мілкій моториці увагу, видається різноманітна література, ігри з розвитку дрібної моторики, зошити з вправами по підготовці руки дитини до письма (з 3 років!). Ми виконуємо соціальне замовлення: надходження дитини до школи, готовою до навчання, що має достатній рівень розвитку пізнавальної сфери та дрібної моторики рук. Але забуваємо про те, що відбираємо у дитини її провідну діяльність – гру! Дитина вже «на порозі школи» не любить писати в зошиті. Він не з'явиться, як подарунок у 1 класі. За погані «палички» і «галочки» в зошиті дитину вже карали в дошкільному віці, тому писати малюк не любить, не хоче і не вміє. Моторика її руки не сформована.

Чому варто обрати навчально-методичний посібник «Наш помічник - трафарет» (Система розвитку графічної моторики у дошкільників):

- Ігри-заняття з лінійками-трафаретами не передбачають писання в зошиті, а - роботу на окремих яскравих аркушах (*Додаток 4*).
- Час для занять, визначений в розкладі – це лише час для вихователя в який він проводить з дітьми цікаві ігри по створенню нових образів з допомогою олівців і «диво-лінійки» (*Додаток 2*).
- Обов'язковою умовою в структурі заняття з моторики є використання пальчикової гімнастики, пальчикових вправ та ігор, які вихователь може обирати за бажанням: скористатися запропонованими (*Додаток 1*) чи обрати свої (шнурівки, самомасажі, застібки чи закрутки тощо).
- Вся робота систематизована і починається з молодшої групи (*Наявний електронний додаток з фонами для усіх занять всіх вікових груп*).

Мета: забезпечити дитині достатній рівень розвитку дрібної моторики руки.

Завдання:

- розвивати дрібну моторику пальців, кистей рук;
- розвивати точність і координацію рухів руки і око, гнучкість рук, ритмічність.
- розвивати психічні процеси: мову, довільну увагу, логічне мислення, зорове і слухове сприйняття, пам'ять дітей.
- виховувати вміння діяти за словесним інструкціям, вміння самостійно продовжувати виконання завдання та здійснювати контроль за власними діями.

Розділ 1. Опис посібника (теоретичне обґрунтування)

Основою роботи за навчально-методичним посібником «Наш помічник - трафарет» (Система розвитку графічної моторики у дошкільників) є лінійки-трафарети (Рис. 1-2).

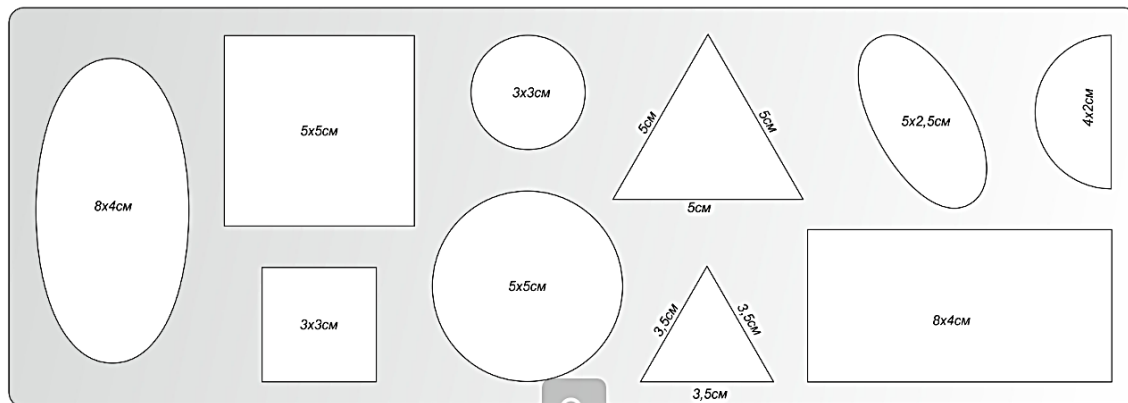

Рис. 1. Лінійка-трафарет для роботи в молодшій та I півріччі середньої групи.

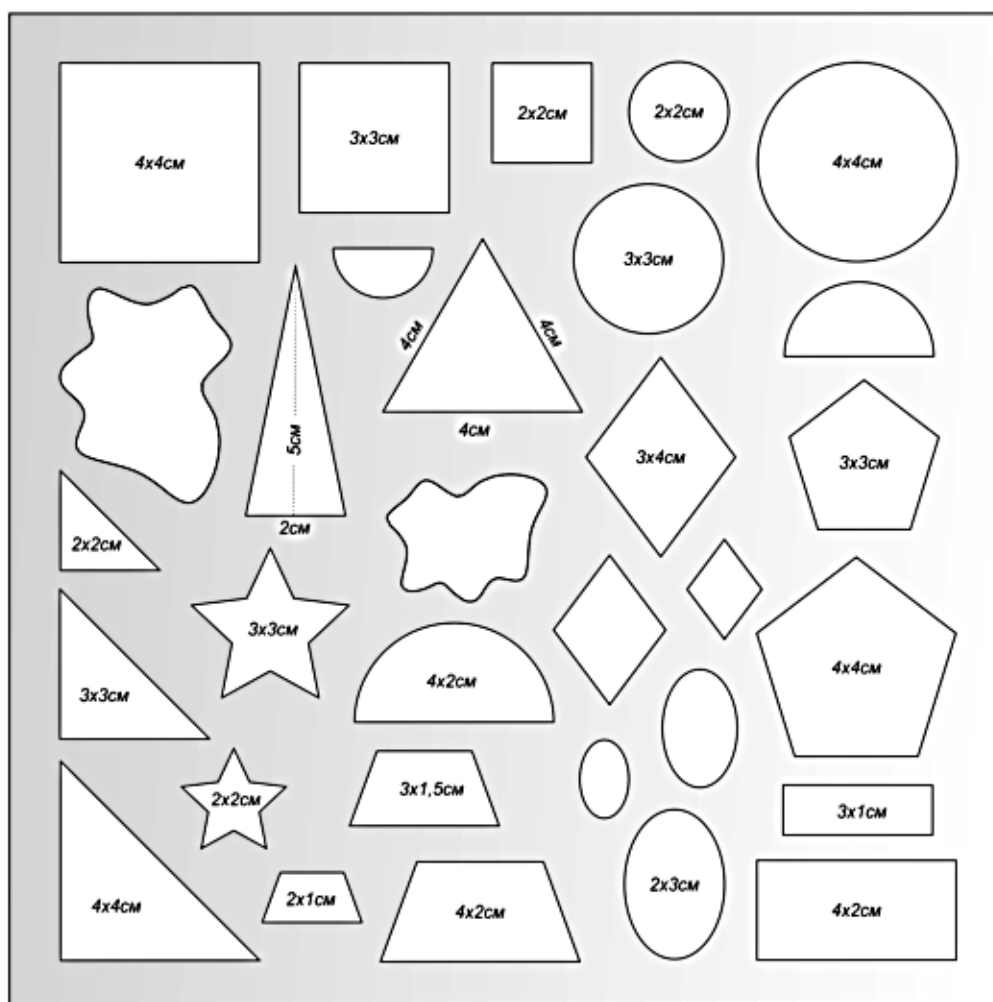

Рис. 2. Лінійка-трафарет для роботи у II півріччі середньої та в старшій групах.

Роботі з лінійками-трафаретами, на початку навчального року в молодшій групі, передує підготовчий етап - підготовка м'язів руки до навантажень – ігрові вправи з прищіпками, з мілкими камінчиками (гудзиками), різним насінням, крупами (Фото 3-9).

Фото 3-4. Ігри з прищіпками.

Фото 5-6. Вправи з мілкими камінчиками.

Фото 7-9. Вправи з насінням, крупами.

Діти молодшої групи обводять та зафарбовують фігури за вказівкою, можуть накривати їх плоскими вкладками (Фото 10-12), засипати різними видами круп. Робота з молодшими дошкільниками проводиться індивідуально або в малих підгрупах. За допомогою трафаретів молодші дошкільники створюють або доповнюють прості зображення овочів, фруктів, тваринок, будинків, транспорту, казкових персонажів тощо (Рис.3-4).

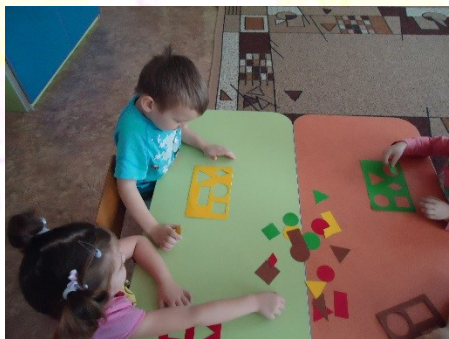

Фото 10-11.

Гра «Ремонтуємо килимок».

Фото 12.

Гра «Відишуйкай пару».

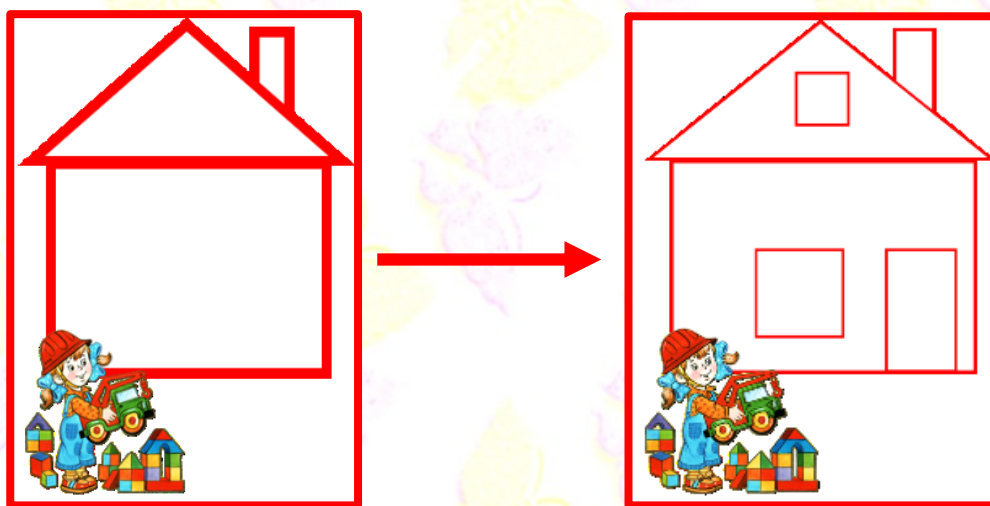

Рис. 3. Домальовування елементів зображення для створення довершеного образу

Рис. 4. Копіювання елементів зображення для створення однакової пари

Молодші дошкільники знайомляться з лінійками-трафаретами, вправляються в умінні правильно тримати олівець, створювати прості зображення за зразком, за малюнком, закріплюють назви вивчених геометричних фігур; збагачують активний словник назвами кольорів, розвивають мілку моторику (Фото 13-18).

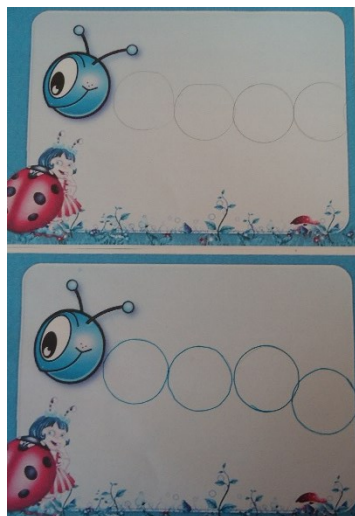

Фото 13-14.

«Веселі гусенички».

Оздоблення другої рукавички за зразком.

Фото 15.

«Порівняй з фігурою та обведи».

Вправа на співвідношення форм

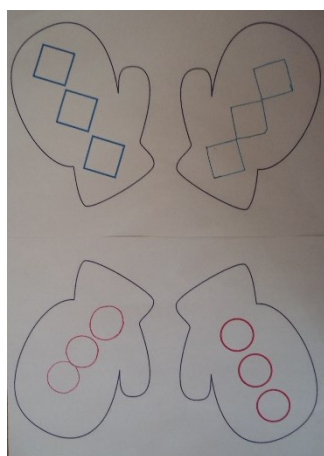

Фото 16-17.

«Рукавички».

Оздоблення другої рукавички за зразком на першій.

Фото 18.

«Консервуємо фрукти».

Малювання великих кругів – яблук, Маленьких кругів - вишеньки

Система розвитку графічної моторики у молодших дошкільників представлена в *таблиці 1* (Розділ 2).

З середнього дошкільного віку робота з моторики ускладнюється. Крім занять за зразком та за малюнком, з'являються заняття інших типів: за задумом та за умовою. Як от: «Спогади про літо» (Рис. 5), «Килимок» (Рис. 6), «Соняшник» (Рис. 7-8), «Бабусин котик» (Рис.9-10).

Рис. 5. «Спогади про літо».
Фон для створення зображення
за задумом

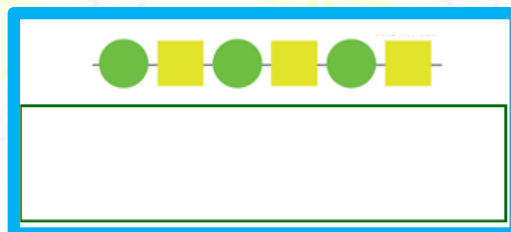

Рис. 6. «Килимок».
Фон для створення зображення
за зразком.

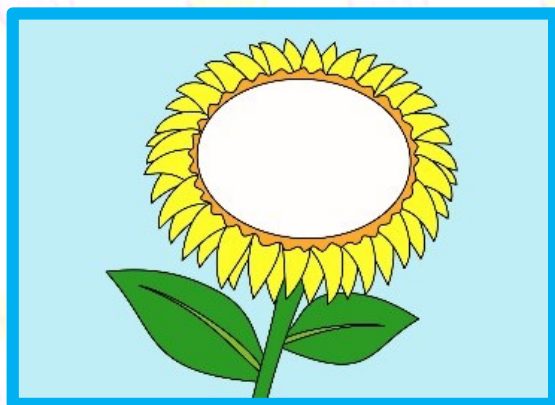

Рис. 7. «Соняшник».
Фон для створення зображення за
умовою: намалювати трикутники в се-
рединці квітки

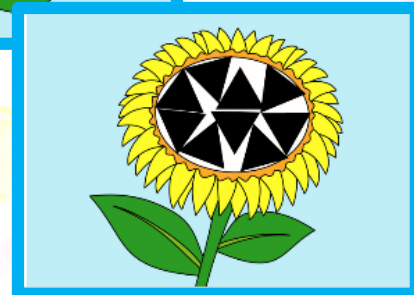
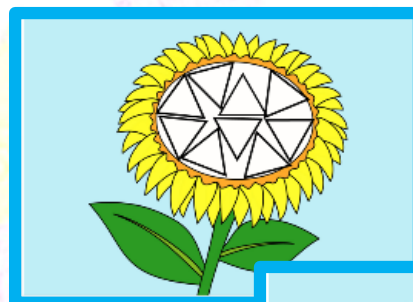

Рис. 8. «Соняшник».
Варіанти створених зображень, після
виконання умови

Рис. 9. «Бабусин котик».
Фон для створення зображення
за малюнком

Рис. 10. «Бабусин котик».
Варіант створеного зображення,
за малюнком

В середній групі, крім створення зображень та їх розфарбовування, вихованці вчаться штрихувати створені зображення, дотримуючись правил: для проведення ліній використовують – лінійку-трафарет, лінії проводити згори вниз, знизу вгору, зліва направо; ні в якому разі не можна виходити за межі контуру; лінії (штрихи) мають бути ритмічними (на однаковій відстані один від одного) (Рис. 11-12).

Рис. 11. «Весняні квіти».
Фон для створення зображення
за зразком

Рис. 12. «Весняні квіти».
Варіант створеного зображення,
за зразком

Обведення геометричних фігур, створення з них композицій, зафарбовування, елементи штрихування з допомогою лінійки. Розміщення предметів у певному порядку – ось завдання для вирішення, в системі розвитку графічної моторики в середній групі (Фото 19-22), яка представлена в **таблиці 2** (Розділ 2).

Фото 19-20.
СХД за казкою «Лисичка-сестричка і Вовк панібрат».
Створення сюжетної композиції за допомогою силуетних трафаретів

Фото 21-22.
СХД «Новорічне свято». Малювання ялинки за допомогою лінійки-трафарета

У старшій групі робота знову поступово ускладнюється. Діти створюють зображення, орієнтуючись на аркуші не тонованого паперу формату А4, закріплюють уміння правильно тримати олівець (трьома пальцями); штрихувати у межах контуру, орієнтуватись у напрямках (згори вниз, зліва направо) та заповнювати простір прямими, похилими, горизонтальними, вертикальними лініями, штрихувати готові контури. Вчаться створювати довершений образ, малюючи, за допомогою трафарету, створювати зображення за зразком (спочатку за ідентичними (на одному аркуші, коли є можливість перевірити розмір фігури трафаретом), потім за збільшеним), різноманітні поєднання геометричних фігур, вчаться формувати візерунки з геометричних фігур - готують руку до рухів більш складної точності (Рис. 13-15).

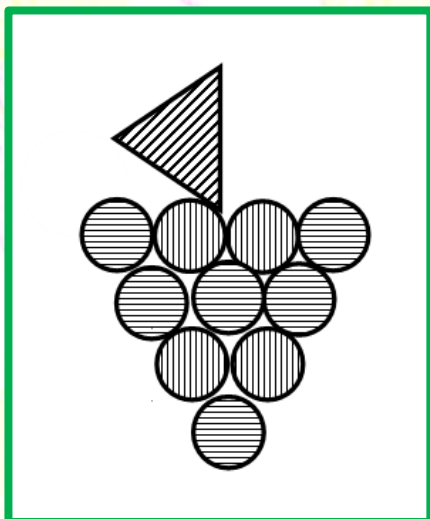

Рис. 13. «Виноград».

Зразок для створення зображення

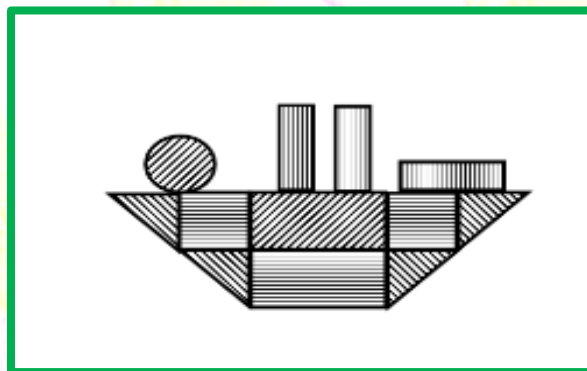

Рис. 14. «Пароплав».

Зразок для створення зображення

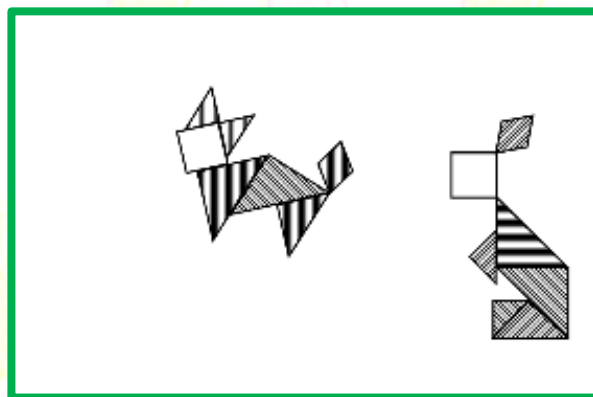

Рис. 15. «Зайчик і лисичка».

Зразок для створення зображення

Система розвитку графічної моторики в старшій групі (Фото 23 - 33), яка представлена в **таблиці 3** (Розділ 2).

Обов'язковою умовою в структурі заняття з моторики є використання пальчикових вправ та ігор, пальчикової гімнастики (**Додаток 1**).

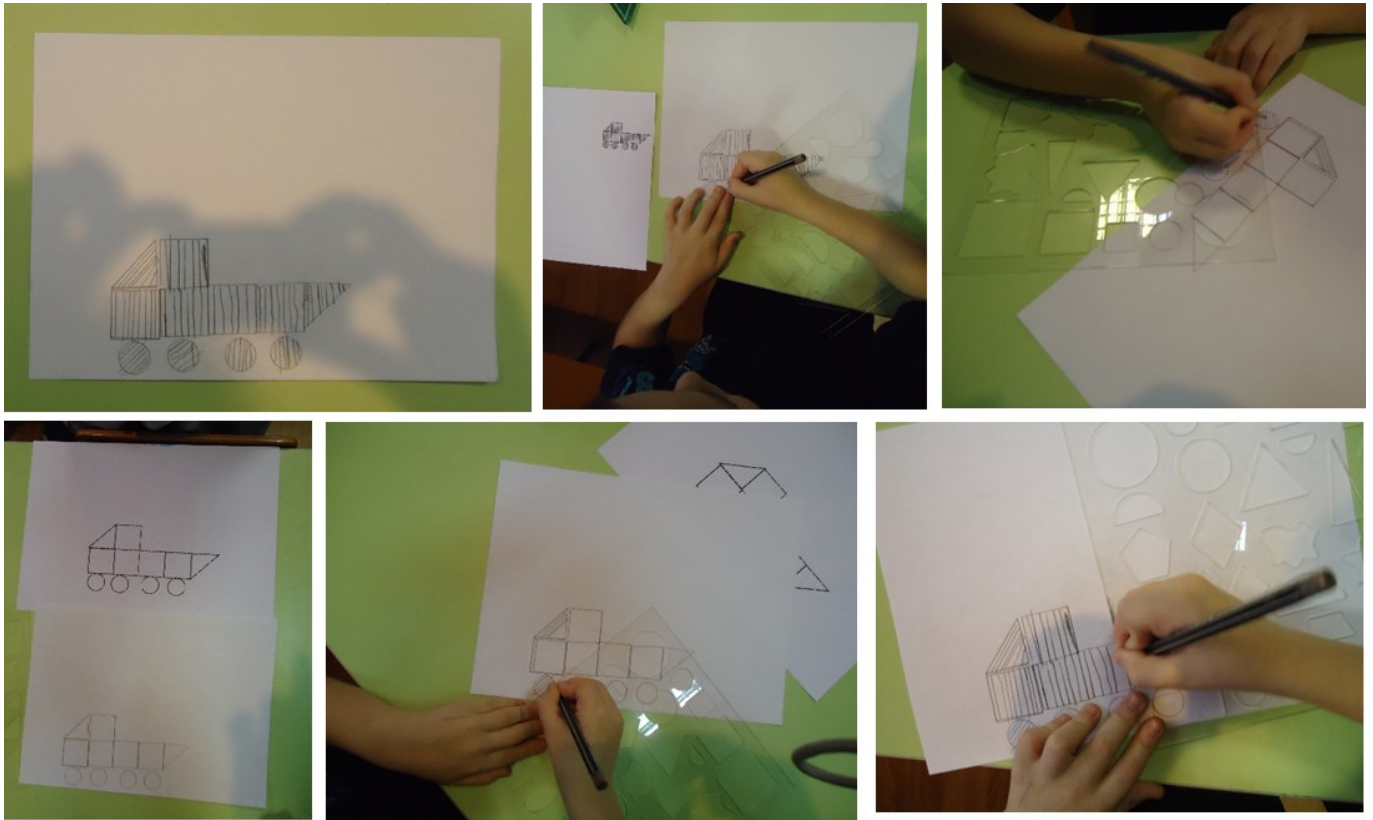
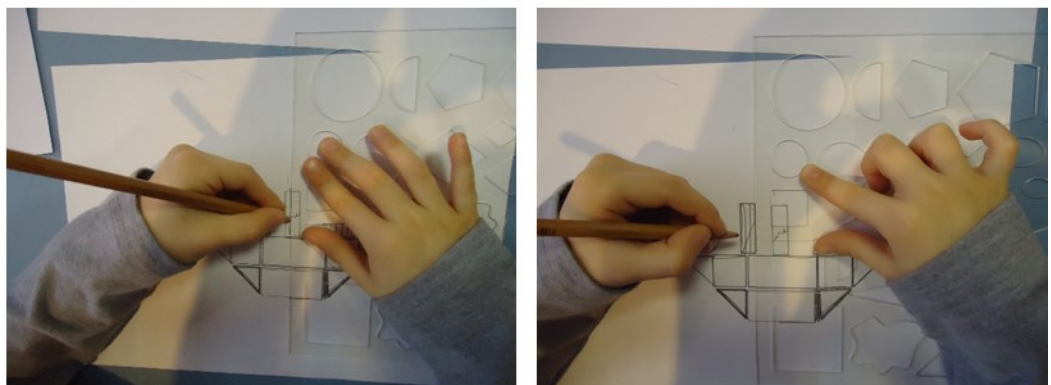

Фото 23-28.
«Вантажний автомобіль».

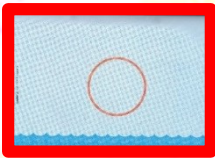

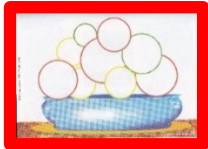

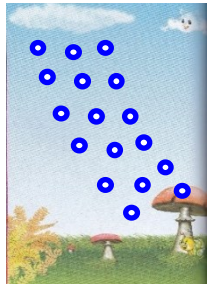

«У

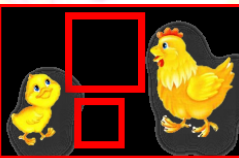

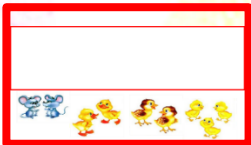

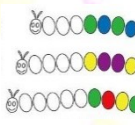

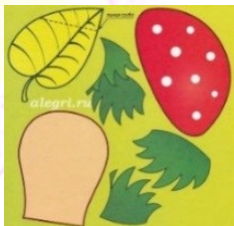

РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА РОЗВИТКУ ГРАФІЧНОЇ МОТОРИКИ У ДОШКІЛЬНИКІВ

Таблиця 1.

Перспективний план занять з моторики в молодшій групі					
Теми ти- жнів. Тематичні підтеми	Попередня робота	Моторика	СХД	Примітки, кін- цевий резуль- тат роботи	
Вересень. 1-2 тиждень. 01-14.09 «Знайомтеся – це Я» (Обстеження. Виявлення знань та умінь дошкіль- ників. Зацікавлення дітей до спільної діяльності)	Заняття з аплікації «Сонечко усмі- ється» (викладання гото- вих форм) 	Пальчикова гім- настика «1» + «Сонечко усмі- хасться» + при- щіпки 		Моторика пе- редує заняттю з малювання «Сонечко усміхасться»	
	Пальчикова гім- настика «2» + «Жук Соне- чко» + прищіпки 		Моторика пе- редує заняттю з малювання «Жук Соне- чко» (малювання пальчиками чорних кра- пок)		
Вересень 3-4 тиждень 15-23.09 «Дитячий садок, здрастуй!» 1. Моя друга домівка. 2. Хто працює в дитсадку.	Пальчикова гім- настика «3» + «На кущику калини ягідки вродили» Викладання 	Пальчикова гім- настика «3» + «На кущику калини ягідки вродили» Викладання 	Моторика пе- редує заняттю з малювання «На кущику калини ягідки вродили» (малювання пальчиками крапок)		
	Пальчикова гімнастика «4» + Ігри з куль- ками (вправи самомасаж) 				

Жовтень 5-6 тиждень 26.09-07.10	<p>«Осінь-чарівниця в гості завігала»</p> <p>1. Осінь – господарочка. 2. Осінь художниця.</p>	<p>Заняття з аплікації Яблучка на тарілочці</p> <p>Заняття з ФЕМУ Поняття «один», «багато», «мало».</p>	<p>Пальчикова гімнастика «5» + «Яблучка рум'яні» Викладання</p> 		<p>Моторика передує заняттю з ліплення «Яблучка на тарілочці» (розкочування коловими руками)</p>
Жовтень 7-8 тиждень 10-21.10	<p>«На бабусинім подвір'ї»</p> <p>1. Бабусяна родина. 2. Бабусині друзі.</p>	<p>Заняття з ФЕМУ Поняття «один», «багато», «мало».</p>	<p>Пальчикова гімнастика «7» + «Ремонтуюмо бабусин килимок» (без називання геометричних фігур) Типу:</p> 		
			<p>Пальчикова гімнастика «8» + «Погодуємо бабусиних пташок» Картки + зернятка</p>	<p>Розрізні картинки, вправа «Склади ціле», «Сорування», «Погодуємо пташок»</p>	

			 	 	
Жовтень 9 тиждень	Канікули	Робота з олівцями, правила тримання	Пальчикова гімнастика «9» + «Незвичайне столування» Подарунок – трафарет 	 <p><i>(Конспект у додатку)</i></p>	
Листопад 10-11 тиждень 31.10-11.11	«Мій дім, моя країна» 1. Домівка, житло, оселя. 2. Моє місто.	Заняття з ліплення. Равлик на собі хатку носить (розкочування прямими рухами + скочування ковбаски, скручування спіралі)	Пальчикова гімнастика «10» + «Весела гусеничка» (Трафарет (круги)) 	Зафарбовування ігри з трафаретами 	Моторика передуює заняттю з малювання «Гусинь»
		Заняття з аплікації «Грибна родина» (викладання, наклеювання готових форм – композиційне розміщення) 	Пальчикова гімнастика «11»+ «Грибна галявина» (Трафарет. (половини круга + зафарбовування) 	Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Ігри і вправи «Склади ціле», «Дималюй», «Зафарбуй» 	

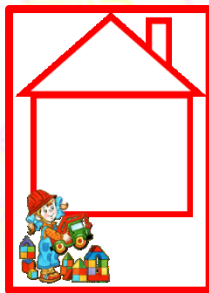
Листопад 12-13 тиждень 14-25.11	<p>«Хто як до зими готується»</p> <p>1. Як природа готується до зими. 2. Як люди готуються до зими.</p>	<p>Заняття з аплікації «Консервуємо фрукти (овочі)» (викладання, наклеювання готових форм. Колаж)</p> 	<p>Пальчикова гімнастика «12» + «Консервуємо фрукти» (Трафарет (круги різні) + зафарбовування (диференційовано))</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	<p>Моторика передуватиме заняттю з малювання «Консервуємо фрукти» (малювання яблук: коло з двох половин + пальчиком ягоди)</p>
Листопад 12-13 тиждень 14-25.11	<p>«Хто як до зими готується»</p> <p>1. Як природа готується до зими. 2. Як люди готуються до зими.</p>	<p>Заняття з ліплення. Грибочки і горішки для білочки (розкочування коловими, прямими рухами + розплющування, з'єднання) Бесіда про заготовки на зиму. Прислів'я: «Осінній день рік годує», Вправи на моторику та сортування «Збираємо урожай»</p>	<p>Пальчикова гімнастика «13» + «Грибочки і горішки для білочки» (Трафарет. Круги, овали, півкола))</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p>	
Грудень 14-15 тиждень 28.11-	<p>«Малютам про фахи, про професії мамі і тата»</p> <p>Усі професії важливі (Хто працює в дитсадку).</p>	<p>Заняття з аплікації. «Наведемо лад на полицках» (викладання, наклеювання готових форм – чергування, упорядкування за розміром, кольором)</p> 	<p>Пальчикова гімнастика «14» + «Наведемо лад на полицках» (Трафарет. Круги різні)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p>	 <p>або</p>

Грудень 16-17 тиждень 12-23.12

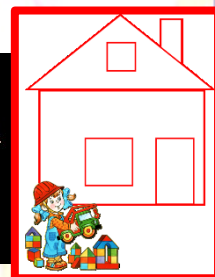
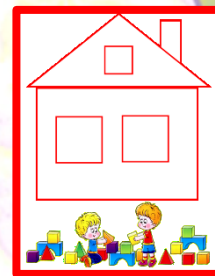
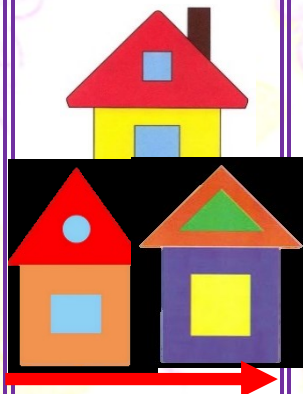
«Ой прийшла до нас Зима»

1. Холодно – граємося дома
2. Зима сніжна.

Пальчикова
гімнастика
«15» +
«Є в будиночку
віконця»
(Трафарет. квад-
рати різні)

Вправи з трафа-
ретами + зразки
з моторики. Ви-
кладання + ди-
дактичні ігри

Пальчикова
гімнастика
«16»+
«Котик гра-
ється клубоч-
ками»
(Трафарет. Ма-
лювання круг-
лих спіралей в
трафареті)

Вправи з трафа-
ретами + зразки
з моторики.

Моторика пе-
редує заняттю
з малювання
«Котик гра-
ється клубоч-
ками»
(малювання
олівцями круг-
лих спіралей)

Пальчикова
гімнастика
«17» +
«Ялиночка»
(Трафарет. Три-
кутники різні +
зафарбову-
вання)

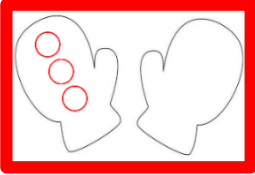
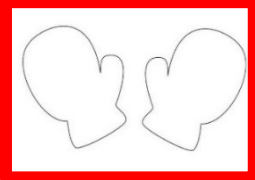

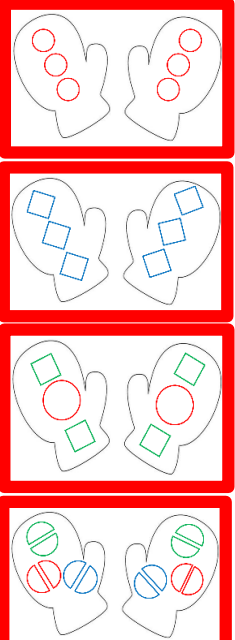
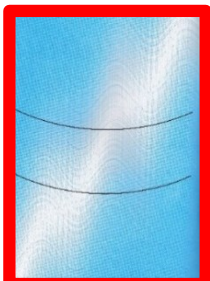
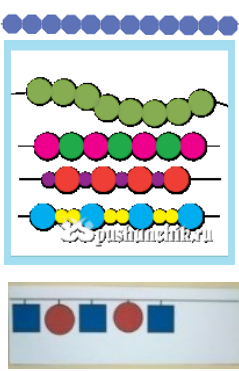
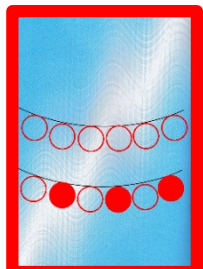

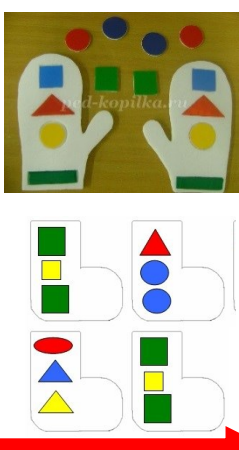

Вправи з трафа-
ретами + зразки

Моторика пе-
редує заняттю
з малювання
«Ялинки в лісі
зеленіють»
(малювання
прямих та по-
хилих ліній
(олівці, фарби
– за вибором)

<p>Грудень 18 тиждень 26-30.12</p>	<p>«В гостях у казки» + ТЗОБЖД</p>		<p>Пальчикова гімнастика «18» + «Рукавички» (Трафарет. Круги, квадрати або півкола)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	
<p>Січень 19-20 тиждень 03-13.01</p>	<p>«Хоровод зимових свят» - канікули</p>		<p>Пальчикова гімнастика «19» + «Гірлянда» (Трафарет. Геометричні фігури різні)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Вправи:</p> 	
			<p>Пальчикова гімнастика «20» + «Чобітки і рукавички» (Трафарет + схема. Різні геометричні фігури)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	

Січень 21-22 тиждень 16-27.01

«Добре - погано»

1. Граємося разом, дружно
2. В країні гарних манер.

Ліплення сніговиків на прогулянці, бесіди і спостереження

Заняття з ліплення.

Парад сніговиків
(розкочування куль 3 розмірів, з'єднання їх між собою)

Заняття з аплікації.

Веселий сніговик
(Робота в парі. Закріплення прийомів викладання, наклеювання)

Пальчикова гімнастика «21» +
«Сніговик»
(Трафарет. Круг, круги)
Диференціація (фон)

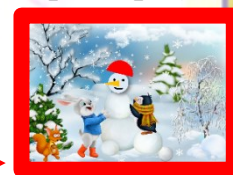

або

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.

Моторика передуює заняттю з малювання **«Родина сніговиків»** (малювання кругів різних розмірів)

Лютий 23-24 тиждень 30.01-10.02

«В гостях у лісових друзів»

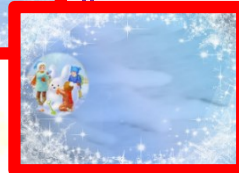
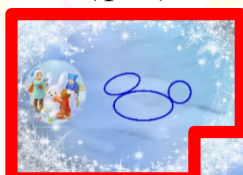
1. Тварини взимку.
2. Птахи взимку

Бесіда про поведінку тварин взимку, людські клопоти щодо допомоги тваринам.

Заняття з ліплення.

«Зайчик»
(розкочування куль різних розмірів, з'єднання їх між собою, ліплення морквинки)

Пальчикова гімнастика «23» +
«Зайчик» (Трафарет. Овали, круг, півкола)
диференціація (фон)

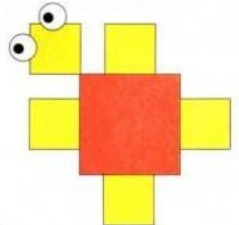

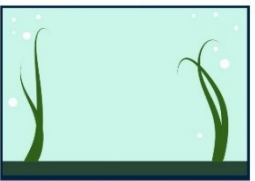
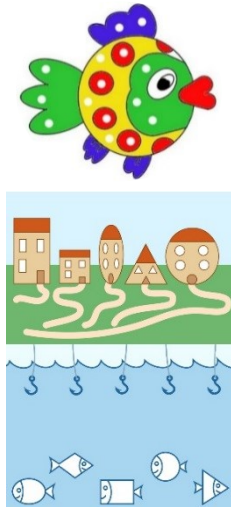
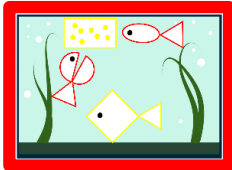
Вправи з трафаретами + зразки з моторики.

Викладання картинок з геометричних фігур

Моторика передуює заняттю з малювання **«Зайчик – довгі вушка!»**

		<p>Спостереження за птахами, підгодування птахів, бесіди. Розгляд ілюстрацій та картин. Читання художніх творів</p>	<p>Пальчикова гімнастика «24» + «Пташечка» (Трафарет. Трикутник, круг, півкола)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	
<p>Лютий 25-26 тиждень 13-24.02</p> <p>«Цікавий світ навколо», «Я пізнаю світ»</p>	<p>Екзотичні тварини.</p>	<p>Бесіда про екзотичних тварин. Спостереження за черепахою</p> <p>Заняття з ліплення. «Дивні тварини (Черепаха)» (пластилін + горіхова шкаралупа, оздоблення хаотичне, міцне притискання)</p>	<p>Пальчикова гімнастика «25» + «Черепаха» (Трафарет. Геометричні фігури за вибором дитини)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Викладання зображень з геометричних фігур</p> 	<p>Моторика передуює заняттю з аплікації «Черепаха» (Оздоблення. Закріплення прийомів викладання, наклеювання)</p>
		<p>Спостереження за рибками в акваріумі</p>	<p>Пальчикова гімнастика «26» + «Рибки в акваріумі» (Трафарет + квадрати, півкола трикутники, прямокутник)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	

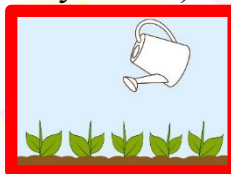
Березень 27тиждень 27.02-

«Ой весна, днем красна»

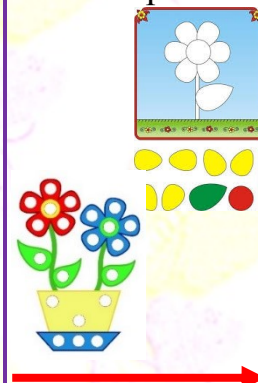
1. Весняне пробудження природи

Бесіда про весняні перетворення в природі, весняні свята

Заняття з ліплення. «Весняна квітка» (Ритмічне викладання, наклеювання)

Пальчикова гімнастика «27» + «28» + **Квіти** (Трафарет + оздоблення. Півкола або трикутники)

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.

Моторика передуює заняттю з малювання «Квіти для мами»

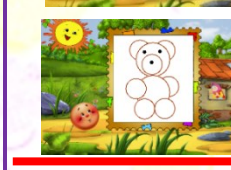
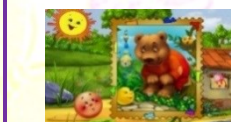

Березень 28-29 тиждень 06-17.03

«Книжка вчить, як у світі жити»

1. Звемо книгу до нас в гості.
2. Подорож у казку.Читання казки «Колобок», бесіда за її змістом
Заняття з ліплення. «Колобок і ведмедик» (Сюжетне ліплення)Пальчикова гімнастика «29» + **Кого зустрів Колобок** (трафарет + домальовування та зафарбовування. Круги, півкола)

Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Бесіда за картинками, ілюстраціями, дидактичними іграми і вправи за змістом казок, настільний театр «Колобок»

Моторика передуює заняттю з малювання **Зустріч Колобка і Ведмедика** (Сюжетна композиція. Малювання пензликком, олівцями, фломастерами)

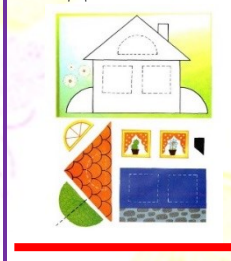
Бесіда про весняні перетворення в природі, хатинки пташок, читання казок, розглядання ілюстрацій

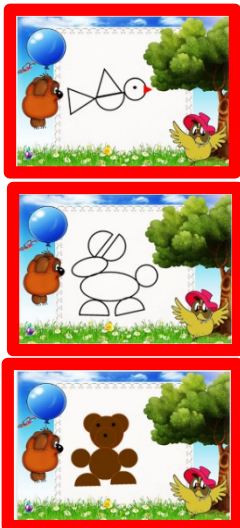

Заняття з аплікації. **Хатинка для Мишеняти** (сюжетна композиція. Викладання і наклеювання)

Пальчикова гімнастика «30» + «Хатинка для зайчика» (Трафарет + Квадрати та трикутники різних розмірів. Вписування)

Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Викладання хатинок з різних геометричних фігур, зразки будиночків

Моторика передуює заняттю з малювання **Шпаківня** (Поєднання ліній при зображенні прямокутних форм)

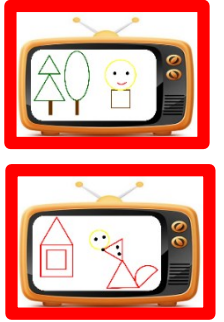

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Березень 30-31 тиждень</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Канікули, канікули – весела це пора</p>	<p>Заняття з ліплення. Казка в гості завітала (Колективна робота за змістом знайомих казок)</p> <p>Попередні заняття з моторики</p>	<p>Пальчикова гімнастика «31» + «Такі різні тваринки» (Трафарет. Геометричні фігури за вибором дитини)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Виставка зразків дитячих робіт, бесіди за їх змістом</p> 	
	<p>Заняття з аплікації Казка в гості завітала (Колективна робота за змістом знайомих казок. Колаж)</p>	<p>Пальчикова гімнастика «32» + Герої мультфільмів (за зразком) (Трафарет. Геометричні фігури різні)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Квітень 32-33 тиждень 03-19.04</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">«Весняні клопоти і турботи»</p>	<p>Заняття з аплікації. Курчатко (Викладання і наклеювання)</p> 	<p>Пальчикова гімнастика «33» + «Курчатко» (Трафарет. Круги + трикутники)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p>	<p>Моторика передусе заняттю з малювання На пташиному дворі (Малювання курчат)</p>

			<p>Пальчикова гімнастика «34» + «Порівняй з фігурою та обведи» Трафарет + картки із різними зображеннями</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	 <p><i>(Конспект у додатку)</i></p>
Квітень 34 тиждень 18-21.04	«Великодній тиждень»	<p>Заняття з ліплення. «Великодня крапанка» (Поєднання знайомих прийомів ліплення: розкочування куль різних розмірів, відщипування, скочування маленьких кульок, оздоблення міцним притисканням)</p>	<p>Пальчикова гімнастика «35» + «Писанка» Трафарет Півкола, круги, трикутники</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	<p>Моторика передуює заняттю з малювання Писанка (Створення декоративних зображень)</p>
Квітень 35 тиждень 24-28.04	«На Землі, у воді і на небі»	<p>Заняття з аплікації. Веселий потяг (Колективна робота на шпалерах Викладання і наклеювання)</p>	<p>Пальчикова гімнастика «36» + «37» + «Транспорт» Трафарет (круги різних розмірів, півкола, прямокутник, квадрат)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Викладання і зафарбовування елементів транспорту</p> 	<p>Моторика передуює заняттю з малювання Веселий потяг (Поєднання ліній при зображенні прямокутних та округлих форм)</p>

Квітень 35 тиждень 24-28.04

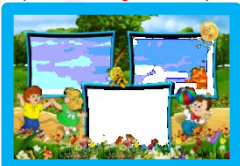
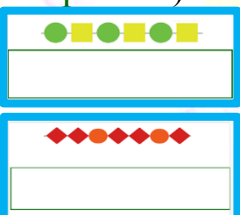

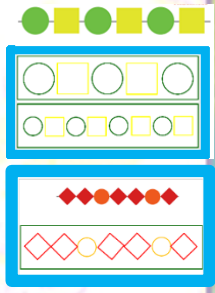
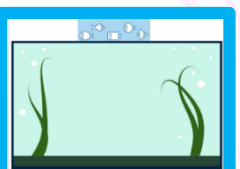

«На Землі, у воді і на небі»

Травень 36-37 тиждень 03-12.05	<p>«Мій рідний край, моя земля»</p> <p>1. Україна - рідний край. 2. Моя Батьківщина - найкраща</p>	<p>Бесіди в етнографічному куточку про народні</p> <p>Заняття з ліплення. Глиняні іграшки (Ліплення та оздоблення іграшки)</p>	<p>Пальчикова гімнастика «38» + «Півник» Трафарет (круг, півколо, трикутник)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	
Травень 38-39 тиждень 15-31.05	<p>«Наші досягнення» + «Тиждень безпеки дитини»</p>	<p>Заняття з ліплення Підсумкове. Світлофор (Барельєф Ліплення на пластині, створення зображення) Бесіди про транспорт, розгляд малюнків</p>	<p>Пальчикова гімнастика «40» + «Казка в гості завітала» Трафарет. Різні геометричні фігури</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	
			<p>Пальчикова гімнастика «41» + «Наш друг Світлофор» Трафарет. Круги або «Транспорт» Трафарет. Круги</p> 	<p>Фони:</p> 	<p>Моторика передусе заняття з малювання Творимо картину «На чому ми подорожуємо» (Домальовування деталей: хвилі, сонце і хмари)</p>

Таблиця 2.

Перспективний план занять з моторики в середній групі

	Теми ти- жнів. Тематичні підтеми	Попередня робота	Моторика (З використан- ням трафаретів)	СХД	Примітки, кі- нцевий резуль- тат роботи
Вересень 1-2 тиждень 01-14.09	«Знайомтеся – це Я» Виявлення знань та умінь дошкільників. Зацікав- лення дітей до спільної діяльності)	Бесіди з дітьми про літо, розгляд ілюстрацій, картин, спостереження	Пальчикова гімнастика «Спогади про літо» Трафарет. (За задумом) 	Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Ілюстрації про літо, зразки малюнків з молодшої групи	Моторика передуює заняттю з малювання «Спогади про літо»
		Заняття з аплікації «Раз ромашка, два ромашка, три...» (викладання готових форм)	Пальчикова гімнастика «Килимок» Трафарет. (Візерунок за зразком) 	Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Вправи «Продовж ланцюжок», «Що пропущено» тощо 	Моторика передуює заняттю з малювання «Килимок»
Вересень 3-4 тиждень 15-23.09	«Дитячий садок, здрастуй!» Територія дитсадка восени. Дитсадок веселий дім, тут робота є усім	Спостереження, милування рибками в акваріумі. Бесіда «Що потрібно для життя мешканцям акваріуму». Математика викладання більше, менше, стільки ж. Заняття з аплікації «Рибки в акваріумі»	Пальчикова гімнастика «Рибки в акваріумі» Трафарет + домальовування. (За зразком) 	Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Розмальовування, шнуровання, співвідношення з геометричними формами, викладання 	Моторика передуює заняттю з малювання «Акваріум у дитсадку»

		<p>(викладання та наклеювання готових елементів. Домальовування олівцями елементів для створення довершеного образу) Ігри з прищіпками</p> 			
		<p>Спостереження, милування квітами на клумбах ДНЗ. Заняття з ліплення «Осінні квіти на клумбах дитсадка» (ліплення на картоні, пластилін, глина, тісто, природній матеріал; поєднання всіх матеріалів) Ігри з прищепками</p> 	<p>Пальчикова гімнастика «Соняшник» Графарет. (За умовою: трикутники в серединці квітки)</p> 	<p>Вправи з графаретами + зразки з моторики. Сортування, викладання, розмальовування</p> 	
<p>Жовтень 5-6 тиждень 26.09-07.10</p>	<p>«Осінь-чарівниця в гості завігала» 1. Осінь – господарочка. 2. Осінь художниця.</p>	<p>Спостереження, за осінніми плодовими деревами. Бесіда про дари осені. Розгляд ілюстрацій, фотографій.</p>	<p>Пальчикова гімнастика «Виноград» Графарет (За зразком) (круги)</p> 	<p>Вправи з графаретами + зразки з моторики. Викладання, розмальовування, малювання</p> 	

Жовтень 7-8 тиждень 10-21.10

«На бабусинім подвір'ї»

1. Бабусині друзі.
2. Бабусин посуд.

Заняття з аплікації
«На нашому городі»
 (викладання та наклеювання готових елементів, заповнюючи кути, сторони)

Ігри-бесіди **«Консервуємо фрукти (овочі)»**

Пальчикова гімнастика
«Гостинці з городу»
 Трафарет
 (За умовою: **вгорі та внизу – помідор, морквинка посередині, огірки по бокам**). (круг, овал, трикутник)

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.
 Ілюстрації, картки, мнемотаблиці для складання описових розповідей про овочі і фрукти.
 Розфарбовування, викладання, ігри і вправи «Склади ціле»

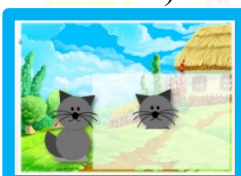
Моторика передуює заняттю з малювання **«Гостинці з городу»** (малювання круглих, овальних форм)

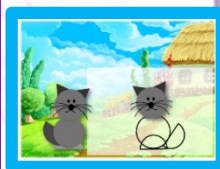
Розгляд фото, ілюстрацій з свійськими тваринами, бесіда про село, спостереження за котиком.

Пальчикова гімнастика
«Бабусин котик»
 Трафарет
 (За малюнком) (різні геометричні фігури + зафарбовування)

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.
 Бесіди за ілюстраціями.
 Розфарбовування, викладання, ігри і вправи «Склади ціле»

Розгляд фото, ілюстрацій з курчатами, бесіда про село.

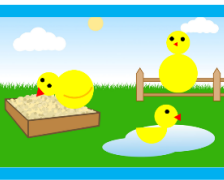
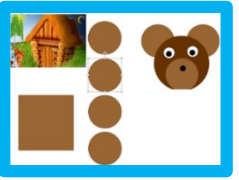
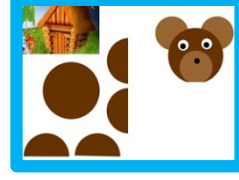

Пальчикова гімнастика
«На пташиному дворі»
 Трафарет
 (За зразком)

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.
 Бесіди за ілюстраціями. Розфарбовування, викладання, ігри і вправи «Склади ціле»

Моторика передуює заняттю з малювання **«Ціпу, ціпмої курчата»** (малювання фігур з округлих форм різного розміру. Сюжет)

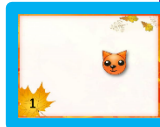
		<p>Заняття з аплікації На пташиному дворі (ліплення куль різних розмірів, з'єднання притисканням. Оздоблення стекою. Комбінований спосіб)</p>	<p>(круги, півкола + зафарбовування домальовування)</p> 	 	
Жовтень 9 тиждень 24-28.10	Канікули	<p>Заняття з ліплення Маленьке ведмежатко не хоче спатки... (Ліплення казкової тварини) Бесіди за ілюстраціями «Хто як до зими готується»</p>	<p>Пальчикова гімнастика «Ведмежатко» Графарет. (За умовою) (круги, півкола, квадрати)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Розфарбовування, викладання, ігри і вправи «Склади ціле»</p> 	<p>Моторика передусе заняттю з малювання «Вінні Пух» (малювання ведмежатка)</p>
Листопад 10-11 тиждень	«Мій дім, моя країна» 1. Осінь в місті 2. Осінь в лісі	<p>Спостереження милування осінніми кольорами, листочками, за горобиною, збір опалого листя. Бесіди про осінь.</p>	<p>Пальчикова гімнастика «Горобина» Графарет. (За малюнком) (круги)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Розфарбовування, малювання пальчиками, викладання, ігри і вправи «Склади ціле», «Виклади горобинки»</p>	
		<p>Заняття з аплікації «Грибна галявина»</p>	<p>Пальчикова гімнастика</p>	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p>	

Листопад 12-13 тиждень 14-25.11

«Хто як до зими готується»

1. Як природа готується до зими.
2. Як люди готуються до зими.

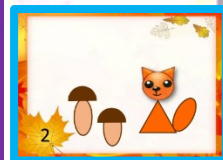
(Ознайомлення з ножицями. Розрізання по прямій. Збільшення кількості деталей.)
Заняття з математики
«Число, цифра 1 і 2»

«Поклади грибочки в кошик»
Трафарет.
(За умовою)
(овали, півкола)

Розфарбовування, сортування, засипання крупами, малювання, викладання, ігри і вправи «Склади ціле»

Заняття з аплікації
«Птахи відлітають»
(Розрізання по прямій. Округлі форми, зрізанням куточків Сюжет)

Розповідання та читання художніх творів «Хто як до зими готується»,
Бесіди про осінь та осінні перетворення.

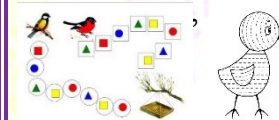
Пальчикова гімнастика

«Снігурик-поштарик»
Трафарет.
(За малюнком)
(трикутники)
Диференціація (фон)

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.

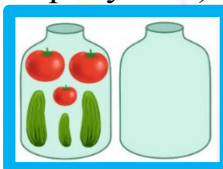
Розфарбовування, сортування, складання цілого з частин, ігри з лабіринти; розповідання за картинками, слухання співу пташок, імітування рухів,

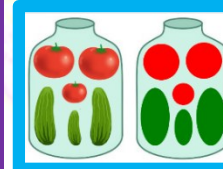
Ігри-бесіди **«Консервуємо фрукти (овочі)»**

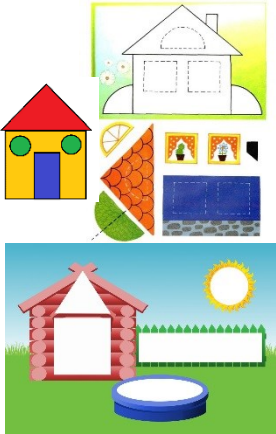
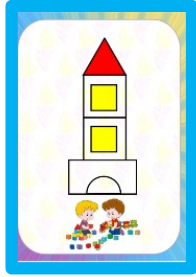

Пальчикова гімнастика
«Консервуємо овочі і фрукти»
Трафарет.
(За малюнком)
(круги, овали, трикутник)

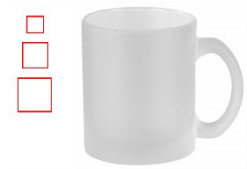

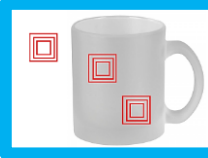

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.

<p>Грудень 14-15 тиждень 28.11-09.12</p>	<p>«Малятам про фахи, про професії мамі і тата»</p> <p>Усі професії важливі Професії мамі і тата.</p>	<p>Заняття з аплікації «Працюють будівельники. Будинки на галявині» (Розрізання по прямій, по діагоналі Сюжет) Заняття з конструювання «Арка. Двоповерховий будинок». Обстеження споруд. Бесіди про будинки, працю будівельників.</p>	<p>Пальчикова гімнастика «Двоповерховий будинок з аркою» Графарет. (За зразком) (прямокутник, квадрати різні, півколо, трикутник)</p> 	<p>Вправи з графаретами + зразки з моторики. Викладання, малювання різних будинків, дидактичні ігри</p> 	<p>Моторика передусе заняттю з малювання «Будинок казковий» (малювання будинку, за допомогою різних ліній)</p>
<p>Грудень 16-17 тиждень</p>	<p>«Ой прийшла до нас Зима»</p> <p>1. Зима сніжна. 2. Зима холодна морозна</p>	<p>Бесіди про зиму та зимові перетворення. Спостереження милування за сніжинками</p> 	<p>Пальчикова гімнастика «Сніжинки» Графарет. (За зразком) (прямокутник, квадрати різні, півколо, трикутник) Фон →</p> 	<p>Вправи з графаретами + зразки з моторики. Викладання, малювання тварин</p> 	<p>Розглядання, малювання, порівнювання сніжинок. Бесіди за змістом картин</p>

		<p>Бесіди про зиму та зимові перетворення. Спостереження милування ялинками.</p> <p>Заняття з аплікації Сніговик везе ялинку (Розрізання по прямій, вирізання округлих форм Викладання, наклеювання сюжету)</p>	<p>Пальчикова гімнастика</p> <p>«Незвичайна ялинка» Трафарет. (За малюнком) (круги)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> 	<p>Моторика передуює заняттю з малювання «Лісова красуня - пухнаста ялинка» (малювання крони трикутної форми.</p>
Грудень 18 тиждень 26-30.12	«В гостях у казки» + ТЗОБЖД	<p>Спостереження за зимовими явищами та обстеження віконних зображень</p>	<p>Підсумкове Пальчикова гімнастика</p> <p>«Морозні візерунки на вікні» Трафарет. (За задумом) (геометричні фігури за вибором дитини)</p> 	<p>Вправи з трафаретами. Виставка зразків усіх робіт (зразків) з моторики</p> 	
Січень 19-20 тиждень 03-13.01	«Хоровод зимових свят» - канікули	<p>Проведення свята Новий рік. Розгляд ілюстрацій, тематичні бесіди, розгляд ілюстрацій, фото</p>	<p>Пальчикова гімнастика</p> <p>«Подарунок Діда Мороза» Новий трафарет (За умовою: порівняння + обведення + домальовування)</p>	<p>Виставка зразків усіх робіт (зразків) з моторики</p> 	

					
<p>Січень 21-22 тиждень 16-27.01</p>	<p>«Добре - погано»</p> <p>1. Звичайі - традиції</p> <p>2. В країні гарних манер.</p>	<p>Заняття з ліплення Український глиняний посуд (Ліплення з натури, загинання країв розплющеної форми, вдавлювання пальцем округлих та овальних форм)</p> <p>Заняття з аплікації «Гарний посуд» (Вирізування силуетних форм, викладання, наклеювання)</p> <p>Розгляд посуду в етнографічному куточку. Бесіди про гарні манери. Бесіди про сучасний посуд</p>	<p>Пальчикова гімнастика</p> <p>«Прикрашаємо кружечку» Новий трафарет (За умовою) (геометричні фігури)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> <p>Викладання – прикрашання посуду, дидактичні ігри і вправи «Склади ціле», «Назви одним словом»</p> 	<p>Моторика передувє заняттю з малювання «Новорічна листівка» (малювання штрихів кінчиком пензля + прикраси)</p>

Лютий 23-24 тиждень 30.01-10.02

«В гостях у лісових друзів»

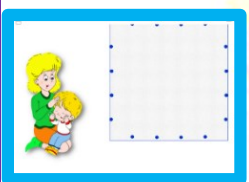
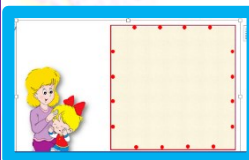
1. Тварини взимку.
2. Птахи взимку

Бесіди про гарні манери.
Розгляд зразків.

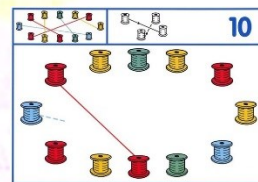
Пальчикова гімнастика

«Носовичок»
Новий трафарет

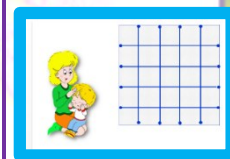
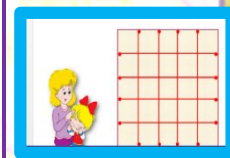
(лінійка)
(За умовою)
(лінії – з'єднання крапок)

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.

Моторика передуює заняттю з малювання «Носовичок» або «Святкова катертина» (малювання прямих вертикальних та горизонтальних ліній. Оздоблення)

Заняття з ліплення
Хто, хто в рукавичці живе?
(Ліплення тварин. Колективна робота)
Спостереження, бесіди про тварин, Розгляд бесіди за змістом ілюстрацій, картин «Цирк»

Пальчикова гімнастика

Слон-циркач
Новий трафарет

(За зразком)
Трафарет + частина малюнку + домальовування кругів та півкіл + зафарбовування)

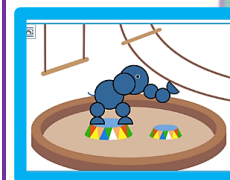

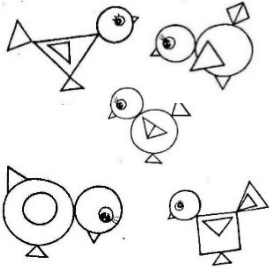

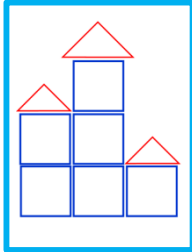
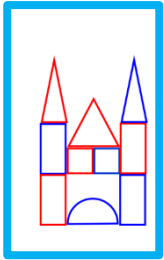

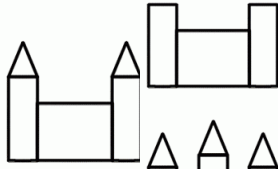

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.

СХД та досліди «Лютий лютує, бо весну чує» - друкування фарбою.

Гра «Відшукай тінь»

Створення умов для дитячої творчості за темою: «Циркова вистава»

		<p>Спостереження за птахами, бесіди про тварин та птахів допомога їм взимку.</p>	<p>Пальчикова гімнастика</p> <p>«Пташка» Новий графарет (За умовою) (геометричні фігури)</p> 	<p>Вправи з графаредами + зразки з моторики.</p> <p>Розфарбовування, викладання птахів з різних геометричних фігур, мозаїка,</p> 	<p>Моторика передую заняттю з малювання «Снігурі» (малювання птахів)</p>
<p>Лютий 25-26 тиждень 13-24.02</p>	<p>«Цікавий світ навколо», «Я пізнаю світ»</p> <p>Будівлі, споруди</p>	<p>Бесіди, спостереження, обстеження споруд. Розгляд тематичних ілюстрацій.</p> <p>Заняття з аплікації Казковий будинок (Розрізання прямокутника по лінії згину, по прямій на смужки, по діагоналі на трикутники, викладання, наклеювання)</p> <p>Заняття з малювання Мій дім</p> <p>Малювання прямокутників, різних споруд</p> <p>Розгляд-обстеження картин, ілюстрацій</p> 	<p>Пальчикова гімнастика</p> <p>«Казковий будинок» Новий графарет (За задумом, або За зразком)</p> <p>+</p> 	<p>Вправи з графаредами + зразки з моторики.</p> <p>Виставка різних будинків (фото, намальовані, конструйовані тощо) Дитячі роботи.</p> <p>Театралізована вистава «Кицьчин дім»</p> <p>Розфарбовування, викладання, домальовування</p> 	<p>Моторика передую заняттю з ліплення Будинок казковий (Колективна робота, об'ємна споруда зруб)</p>

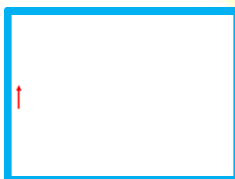
Березень 27 тиждень 27.02-03.03

«Ой весна, днем красна»

Весняне пробудження природи

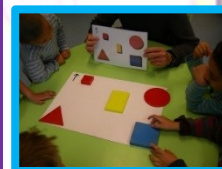
Заняття з математики
Просторові уявлення: зліва -на-право, справа – на-ліво.
Просторове розміщення, геометричні фігури

Пальчикова гімнастика
«Незвичайний килимок»
Новий трафарет
(За зразком)
чи (За умовою - вказівками вихователя – графічний диктант)
(геометричні фігури)

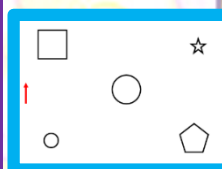

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.

Варіант

Варіант

(Конспект у додатку)

Милування та спостереження за змінами в природі навесні.

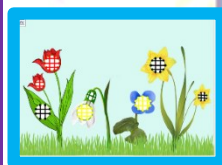
Заняття з ліплення
Чарівна квітка – подарунок весни
(пластилін, сплющування та підгинання, оздоблення)
Або

Заняття з аплікації
Пролісок
(Вирізання по контуру, викладання, наклеювання, відпрацювання знайомих прийомів)

Пальчикова гімнастика
«Весняні квіти»
Новий трафарет
(лінійка)
(За зразком)
(лінії – з'єднання крапок)

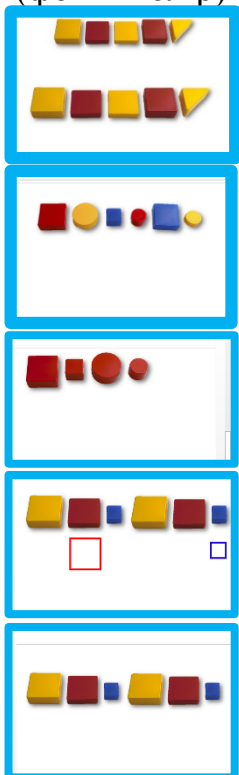
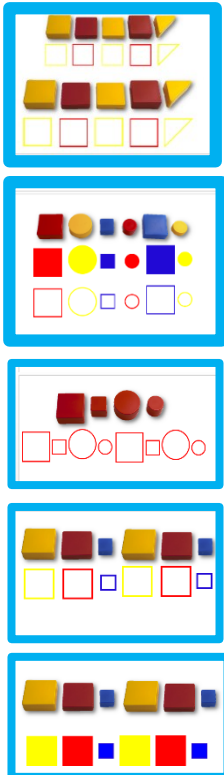
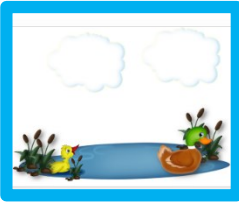

Вправи з трафаретами + зразки з моторики.

Березень 28-29 тиждень 06-17.03

«Книжка вчить, як у світі жити»

1. Звемо книгу до нас в гості.
2. Подорож у казку.

<p>Заняття з математики</p> <p>Просторові уявлення: зліва -направо, справа – наліво.</p> <p>Просторове розміщення, геометричні фігури</p>	<p>Пальчикова гімнастика</p> <p>«Намалюй за зразком»</p> <p>Новий трафарет</p> <p>(За зразком)</p> <p>Диференціація (фон + колір)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> <p>Мозаїка, дидактичні ігри і вправи «склади візерунк», «Продовж ряд»</p> 	<p>Читання та бесіда за творами Шевченка, бесіди про книжки. Розгляд ілюстрацій.</p> <p>Обстеження качечки</p> <p>Заняття з ліплення</p> <p>Каченята на ставку плавають між квітами</p> <p>(за твором Тараса Шевченка)</p>	<p>Пальчикова гімнастика</p> <p>«Каченята»</p> <p>Новий трафарет</p> <p>(За зразком + домальовування)</p> <p>(овали, півкола)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики.</p> <p>Ілюстрації, картини за творами Т.Г.Шевченка, розфарбовування, домальовування, конструювання з паперу (в межах вимог програми)</p>	<p>Моторика передує заняттю з малювання</p> <p>Каченята</p> <p>(за твором Тараса Шевченка)</p> <p>(Сюжет, кольори, форма)</p>
---	---	---	---	--	---	--

Березень 30-31 тиждень 20.03-31.03

Канікули, канікули –
весела це пора

Спостереження за
хмарами

Пальчикова гі-
мнастика

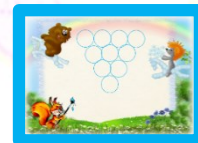
«На що схожі
хмари»

Новий трафа-
рет
(За задумом)
(круги, пів-
кола, овали
тощо)

Вправи з трафа-
ретами + зразки з
моторики.

Виставка зразків
з моторики, зо-
бражень з геомет-
ричних фігур. Ро-
зфарбовування,
домальовування,
оздоблення

Квітень 32-33 тиждень

«Весняні клопоти і турботи»

Спостереження,
бесіди, милування
весняною приро-
дою. Читання ху-
дожніх творів роз-
гляд тематичних
ілюстрацій

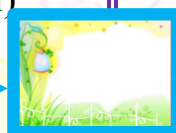
Заняття з ліплення
Весняна казка
(Різноманітні ко-
махи на галявині)

Пальчикова гі-
мнастика

«Сонечко при-
гріло - комахи
прокинулися»

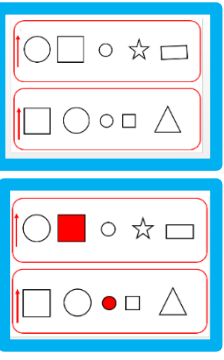
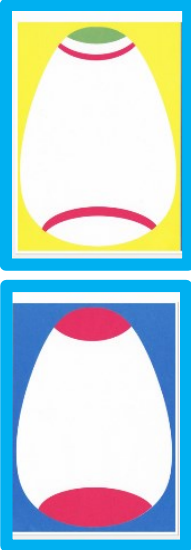
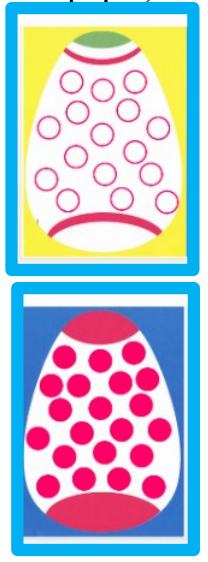
Новий трафа-
рет (За зраз-
ком)

Фон

Вправи з трафа-
ретами + зразки з
моторики.

Моторика пе-
редує заняттю
з малювання
**«Жу-жу-жу
про весну
вам роз-
кажу»**
(Монотипія.
Розмаїття
світу комах.)

		<p>Заняття з математики Число, цифра 5. Пряма і зворотна лічба у межах 5. Просторові уявлення: зліва -направо, справа – наліво.</p>	<p>Пальчикова гімнастика «Незвичайний килимок» Новий трафарет (За умовою) (За вказівкою – графічний диктант) (геометричні фігури кількісна і порядкова лічба в межах 5)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Мозаїка, дидактичні ігри і вправи «склади візерункок», «Продовж ряд»</p>	<p>Варіанти</p>
<p>Квітень 34 тиждень 18-21.04</p>	<p>«Великодній тиждень»</p>	<p>Заняття з ліплення Даруємо писанки (ліплення, розписування яйця)</p>	<p>Пальчикова гімнастика «Крапанки» Новий трафарет (За умовою, вказівкою: використовувати для оздоблення лише маленькі круги)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики. «Писанкове намисто» (наклеювання або малювання кольорових яєць), розфарбовування</p>	<p>Моторика передує заняттю з малювання Великодні писанки – диво з див (оздоблення декоративним візерунком овальних форм)</p>

Квітень 35 тиждень 24-28.04

«На Землі, у воді і на небі»

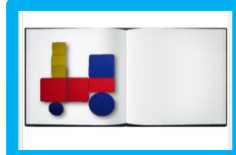
Бесіди про види транспорту, БЖД

Заняття з конструювання
«Транспорт»Заняття з аплікації
Човник
(Розрізання по прямій(смужки, круги, квадрати, підбір за величиною. Сюжетна композиція))

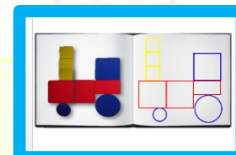
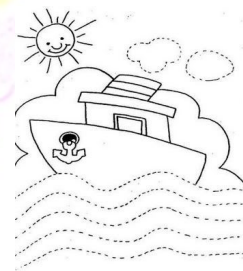
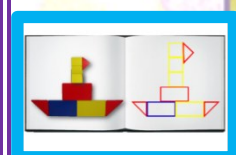
Пальчикова гімнастика

«Намалюй за зразком»
Новий трафлет

(За зразком)

Вправи з трафлетами + зразки з моторики.

Моторика передуює заняттю з малювання
Цікава подорож на веселому автобусі
(малювання прямих ліній та кругів з натури)

Травень 36-37 тиждень 03-12.05

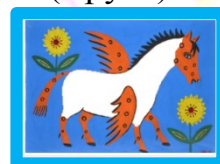
«Мій рідний край, моя земля»

1. Україна - рідний край.
2. Моя Батьківщина - найкраща

Огляд виставки робіт Марії Примаченко, бесіда про творчість.

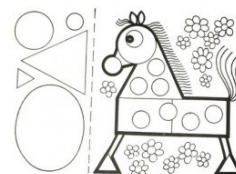
Заняття з ліплення
Фантастичні тварини
(Ліплення та прикрашання тварин за мотивами творів М.Примаченко)

Пальчикова гімнастика

«Чарівний світ Марії Примаченко»
Новий трафлет(За зразком)
(Круги)

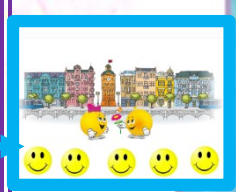
Вправи з трафлетами + зразки з моторики.

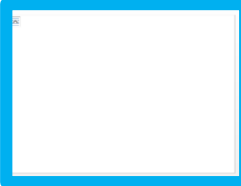

СХД «Кольорові фантазії (книжка чарівна)», Викладання, розфарбовування

Моторика передуює заняттю з малювання
Чарівний лев
(Прикрашання тварини за мотивами творів М. Примаченко)

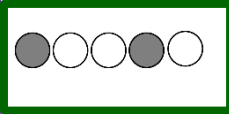

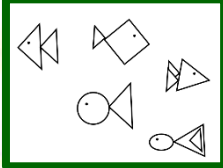
Бесіди за фотографіями та ілюстраціями про Вінницю

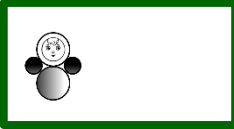

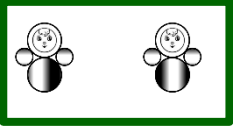
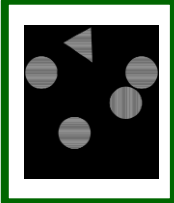
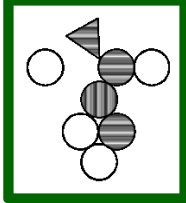

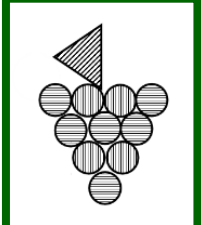
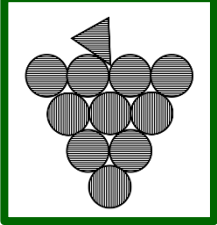
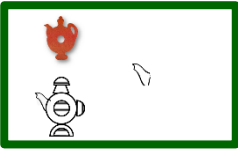

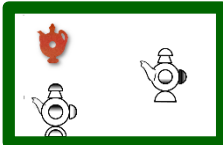
Пальчикова гімнастика

«Вінниця – місто веселих смайликів»
Новий трафлет(За зразком або за вказівкою:
намалюй 5 смійликів)
(Круги)
Фон →

Травень 38-39 тиждень 15-31.05	«Наші досягнення» + «Тиждень безпеки дитини»		<p>Підсумкове Пальчикова гімнастика</p> <p>«Я - художник» Новий трафарет (За задумом, за уявою)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Викладання з геометричних фігур</p>	
			<p>Підсумкове Пальчикова гімнастика</p> <p>«Транспорт» Новий трафарет (За малюнком, або За задумом, за уявою)</p> 	<p>Вправи з трафаретами + зразки з моторики. Викладання з геометричних фігур</p>	<p>Моторика передусе заняттю з малювання На чому я подорожую (малювання власного задуму)</p>

Перспективний план занять з моторики в старшій групі

	Теми ти- жнів. Тематичні підтеми	Попередня робота	Моторика (з використан- ням лінійки- трафарету)	СХД (обов'язковим об- ладнанням є різні трафарети)	Примітки, кі- нцевий резуль- тат роботи
Вересень 1-2 тиждень 01-14.09	«Знайомтеся – це Я» (Обстеження. Виявлення знань та умінь дошкільників. Зацікав- лення дітей до спільної діяльності)	Бесіди з дітьми про літо, розгляд ілюстрацій, картин, спостереження	1. Пальчикова гімнастика За уявою «А я умію ось так...» 	Ілюстрації про літо, зразки малюнків з моторики за попередні роки	Моторика передує заняттю з малювання «Згадаймо любе літєчко»
			2. Пальчикова гімнастика «Кружечки» <u>За вказівкою:</u> намалуйте в 1 ряд 5 кружечків та зафарбуйте перший і четвертий	Вправи «Продовж ланцюжок», «Візерунок» тощо	
Вересень 3-4 тиждень 15-23.09	«Дитячий садок, здрастуй!» Територія дитсадка восени. Дитсадок веселий дім, тут робота є усім	Спостереження, милування рибками в акваріумі. Бесіда «Що потрібно для життя мешканцям акваріуму» .	3. Пальчикова гімнастика «Акваріум» За уявою + умовою: намалуйте в акваріумі (4-5) рибок, для хвостиків використати трикутники 	Розмальовування, викладання, художня праця 	Моторика передує художній праці Незвичайний акваріум

		<p>Виставка в етнографічному куточку «Іграшки моєї бабусі», «Іграшки подільських майстрів». Влаштування міні музею іграшки.</p> <p>Заняття з ліплення Народні іграшки (Подільська кераміка) (ліплення + оздоблення після висихання)</p>	<p>4.Пальчикова гімнастика Трафарет + штрихування (знайомство). «Лялька-Неваляйка» За зразком</p> 	<p>Викладання, розмальовування</p> 	<p>Моторика передусе заняттю з малювання «Моя улюблена іграшка» (малювання з натури)</p> <p>(Конспект у додатку)</p>
<p>Жовтень 5-6 тиждень 26.09-07.10</p> <p>«Осінь-чарівниця в гості завітала»</p>	<p>1. Осінь – господарочка. 2. Осінь художниця.</p>	<p>Спостереження, за осінніми плодовими деревами. Бесіда про дари осені. Розгляд ілюстрацій, фотографій.</p>	<p>5.Пальчикова гімнастика Трафарет+ штрихування (За зразком) (круги, трикутник) «Виноград» (диференціація (фон))</p> або тощо	<p>Розфарбовування, викладання, малювання винограду</p> 	
		<p>Виставка опішнянських та косівських виробів. Бесіди про гончарів</p> <p>Заняття з ліплення Український народний Косівський посуд (ліплення посуду на вибір, декоративний розпис на ньому)</p>	<p>6.Пальчикова гімнастика «Куманець» (За зразком)</p> 	<p>Ліплення, розмальовування, оздоблення. Виставка дитячих робіт, ілюстрацій</p> 	<p>Моторика передусе заняттю з малювання «Куманець» (Оздоблення традиційним українським (Косівським) візерунками)</p>

Жовтень 7-8 тиждень 10-21.10

«На бабусинім подвір'ї»

1. Бабусині друзі.
2. Бабусин посуд.

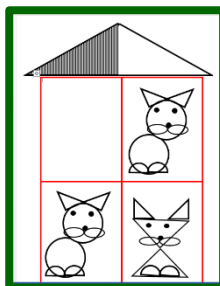
Розгляд фото, ілюстрацій з свійськими тваринами, бесіда про село, спостереження за котиком.

Заняття з ліплення **Котик**
(ліплення пластичним способом)

Заняття з аплікації **«Кішка ловить мишку»**
(зображення тварин в русі.)

7.Пальчикова гімнастика **«Бабусин котик»**

За зразком + умовою (вказівкою): у бабусі живуть 2 пари котиків-близнят, намалюй котика, якого не вистачає + доштрихуйте дах будиночка

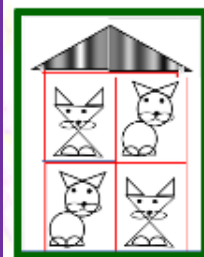

Бесіди про свійських тварин. Поняття – анімалістика, розгляд анімалістичних ілюстрацій, робота зі схемою.

Розфарбовування, складання цілого з частин

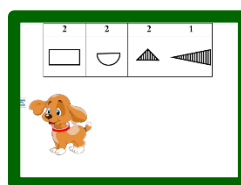

Моторика передуює заняттю з малювання **«Кошеня»**
(Анімалістичний жанр + СХЕМА)

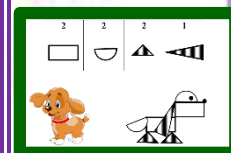
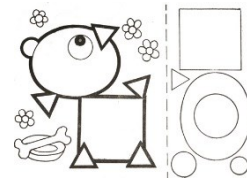
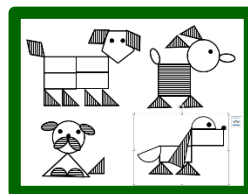

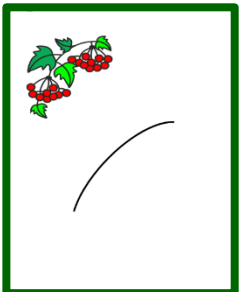
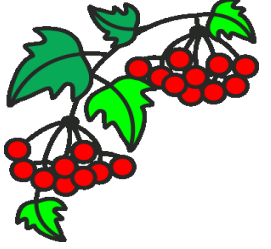
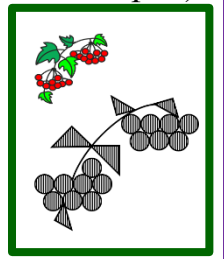

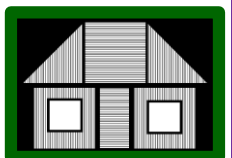
Розгляд фото, ілюстрацій з курчатами, бесіда про село.

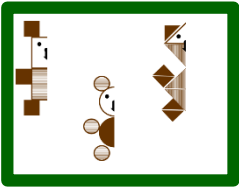
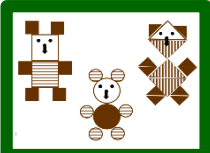

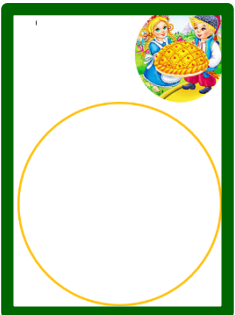
8.Пальчикова гімнастика **«Песик»**
За зразком + за умовою

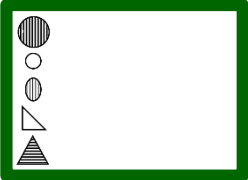
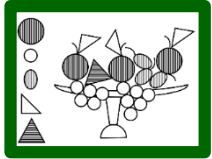
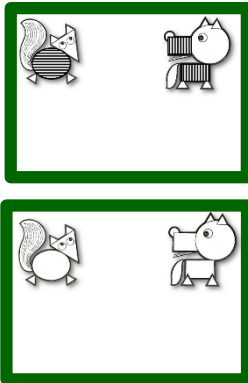
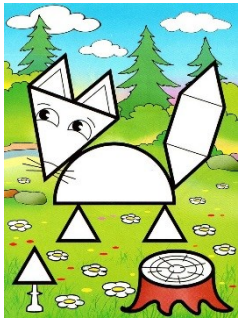
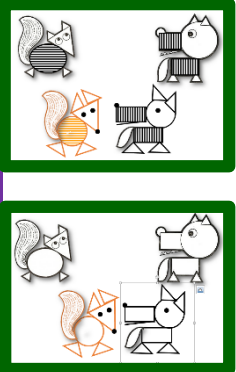

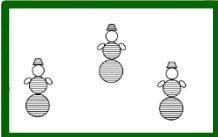
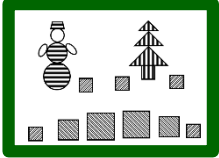

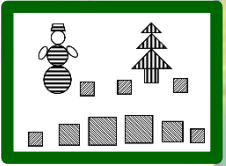

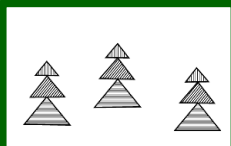

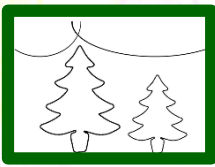

+

Жовтень 9 тиждень 24-28.10	Канікули	<p>Бесіди про гриби – їстівні – неїстівні. Закріплення назв грибів. Логічні завдання: наклеїти лише їстівні гриби, наклеїти гриби, які назве педагог тощо.</p> <p>Заняття з ліплення Грибна галявина (ліплення різних видів грибів)</p>	<p>9.Пальчикова гімнастика</p> <p>Грибна галявина За уявою, за задумом (півколо, прямокутник)</p> 		<p>Моторика передує заняттю (малювання і аплікація) «Дощ іде – ростуть гриби»</p>
Листопад 10-11 тиждень 31.10-11.11	<p>«Мій дім, моя країна»</p> <p>1. Осінь в місті 2. Осінь в лісі</p>	<p>Спостереження милування осінніми кольорами, листочками, за горобиною, збір опалого листя.</p> <p>Бесіди про осінь. Заняття з ліплення «Калинове диво» (Образ калини в літературних та музичних творах. Барельєф.)</p>	<p>10.Пальчикова гімнастика.</p> <p>«Калина» (За малюнком) (круги, трикутники)</p> 		<p>Моторика передує заняттю малювання «Калинове диво» (Образ калини в літературних та музичних творах)</p>
		<p>Спостереження за різними спорудами.</p> <p>Заняття з аплікації «Моє місто» (Обривання, самостійне складання, розрізування смужки на однакові частини. Композиція.)</p>	<p>11.Пальчикова гімнастика «Будинок» За зразком (трикутник, прямокутник, квадрат)</p> 	 	<p>Моторика передує заняттю малювання «Хата моя біла хата...» (Сюжет із зображенням української хати.)</p>

Листопад 12-13 тиждень 14-25.11	<p>«Хто як до зими готується»</p> <p>1. Як природа готується до зими. 2. Як люди готуються до зими.</p>	<p>Заняття з ліплення «Кумедні звірята» - Колективна робота (звірі - використання змішаної техніки) Читання творів «Хто як до зими готується» Художня праця</p>	<p>12.Пальчикова гімнастика «Ведмедики» «Геомоведмашата» За зразком (Домалюй)</p> 	<p>Розповідання, розгляд та бесіда за ілюстраціями «Хто як до зими готується»</p>	<p>Моторика передуює заняттю малювання Як білочка до зими готується (Композиція. Малювання білочки)</p>
Грудень 14-15 тиждень 28.11-09.12	<p>«Малюю про фахи, про професії мамі і тата»</p> <p>Золоті руки трударів Професії мамі і тата.</p>	<p>Поняття натюрморт, казка за Л. Шульгою, розгляд картин художників. Бесіди про працю хліборобів Заняття з аплікації «Натюрморт «Свято Короваю» (Використання прийомів ліплення для передачі форми хлібобулочних виробів Оздоблення. Робота в парі)</p>	<p>13.Пальчикова гімнастика «Хто як до зими готується» За уявою, за задумом (Малювання тварин)</p> 	<p>14.Пальчикова гімнастика «Коровай» За уявою, за задумом (Оздоблення короваю)</p> 	

		<p>Поняття натюр-морт, казка за Л. Шульгою, розгляд картин художників.</p> <p>Бесіди про працю восени.</p> <p>Заняття з аплікації «Смачний натюрморт» <i>(вирізання фруктів – симетричних форм. Натюрморт)</i></p> <p>Заняття з малювання «Осінні дарунки» <i>(Натюрморт з натури. Змішування фарб)</i></p>	<p>15. Пальчикова гімнастика</p> <p>«Осінні дарунки» За уявою, <u>за умовою:</u> використати запропоновані геометричні фігури + домалювати деталі</p> 		<p>Моторика передує підсумковому заняттю малювання «Осіній натюрморт у чобітку» <i>(Натюрморт, малювання з натури, образ калени, друкування опалим листям)</i></p> <p>Варіант:</p>
<p>Грудень 16-17 тиждень 12-23.12</p>	<p>«Ой прийшла до нас Зима»</p> <p>1. «Уроки краси від зими» 2. Казкові образи оживають</p>	<p>Заняття з ліплення Лисичка-сестричка та Вовк-панібрат <i>(За мотивами казки. Ліплення тварин різними способами)</i></p>	<p>16. Пальчикова гімнастика</p> <p>Лисичка-сестричка та Вовк-панібрат За зразком, <u>за умовою:</u> намалювати за зразком + домалювати деталі</p> 		<p>Моторика передує заняттю з малювання Лисичка-сестричка та Вовк-панібрат</p>

		Бесіди про зиму та зимові перетворення. Спостереження та ліплення сніговиків.	17.Пальчикова гімнастика Танок сніговиків За схемою (трапеція + круги + овали) 		 <i>(Конспект у додатку)</i>
Грудень 18 тиждень	«В гостях у казки» + ТЗОБЖД	Читання казок, перегляд мультфільмів, підготовка до свят, проведення свята Новий рік. Спостереження за зимовими явищами, бесіди про новорічні свята, про безпеку під час свят.	18.Пальчикова гімнастика «Зимова казка - Новий Рік» За зразком + домальовка 	 	
Січень 19-20 тиждень 03-13.01	«Хоровод зимових свят» - канікули	Розгляд ілюстрацій, тематичні бесіди, розгляд фото. Спостереження милування ялинками. Заняття з аплікації «Новорічна (Різдвяна) листівка»	19.Пальчикова гімнастика «Хоровод ялинок» За задумом 	Тема, що висвітлюється в куточку СХД: «Хоровод біля ялинки» 	Моторика передуює заняттю з малювання Різдвяна ялинка
		Проведення свята Новий рік. Розгляд ілюстрацій, тематичні бесіди, розгляд ілюстрацій, фото	20.Пальчикова гімнастика «Іграшки на ялинці» За умовою. словесною вказівкою розмішувати іграшки Фони 	 	Варіанти

Січень 21-22 тиждень 16-27.01

«Добре - погано»

1. Звичай - традиції
2. В країні гарних манер.

Заняття з ліплення
**«Біля казкового
 вогнища»**
**Колективна ро-
 бота**
*(Ліплення персона-
 жів казки «12 мі-
 сяців» - образ лю-
 дини в русі)*

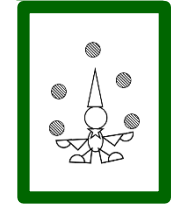
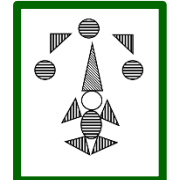
21.Пальчикова
 гімнастика
«Клоун»
 За зразком,
За умовою: за
 словесною вка-
 зівкою нама-
 лювати пред-
 мети, якими
 жонглює клоун

Розмальовування,
 викладання, на-
 клеювання

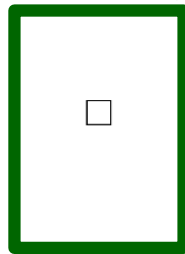

Моторика пе-
 редує заняттю
 з малювання
**Ясний зимо-
 вий день**
*(Людина в
 русі, компози-
 ція)*

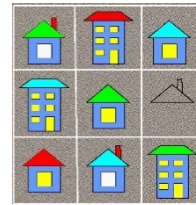

Заняття з аплікації
**«Царство Сніго-
 вої Королеви»**
*(симетричні де-
 талі + композиція)*

22.Пальчикова
 гімнастика
**«Казковий па-
 лац»**
 За задумом
 (домалюйте,
 що хочете, щоб
 утворився гар-
 ний палац)

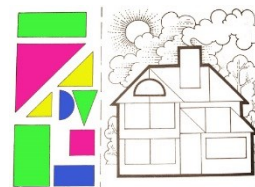
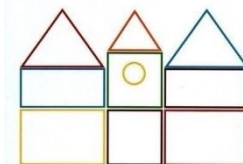
Ігри та вправи на
 логіку

Опис зображень
 різних будівель

Викладання

Лютий 23-24 тиждень 30.01-10.02

«В гостях у лісових друзів»

1. Тварини взимку.
2. Птахи взимку

Бесіди про тварин та птахів допомога їм взимку.

Заняття з ліплення «Де зимує ведмежатко?»
(вирізання по контуру)

23. Пальчикова гімнастика

«Лисичка»
За зразком + домальовування

Інсценізація казки «Рукавичка».

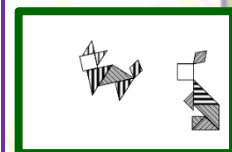
Моторика передусім підсумковому заняттю з малювання Зимівля звірів (тварини, птахи)
(Малювання ескізу олівцем + зафарбовування)

Спостереження за птахами, бесіди про тварин та птахів допомога їм взимку.

24. Пальчикова гімнастика

«Лисичка і зайчик»
За зразком

Лютий 25-26 тиждень 13-24.02

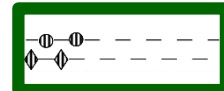
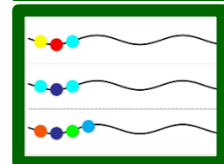
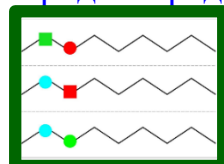
«Цікавий світ навколо»,

«Я пізнаю світ»

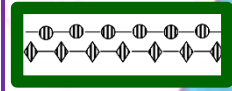
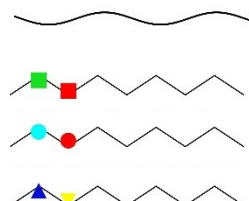
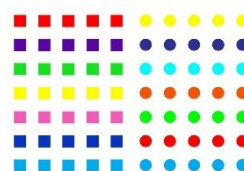
Будівлі, споруди
Оздоблення

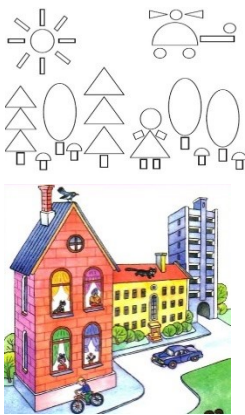
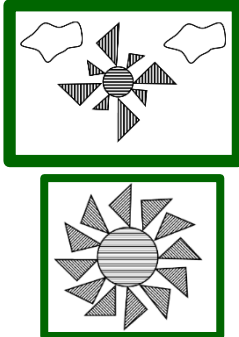

25. Пальчикова гімнастика

«Ланцюжок»,
«Коралі»
За умовою:
продовж ряд.

Викладання, домальовування, дидактичні ігри та вправи «Продовж рядок»,

			<p>Підсумкове 26.Пальчикова гімнастика</p> <p>«Графарету хочу я сказати: «Допоможи зимове місто намалювати» За задумом, за уявою</p> 	<p>Тематичні бесіди</p> 	
Березень 27 тиждень 27.02-03.03	<p>«Ой весна, днем красна»</p> <p>Весняне пробудження природи</p>	Милування та спостереження за змінами в природі навесні.	<p>27.Пальчикова гімнастика</p> <p>«Сонечко» За зразком</p> 	<p>Малювання, розфарбовування</p> 	
Березень 28-29 тиждень 06-17.03	<p>«Книжка вчить, як у світі жити»</p> <p>1. Звемо книгу до нас в гості. 2. Подорож у казку.</p>		<p>28.Пальчикова гімнастика</p> <p>«Улюблені казкові герої» За задумом, за умовою: великі фігури заштрихувати вертикальними лініями, фігури маленького розміру штрихувати горизонтальними лініями.</p>	 <p>Фон ↓</p> 	<p><i>(Конспект у додатку)</i></p>

Березень 30-31 тиждень 20.03-31.03

Канікули, канікули –
весела це пора

Спостереження за птахами. Розгляд ілюстрацій
Заняття з аплікації
А чії ви гуси?
(*вирізання геометричних фігур та деталей по контуру + викладання, наклеювання за схемою*)

29.Пальчикова гімнастика

«Птах прилетіли»

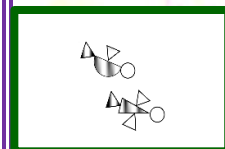
За задумом,
за умовою: **намалювати пташок, використовуючи різні геометричні фігури, заштрихувати всі трикутні деталі**

Тема в куточку СХД «Пташки прилетіли». Слухання співу птахів. Розглядання тематичних картин. Малювання, розфарбовування, викладання різних пташок

Моторика передуює заняттю з малювання
Птахи прилетіли
(*малювання птахів, визначаючи пропорції*)

Спостереження за хмарами.
Розглядання картин та ілюстрацій з птахами. Малювання, розфарбовування, викладання різних пташок

Заняття з ліплення
Чудернацький птах павич
(*пластилін + пір'я*)

30.Пальчикова гімнастика

«Фантастичний птах»

За задумом

Виставка зразків з моторики «Птахи», зображень з геометричних фігур. Розфарбовування, домальовування, оздоблення

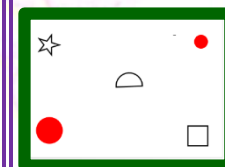
Моторика передуює заняттю з малювання
Фантастичний птах
(*розважальне (нетрадиційне) малювання птаха*)

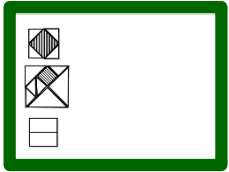
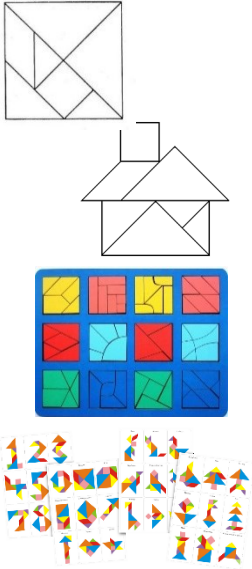
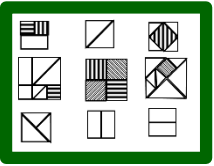
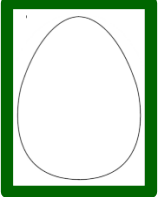
Огляд виставки робіт Марії Примаченко, бесіда про її творчість. Досліди з фарбами.

31.Пальчикова гімнастика

«Незвичайний килимок»

За умовою: **за словесною вказівкою**
(*просторове розміщення*)

Квітень 32-33 тиждень 03-19.04	«Весняні клопоти і турботи»	<p>Спостереження, бесіди, милування весняною природою.</p> <p>Заняття з ліплення</p> <p>Весняне дерево (рельєфне зображення)</p> <p>Весні всі радіють (вирізання листя, куці і крону дерев по контуру, викладання, наклеювання.)</p>	<p>32.Пальчикова гімнастика</p> <p>«Весняний пейзаж» За задумом</p> 	<p>СХД</p> <p>Екскурсія до художнього музею. <i>Розгляд весняних пейзажів</i></p> <p>Читання художніх творів розгляд тематичних ілюстрацій</p> 	<p>Моторика передуюче заняттю з малювання</p> <p>«Весняні барви» (виконання творчих робіт за мотивами класичних творів)</p>
Квітень 34 тиждень	«Великодній тиждень»	<p>Бесіда про Великодні традиції.</p> <p>Заняття з аплікації</p> <p>Писанка (аплікативне оздоблення яєчка)</p>	<p>33.Пальчикова гімнастика</p> <p>«Чарівні квадрати» (склади квадрати з інших фігур) За зразком За умовою: заштрихуй квадрати, які є частинами великого квадрата</p> 	<p>Виготовити Танграм. Викладання, розфарбовування</p> 	<p>Моторика передуюче заняттю з малювання</p> <p>Писанки (Розпис, розмальовування яєчок)</p>
			<p>34.Пальчикова гімнастика</p> <p>«Геометричний візерунок на писанці» За задумом</p> 	<p>Виставка яєць, оздобленими різними техніками</p>	

Квітень 35 тиждень 24-28.04

«На Землі, у воді і на небі»

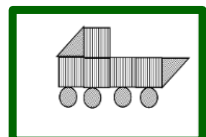
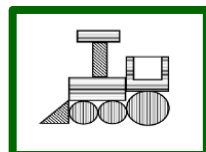
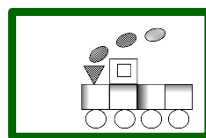
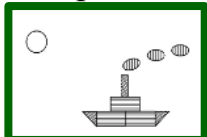
Бесіди про види транспорту, розгляд ілюстрацій, БЖД
Заняття з аплікації
Мандрівка в Космосі
(створення зображення космічних літальних апаратів)

35.Пальчикова гімнастика

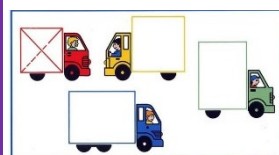
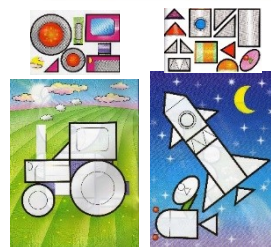
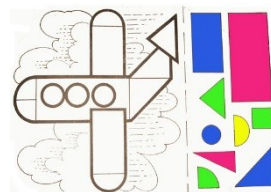
«Транспорт»
За зразком

+

Зразки:

Розгляд, опис, викладання, малювання, зафарбовування транспорту

Моторика передуює заняттю з малювання
Сільськогосподарський транспорт
(малювання тракторів у полі)

Травень 36-37 тиждень 03-12.05

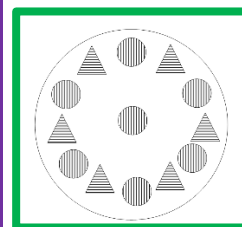
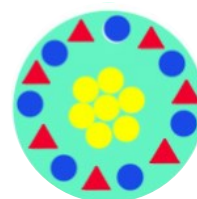
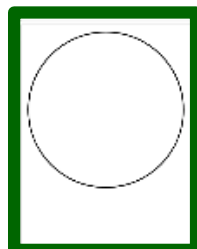
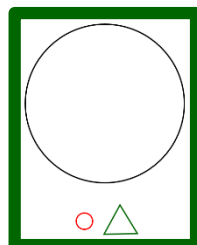
«Мій рідний край, моя земля»

1. Україна - рідний край.
2. Моя Батьківщина - найкраща

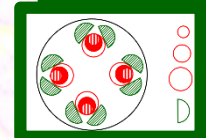
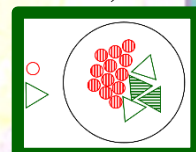
Виставка в етнографічному куточку
«Український посуд» або влаштування міні музею
«Українські майстри»

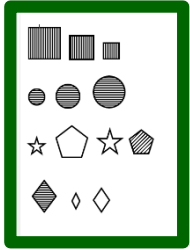
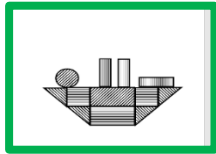

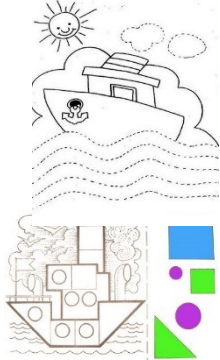
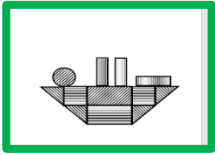
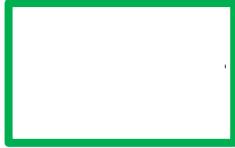
Заняття з ліплення
Маленькі гончарі
(Колективна творча робота)

36.Пальчикова гімнастика

«Гарілочка»
За зразком
або
За умовою

Моторика передуює заняттю з малювання
«Гарілочка»-
Петриківський розпис
(розпис круглої форми декоративним Петриківським орнаментом)

			<p>37.Пальчикова гімнастика</p> <p>«Доріжка» <u>За умовою:</u> за словесною вказівкою</p> <p>Графічний диктант</p> <p>Фігури що не використані в трафареті</p> 		<p>Варіанти диктантів:</p>
<p>Травень 38-39 тиждень 15-31.05</p> <p>«Наші досягнення» + «Тиждень безпеки дитини»</p>		<p>Заняття з ліплення</p> <p>Мандрівка по морю <i>(ліплення кораблів та човнів різними способами)</i></p>	<p>38.Пальчикова гімнастика</p> <p>«Човен» За зразком + домальовування деталей</p> 	<p>Викладання, розфарбовування, викладання</p> 	<p>Моторика передусе заняттю з малювання</p> <p>Човен на хвилях <i>(малювання човнів у морі)</i></p>
			<p>Підсумкове</p> <p>39.Пальчикова гімнастика</p> <p>«Ми навчилися ось так!»</p> <p>За задумом за уявою</p> 	<p>Викладання з геометричних фігур</p>	

ВИСНОВКИ

П'ять кроків до вправності пальчиків

Щоб дитина могла вільно оволодіти графомоторними навичками, потрібно дотримуватися певної послідовності. Для цього розроблено систему вправ, яку можна реалізувати за п'ять кроків.

Крок 1. Навчіть дитину правильно сидіти

Ще до того, як дитина почне оволодівати навичками письма, необхідно привчити її правильно сидіти. Бо неправильна поза не лише нашкодить зору і поставі дитини, а й перешкоджатиме формуванню у неї правильних рухів, необхідних для письма. Тож не сподівайтесь, що дитина, сидячи у неправильній позі за столом, швидко навчиться писати. виправити ж неправильну позу, коли малюк вже звикне до неї, не просто важко, а практично неможливо.

Тому необхідно одразу ж привчати дошкільника дотримуватися таких нескладних правил:

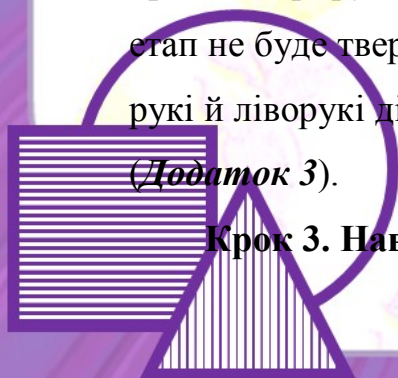
- сидіти прямо;
- спиратися на спинку стільця;
- не спиратися грудьми на стіл;
- ноги тримати прямо, з упором на підлогу або підставку (якщо стілець занадто високий);
- тулуб і голову тримати рівно;
- обидві руки — на столі, при цьому лікті виступають за край столу;
- світло при роботі падає зліва (у шультги — справа).

Крок 2. Навчіть дитину правильно розміщувати аркуш і тримати олівець.

Від розміщування на столі аркуша-основи та уміння правильно тримати олівець (фломастер, ручку) залежить не лише почерк, а й постава дитини. Тому допоки цей етап не буде твердо засвоєний, не варто переходити до наступного. Зауважте, праворукі й ліворукі діти мають по-різному розміщувати аркуш на столі і тримати олівець

(Додаток 3).

Крок 3. Навчіть дитину малювати прямі лінії.

Спочатку дитина має освоїти поняття «вниз», «вгору», «справа», «зліва», «посередині» у грі, без графічних рухів. Коли вона зрозуміє, чого від неї хочуть, слід запропонувати їй з'єднати точки за стрілочками у заданому напрямку: «вниз», «вгору», «вправо», «вліво».

Увага! Необхідно домагатися, щоб рух дійсно починався і закінчувався у заданій точці.

Крок 4. Навчіть дитину малювати паралельні лінії.

Непаралельність штрихів — найчастіше порушення почерку в школі. До того ж зазвичай діти не розуміють, чому вони пишуть негарно, а дорослі не можуть їм цього пояснити. Поясніть і покажіть, що всі вертикальні і наскісні штрихи потрібно писати тільки зверху вниз, а горизонтальні — тільки зліва направо.

Найефективніший спосіб тренування — штрихування (спочатку з лінійкою і пізніше — без неї).

Увага! Для роботи обирайте невеликі малюнки, щоб штрихові лінії не були занадто довгими. Важливо не багато штрихувати, а робити все правильно.

Крок 5. Навчіть дитину малювати круги, овали, півкола.

Щоб круг, овал або півколо не перетворювалися на карлючки, необхідно витримати чітку траєкторію руху, що для дитини дошкільника досить складно.

Тож для тренування навички корисно «розкручувати» і «закручувати» спіралі, малювати фігури за допомогою трафарету.

П'ять правил успішного навчання

Особливу увагу необхідно приділяти тренуванню рухів підвищеної складності, тобто таких, які у повсякденному житті наші пальці не виконують. Саме такі вправи дають видимий та швидкий ефект на розвиток графічної моторики. Працюючи з лінійками-трафаретами, необхідно:

- не забувати про загально-дидактичні принципи (зважати на вік дитини, діяти від простого до складного тощо);
- не допускати передозування вправами, особливо на початковому етапі; на початку темп роботи має бути повільний, а потім поступово збільшувати;

- кожен нову вправу виконувати впродовж одного тижня, доводячи до автоматизму під час створення умов для самостійної художньої діяльності дітей (внесення трафаретів у куточок СХД);
- вправи виконувати якісно, з оптимальним навантаженням, оскільки розслаблене виконання не дасть потрібного ефекту;
- діти мають виконувати вправи за наслідуванням із поясненням (за зразком), потім – за інструкцією (за малюнком, за вказівкою), пізніше – за задумом, за уявою.

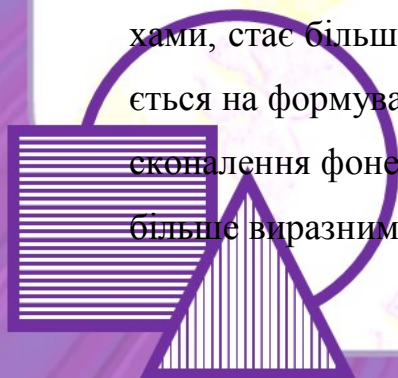
Обов'язково слід пам'ятати про таке: у дитячому колективі завжди є діти, у яких є більш вираженою моторна недостатність, саме тому вони завжди мають бути в полі зору та поруч із педагогом, особливо при розучуванні нових вправ. Педагог допомагає таким дітям індивідуально.

Обов'язковою умовою занять з моторики є пальчикова гімнастика. Комплекс такої гімнастики доцільно проводити протягом тижня, не лише під час організованих занять з моторики, а й після сніданку перед заняттями, коли діти налаштовуються на заняття - у них активізуються всі психічні процеси. Тривалість такої гімнастики – 3-5 хвилин.

Етапи проведення пальчикової гімнастики.

1. Розминка пальців і кистей рук.
2. Вправи на розслаблення м'язового тонуусу пальців і кистей рук.
3. Вправи (основні по темі): статичні й динамічні.
4. Етап ускладнення на базі статичних вправ.
5. Вправи на розслаблення.

Крім окремих вправ, можна пропонувати дітям сценки, сюжетні описи у віршованій формі, які без попередньої установки налаштовують дітей на гру, сприяють швидкому запам'ятовуванню слів і рухів. Віршоване мовлення наче ритмізується рухами, стає більш голосним, із правильним темпом, подихом, що позитивно позначається на формуванні складової структури слова, впливає на слухове сприйняття, вдосконалення фонетичної сторони мовлення, а з іншого боку, самі рухи пальців стають більш виразними, ритмічними, впевненими.

Отже, запропонована система розвитку графічної моторики у дошкільників дозволяє реалізувати комплексний розвиток дрібної моторики рук, мовлення, мислення, почуття ритму, вона є ефективною для розвитку дрібної моторики рук та зорово-моторної координації. Ці вправи можна пропонувати дітям як елемент фронтальних занять, корекційних логопедичних заняттях, у вільний час, розмістивши лінійки-трафарети в куточок СХД: діти будуть вільно підходити туди, а обране самостійне завдання буде виконане із зацікавленням та творчо). Варто рекомендувати й батькам виконувати такі завдання вдома разом із дітьми. Завдання варто пропонувати дітям в ігровій формі, урізноманітнювати, поступово ускладнювати, тим самим готуючи дітей до одного із найскладніших процесів шкільного навчання – процесу письма.

Графічні вправи сприяють не тільки розвитку дрібної моторики рук, але й удосконаленню сенсорно-рухової координації, зорового сприйняття, уваги й таких важливих якостей, як акуратність, наполегливість, старанність.

Таким чином, слід зазначити, що є всі підстави розглядати кисть руки дитини як орган, що активізує й стимулює діяльність кори головного мозку, підвищує працездатність усіх її відділів, позитивно впливає на формування в дошкільників вищих пізнавальних функцій, особливо мислення й мовлення. А для того, щоб дрібна моторика рук виконала велику місію, покладену на неї, необхідно організувати належну роботу. Тільки розвиваючи рухи рук дитини регулярно, всебічно, методично грамотно, можна досягти найбільшого ефекту від усієї проведеної роботи.

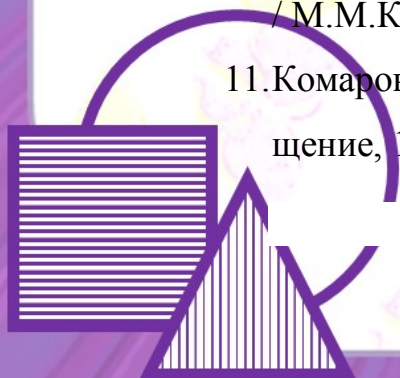
І знову стверджуємо:

Чим розумніші руки, тим розумніша дитина.

Якщо хочете виростити розумну дитину - почніть з рук.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти / наук. кер. А.М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф. д-р пед. наук; авт. кол.: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богініч О.Л. та ін. — К., 2012. — 26 с.
2. Богуш А. М. Мова дітей. Посібник для батьків дошкільнят та соціальних педагогів / А. М. Богуш / під заг. ред. С. Чередниченко. — Київ: Кобза, 2003. — 144 с.
3. Богуш А.М. Вчимося розповідати: складання розповідей за серією сюжетних картин на основі літературних текстів. Навчально-методичний комплект для дітей старшого дошкільного віку: метод. пос. + 18 карток / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. — К.: Вид-во МЦФЕР, 2013.
4. Богуш А.М. Готуємо руку дитини до письма / А.М.Богуш. — Тернопіль, 1999.
5. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови [Текст] : підруч. / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. — К.: Видавничий дім «Слово», 2013. — 704 с.
6. Богуш А.М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти [Текст] / А.М. Богуш. — 4-те вид., доопрац. і допов. — Х. : Ранок, 2013. — 192 с. — (Сучасна дошкільна освіта).
7. Гавриш Н. Заняття в педпроцесі: сучасний погляд / Н. Гавриш // Дошкільне виховання. — 2010. — № 2. — С. 8–11
8. Дичківська І. Інноваційна система педагога / І. Дичківська // Дошкільне виховання. — 2010. — № 1. — С. 7–11.
9. Жукова О. Розвиток руки: просто, цікаво, ефективно // дошкільне виховання. - 2006. - №2. - С.70.
10. Кольцова М.М. Двигательная активность и развитие функций мозга ребенка / М.М.Кольцова. — М.: Педагогика, 1973. — 144 с.
11. Комарова Т.С. Формування графічних навичок у дошкільників. М.: Просвещение, 1980, -152 с.

- 12.Пасічник А. Мовленнєві заняття в системі сучасної дошкільної освіти [Текст] /А. Пасічник // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2009. — № 2. — С. 53–58.
- 13.Пасічник А. Навчання переказу: формування монологічної компетентності [Текст] / А. Пасічник // Дошкільне виховання. — 2008. - № 11. - С. 12–16.
- 14.Піроженко Т. Мовлення дитини: психологія мовленнєвих досягнень дитини: навч. посіб. / Т. Піроженко. — К. : Главник, 2005. — 111 с. — (Психол. інструментарій). — Бібліогр.: 18 назв.
- 15.Рібцун О.Г. Малювання крок за кроком. Талановиті пальчики: навч. вид. / О.Г. Рібцун, Ю.В. Рібцун. — К. : Літера ЛТД, 2010. — 35 с.
16. Рібцун О.Г. Пластилін. Талановиті пальчики: навч. вид. / О.Г. Рібцун, Ю.В. Рібцун. — К. : Літера ЛТД, 2011. — 34 с.
- 17.Швець С. Активізуємо родину заради мовлення дитини / С.Швець // Палітра педагога. – 2009. – № 6. – С. 12–16.
- 18.<http://mama-pomogi.ru/obuchenie/podgotovka-k-shkole/pismo-po-e-n-potapovoy/>
- 19.<http://mama-pomogi.ru/obuchenie/podgotovka-k-shkole/krasivyiy-pocherk-podgotovimsya-ii>
- 20.<http://www.iz-bumagi-svoimi-rukami.ru/applikatsiya-iz-bumagi-dlya-detej-geometricheskie-figury-kartinki/>
- 21.<http://dddeti.ru/razvivayuschie-igry/applikacija-iz-geometricheskikh-figur-chast-1-aja.html>
- 22.<http://www.mam-club.org/аппликации-из-геометрических-фигур/>
- 23.<http://poznaimmir.com/category/математические-представления-2/>
- 24.<https://galaptop.ru/?p=873>
- 25.<http://festival.1september.ru/articles/549723/>
- 26.<http://www.abetka-logopedka.org/gimnastika.htm>

ДОДАТКИ

Додаток 1

РОЗПОДІЛ ВПРАВ ПАЛЬЧИКОВОЇ ГІМНАСТИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ТЕМАТИЧНИМИ ТИЖНЯМИ

№ з/п	Зміст роботи	Термін виконання
1.	«Знайомтеся – це Я» 1. Дружні пальчики 2.Донечка	1-2 тиждень 01-14.09
2.	«Дитячий садок, здрастуй!» 3.Гойдалка. 4. Пальчик-хлопчик	3-4 тиждень 15-23.09
3.	«Осінь-чарівниця в гості завітала» 5.Дерева 6. Мізинчик-лінивчик	5-6 тиждень 26.09-07.10
4.	«На бабусинім подвір'ї» 7.Коза 8. Зустрілися	7-8 тиждень 10-21.10
5.	Осінні канікули 9. Стіл.	9 тиждень 24-28.10
6.	«Мій дім, моя країна» 10. Равлик 11.Замок	10-11 тиждень 31.10-11.11
7.	«Хто як до зими готується» 12. Їжачок 13. Квасимо капусту	12-13 тиждень 14-25.11
8.	«Малятам про фахи, про професії мами і тата» 14. Стілець 15. Кулька	14-15 тиждень 28.11-09.12
9.	«Ой прийшла до нас Зима» 16. Прапорці 17. Ножиці	16-17 тиждень 12-23.12
10.	«В гостях у казки» 18. П'ять пальців	18 тиждень 26-30.12
11.	«Хоровод зимових свят» - канікули 19. Ліхтарики 20 Моя сім'я	19-20 тиждень 03-13.01

12.	«Добре - погано» 21. Миємо руки 22. Пензлик	21-22 тиждень 16-27.01
13.	«В гостях у лісових друзів» 23. Зайчик. 24.Коза	23-24 тиждень 30.01-10.02
14.	«Цікавий світ навколо», «Я пізнаю світ» 25. Черепаха 26. Річка та рибка	25-26 тиждень 13-24.02
15.	«Ой весна, днем красна» 27.Квітка і (або) 28. Птах летить	27 тиждень 27.02-03.03
16.	«Книжка вчить, як у світі жить» 29.Бджілка. 30. Робота	28-29 тиждень 06-17.03
17.	Канікули, канікули – весела це пора 31. Білочка 32. Дітки	30-31 тиждень 20.03-31.03
18.	«Весняні клопоти і турботи» 33.Ппах п'є воду 34. Напечемо млиців	32-33 тиждень 03-19.04
19.	«Великодній тиждень» 35. Місимо тісто	34 тиждень 18-21.04
20.	«На Землі, у воді і на небі» 36. Човен і (або) 37. Пароплав	35 тиждень 24-28.04
21.	«Мій рідний край, моя земля» 38. Прокидайтесь, пальчики. 39. Ворота	36-37 тиждень 03-12.05
22.	«Наші досягнення» + «Тиждень безпеки дитини» 40. На роботу 41. Віяло	38-39 тиждень 15-31.05

ПАЛЬЧИКОВА ГІМНАСТИКА

1. ДРУЖНІ ПАЛЬЧИКИ

Вихідне положення: Пальці однієї руки випрямити, притиснути один до одного та утримувати напружені пальці до рахунку 10. Виконувати спочатку кожною рукою по черзі, а потім обома руками одночасно. Після вправи – стряхнути кисті рук.

*Пальчики живуть в сім'ї,
це помічники мої.*

Усі п'ять пальців витягнуті та розведені в боки – пальчики “посварилися”. Потім усі пальці притиснуті один до одного – “помирилися”. Чергувати ці дві позиції, супроводжуючи словами:

Посварились, – та одразу

Помирилися і разом!

2. ДОНЕЧКА

При виконанні вправи руки розташовані на столі. Почергова зміна положень на рахунок “раз – два”. “Раз”: ліва рука – кулачок, права рука – долонька.

“Два”: ліва рука – долонька, права рука – кулачок.

Повторити декілька разів.

Кулачок, долонька –

є у мами донька,

Ось долонька, кулачок,

Ходить донька у садок.

3. ГОЙДАЛКА

Від зап'ястка кисті руки з прямими зімкнутими пальцями піднімати вгору, а потім, легенько зігнувши пальці, м'яко опускати вниз.

Гойда-да, гойда-да,

Добра в коника хода,

Поводи товкові,

Золоті підкови.

Вправу виконувати спочатку правою, потім лівою рукою, а потім — обома руками.

4. ПАЛЬЧИК-ХЛОПЧИК

Вихідне положення: Усі п'ять пальців витягнуті та розведені в боки

Під час промовляння показати великий палець на руці.

Потім по черзі з'єднувати його з рештою пальців.

Те саме з іншою рукою, а потім з обома руками разом

— *Пальчик-хлопчик, де бродив?*

— *З цим братиком (дружком я) в ліс ходив,*

З цим братиком(дружком я) борщ варив,

З цим братиком(дружком я) снідав,

З цим братиком(дружком я) співав.

5. ДЕРЕВА

Вихідне положення: Розташувати кисті рук перед собою, долонями до себе. Пальці розведені в сторони та напружені. Після виконання вправи струсити кисті рук.

Вітер залетів у гай.

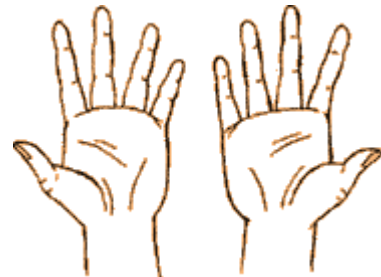
Ти дерева не гойдай,

(Качати руками з боку у бік)

Дуже гілки не клони,

Щоб не тріснули вони! (

Качати руками униз – уверх, не згинаючи пальців)

6. МІЗИНЧИК-ЛІНИВЧИК

Вихідне положення: Долонька одної руки розкрита. Під час віршованого супроводу вказівним пальцем другої руки виконувати рухи та загинати пальці

Сорока-ворона на припічку сиділа

Діткам кашку варила: (креслити пальцем кола по

- *Оцюому дам,* (загнути великий палець)

Оцюому дам, (загнути вказівний палець)

Оцюому дам, (загнути середній палець)

Оцюому дам, (загнути безіменний палець)

А цьому не дам: (легенько побити вказівним пальцем по мізинчику або пальцями другої руки брати мізинчик і легенько розхитувати)

Бо він дров не рубав, води не носив,

Печі не топив, каші не варив.

7. КОЗА

Вихідне положення: Вказівний палець та середній палець випрямити. Мізинець та безіменний – притиснути великим пальцем до долоні. Рухати пальцями в такт віршованому супроводу. Спочатку вправу виконувати кожною рукою по черзі, потім обома.

Іде коза рогата,

Йде коза бородата.

8.ЗУСТРІЛИСЯ

Вихідне положення: Доторкнутися нижніми частинами обох долонь. Під час промовляння кожного рядка з'єднувати по черзі пальці правої і лівої рук, розпочинаючи з мізинця.

Зустрілися двоє кошенят: «Няв, няв!»

Двоє цуценят: «Гав, гав!»

Двоє лошенят: «Іго-го!»

Дві корови: «Муу!»

Двоє поросят: «Хрю!»

9. СТІЛ

Вихідне положення: Ліву руку стиснути у кулак – це “ніжка” столу. Зверху накрити “ніжку” випрямленою долонею правої руки – це кришка “столу”.

Кулачок це буде ніжка,

А долонька буде кришка.

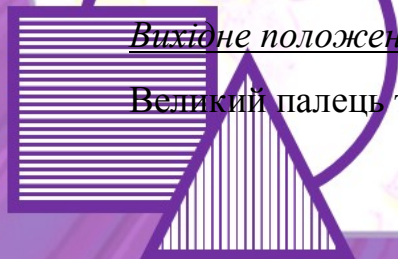
Поміняли ручки враз,

Буде інший стіл у нас.

10. РАВЛИК

Вихідне положення: Вказівний, середній та безіменний пальці притиснуті до долоні. Великий палець та мізинець випрямляються, а потім ховаються. Виконувати вправу

спочатку однією рукою по черзі, потім обома руками одночасно. Можна зобразити, як равлик повзе по столу.

Равлик повагом повзе,

Хатку на собі везе.

11. ЗАМОК

Вихідне положення: Долоні притиснуті одна до одної. Пальці переплести.

Далі рухами імітувати слова віршика:

Замок на дверях тут висить.

(Швидко з'єднувати пальці в замок та роз'єднувати).

Хто б зміг його нам відчинити?

- *Потягнули!* (Пальці зчеплені, потягнули пальці, не розчіплюючи їх).

- *Покрутили!* (Посовати зчепленими пальцями від себе до себе).

- *Постукали!* (Пальці залишаються у замку, постукати основами долонь одна об одну).

- *Й відчинили!* (Розчепити пальці).

12. КУЛЬКА

Вихідне положення: Пальці обох рук зібрані пучкою і стикаються кінчиками.

“Надуваемо кульку”: придати пальцям таке положення, яке буває, коли руки тримають м'ячик або кульку.

“Кулька лопнула”: пальці повертаються у вихідне положення.

Пружну кульку я надую,

Мотузочок зав'яжу.

Ну а потім її здую,

Всім цей фокус покажу.

13. СТИЛЕЦЬ

Варіант 1.

Вихідне положення: Ліву долоню поставити вертикально, пальці уверх – це “спинка” стільця. До неї приставити кулачок правої руки – це “сидіння”.

Нумо, дітки, молодці, посідаймо на стільці.

Небагато треба вміння –

Зробим спинку і сидіння.

Варіант 2 (ускладнений).

Змінювати положення рук по чергово на рахунок “раз-два”.

“Раз”: ліва рука – “спинка”, права рука – “сидіння”.

“Два”: права рука – “спинка”, ліва рука – “сидіння”.

14. КВАСИМО КАПУСТУ

Руками імітуємо відповідні рухи:

- Ми капусту шаткували!

(двічі) – прямими, напруженими долонями імітуємо рухи сокири: уверх-униз.

- Солі в неї ми поклали!

(двічі) – пальці зібрані “щіпкою”, “солимо капусту”.

- Ми капусту м'яли, дерли!

(двічі) – енергійно стискаємо пальці в кулачки, то одночасно на двох руках, то по черзі.

- Смачну моркву туди терли!

(двічі) – пальці однієї руки зжаті в кулак і здійснюють ритмічні рухи уверх-униз по долоні другої руки. Після цього міняємо руки.

15. ЇЖАЧОК

Вихідне положення: Поставити долоні під кутом одна до однієї. Розташувати пальці однієї руки між пальцями іншої. Ворушити прямими пальчиками.

Як ти носиш, їжачок,

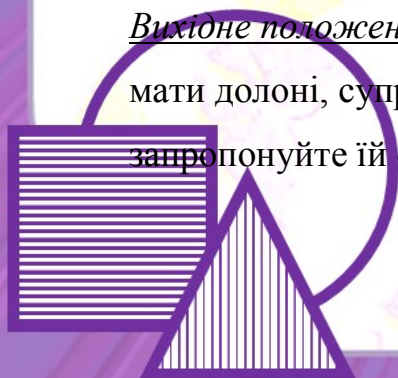
Так багато колючок?

16. ПРАПОРЦІ

Варіант 1.

Вихідне положення: Розташувати долоні перед собою. Одночасно опускати та підіймати долоні, супроводжуючи рухи віршами. Якщо дитина легко виконує ці вправи, запропонуйте їй опускати та підіймати долоні, не згинаючи пальців.

Я тримаю у руці

Кольорові прапорці.

Варіант 2 (ускладнений).

По черзі змінювати положення рук на рахунок: “раз-два”.

“Раз”: ліва рука випрямлена, піднята у гору, права рука – опущена;

“Два”: ліва рука опущена униз, права піднята у гору.

17. НОЖИЦІ

Вихідне положення: Великий, безіменний палець та мізинець притиснути до долоні.

Вказівний та середній пальці витягнути вперед. Вони то розходяться, то сходяться, імітуючи рухи ножиць. Долонь розташована паралельно столу. Спочатку вправу виконувати повільно, поступово темп прискорити. Стежити, щоб пальці були прямі.

Швачка в дім до нас прийшла,

Мені ножиці дала,

Я тканину і папір

Ріжу, ріжу до сих пір.

18. П'ЯТЬ ПАЛЬЦІВ

Вихідне положення: Усі п'ять пальців витягнуті та розведені в боки

Ритмічно стискати і розтискати кулачки. ***На моїй руці п'ять пальців,***

П'ять хватальців, п'ять держальців.

Щоб писати, малювати

І щоб брати й дарувати.

Під час лічби — по черзі загинати пальчики на обох руках.

Їх не важко рахувати: Раз, два, три, чотири, п'ять!

19. ЛІХТАРИКИ

Варіант 1.

Вихідне положення: Розташувати долоні перед собою, випрямити їх та розсунути пальці. Стискати та розтискати пальці на двох руках одночасно, супроводжуючи рухи відповідними фразами.

Ліхтарики засвітилися! (випрямити пальці)

Ліхтарики погасли! (стиснути пальці)

Вправу виконувати декілька разів.

Варіант 2 (ускладнений).

По черзі стискати та розтискати пальці рук на рахунок “раз- два”.

На “раз”: пальці правої руки випрямлені, пальці лівої руки зжаті.

На “два”: пальці лівої руки випрямлені, пальці правої руки зжаті.

Спочатку виконувати вправу повільно, потім прискорювати темп. Вправу спочатку можна виконувати на рахунок, а потім рядками, що промовляються ритмічно, супроводжуючи рухи:

Вже стемніло на дворі,

Засвітились ліхтарі.

Хай ліхтарики горять,

Підуть дівчата гулять.

20. МОЯ СІМ'Я

Вихідне положення: Усі п'ять пальців витягнуті та розведені в боки. Текст супроводжується почерговим згинанням пальців, розпочинаючи з великого пальця.

Цей пальчик — мій дідусь.

Цей пальчик — бабуся.

Цей пальчик — мій татусь.

Цей пальчик — мама.

Цей пальчик — я.

От і вся моя сім'я! — покрутити кулачком.

21. МИЄМО РУКИ

1. “Миємо руки”: ритмічно потираємо долоні, наче миємо руки.

Узяли духмяне мило,

Добре руки з ним помили.

2. “Струшуємо водичку з рук”: пальці стиснути в кулачок, потім з силою випрямити їх, наче струшуючи водичку.

Полетіли від води

Бризки з рук туди-сюди.

3. “Витираємо руки”: енергійні рухи імітують почергове витирання кожної руки рушником.

Рушничок я свій беру,

Швидко ручки обітру.

22. ПЕНЗЛИК

З'єднати всі подушечки пальців руки і рухами пальців та зап'ястка розгойдувати кисть справа наліво і навпаки. Праворуч - пальці роз'єднувати. Ліворуч — м'яко з'єднувати подушечки пальців.

Стіл, стілець, вікно і лаву

Я пофарбував на славу.

Киця лагідно муркоче –

Фарбуватись також хоче.

23. ЗАЙЧИК

Вихідне положення: Вказівний та середній пальці витягнути уверх, мізинець та безіменний притиснути до долоні великим пальцем.

Варіант 1.

Утримувати пальці в такому положенні на рахунок до 5-10. Вправу виконувати спочатку кожною рукою по черзі, потім – обома руками одночасно.

На горбочку, на лужку,

Плигав зайчик в кожушку.

Варіант 2.

Згибати та розгинати вказівний та середній пальці (униз-уверх) на рахунок “раз-два”.

Варіант 3.

Вихідне положення: Ліва рука – “зайчик”. Права рука – випрямлена долоня накриває зверху “зайчика” – це “кущик”. Потім змінюємо положення рук. Права рука – “зайчик”, ліва рука – “кущик”. Змінювати положення рук 3-4 рази.

**Раптом сніг пішов з дощем,
Заховався під кущем.**

Варіант 4.

Вихідне положення: Вказівний та середній пальці підняті угору. Великий пальчик стукає по безіменному та мізинцю.

**Зайцю барабан дали,
Він застукав: “Раз-два-три”!**

24. КОЗА

Вихідне положення: Вказівний палець та мізинець випрямити. Середній та безіменний – притиснути великим пальцем до долоні. Спочатку вправу виконувати кожною рукою по черзі.

На галявину до лісу.

Дід Трохим погнав козу.

Потім можна виконувати вправу обома руками, імітуючи козла та козу.

Йде коза у хлів мерщій,

А козел – назустріч їй.

25. ЧЕРЕПАХА

Вихідне положення: Пальці зібрані в кулачок.

Кулаки на столі лежать.

Є у мене черепаха,

Панцир – її тепла хатка.

Легенько постукати кулачками:

- *Черепахо, відчиняй*

Мене в гості ти приймай.

Витягнути вказівний палець, порухати ним в сторони.

Черепаха прокидалась,

Усім дітям посміхалась.

Варіант 2

Руки стиснути в кулаки, великі пальці усередині. Потім показати великі пальці й заховати їх знову.

Виконувати вправу спочатку однією рукою по черзі, потім обома руками одночасно.

26. РІЧКА ТА РИБКА

Вихідне положення: випрямлені долоні притиснуті одна до одної. Пальці спрямовані в бік “від себе”.

Річка – хвилястий, плавний рух розслаблених кистей рук.

Рибка - Повертати зімкнуті долоні управо та уліво, імітуючи рухи риби хвостом.

Хвостиком б'є наша рибка маленька,

В річці живе ця манюня гарненька.

27. КВІТКА

Вихідне положення: Долоні підняті угору, пальці створюють “пуп’янок”, основи кистей притиснуті одна до другої.

Квітка “розпускається”: розводимо одночасно пальці рук у боки, а потім зводимо пальці разом.

Вранці сонечко зійшло, розпустилась квітка.

А увечері закриє пелюсточки швидко.

28. ПТАХ ЛЕТИТЬ

Вихідне положення: Руки розташувати перед собою (долонями до себе). Великі пальці сплести – це “голова” птаха. Решта пальців – “крила”. Помахати ними.

В небі пташечка летіла,

На галявину присіла.

(Помахати “крилами”)

Посиділа, відпочила,

Й до гніздечка полетіла.

(Притиснути долоні до себе)

29. БДЖІЛКА

Вихідне положення: Випрямити вказівний палець, решту пальців прижати до долоні великим пальцем.

Крутити великим пальцем.

Бджілка, бджілка, покружляй,

З квіток меду позбирай!

30. РОБОТА

Стиснути пальці в кулачок. По черзі розгинати пальці, починаючи з великого, а зі словами «Танцювати почали» — енергійно ворушити ними.

Спечем, спечем хлібчик

Дітям на обідчик.

Найбільшому - хліб місити

А тобі - воду носити,

А тобі - в печі палити,

А тобі - дрова рубати,

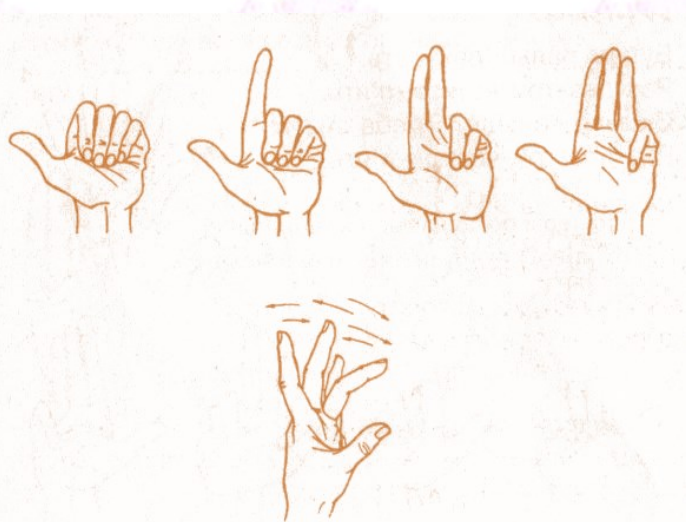
А малому - замітати.

Тільки хліба напекли –

Танцювати почали.

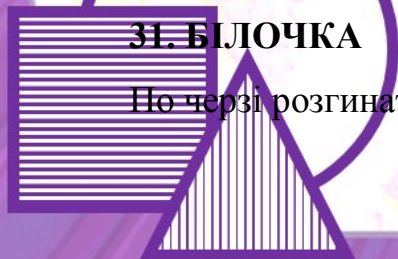
Це робота нелегка –

Витинати гоняка

31. БІЛОЧКА

По черзі розгинати всі пальці, починаючи з великого.

*Сидить білочка руденька,
Продає гриби опеньки:
Лисичці-сестричці,
Горобцю, синичці,
Ведмедику товстоп'ятому,
Зайченяті вусатому...*

32. ДІТКИ

*Раз-два-три-чотири-п'ять!
Будем пальці рахувать –
Всі міцні, хороші,
Між собою схожі.*

Підняти кисть правої (лівої) руки вгору, широко розсунути пальці. По черзі згинати їх у кулачок, починаючи з великого.

33. ПТАХ П'Є ВОДУ

Вихідне положення: Пальці зложити пучкою – це “дзьоб”. Не відриваючи лікоть від столу, “дзьобом” торкнутися столу. Далі – імітувати рухи птаха: узяти “воду”, підняти “голову”, поклацати “дзьобом”.

*Птах дістався до криниці,
Хоче випити водиці.*

34. НАПЕЧЕМО МЛИНЦІВ

Варіант 1.

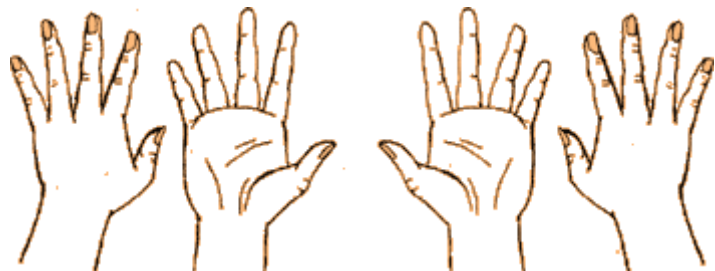
По черзі торкатися поверхні столу тильною стороною кисті руки і долонею.

На сметані, на яйці

Тісто зробим на млинці.

Напече нам мама їх

Гаряченьких та смачних.

Варіант 2.

а) ліва рука торкається стола долонею,
права рука – тильною стороною;

б) змінюємо позиції. Тепер ліва рука торкається столу тильною стороною, права рука торкається столу долонею.

Вправу можна виконувати на рахунок “раз-два”, або супроводжуючи рухи віршами

35. МІСИМО ТІСТО

Руками імітуємо вимішування тіста.

Тісто узяли у мами,

Його жуужмали і м'яли,

Пирогів напечемо

Із сметаною з'їмо!

На перші рядки дуже енергійно стискаємо та розжимаємо руки в кулачки (одночасно і по черзі). Потім руками виконуємо рухи, наче ліпимо пироги.

36. ЧОВЕН

Вихідне положення: Обидві долоні поставлені на ребро і з'єднані “ківшиком”, великі пальці притиснуті до долонь.

По річці плине човен,

Він дітлахами повен.

37. ПАРОПЛАВ

Вихідне положення: Обидві долоні з'єднані “ківшиком”, усі пальці, крім великих спрямовані у бік “від себе”, а великі пальці підняті уверх та з'єднані – це “труба”.

Пароплав пливе по річці,

Дим з труби, немов із пічки.

38. ПАЛЬЧИКИ ПРОКИНУЛИСЬ

По черзі згинати пальчики до долоньки, починаючи з мізинця.

Задрімав мізинчик трішки,

Безіменний - стриб у ліжко,

А середній там лежить,

Вказівний давно вже спить.

Вранці всі схопились враз –

В дитсадочок бігти час!

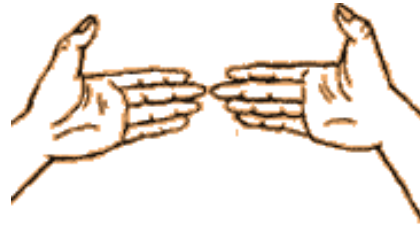
Потім великим пальцем торкатися всіх інших — «будити». Одночасно зі словом «враз» кулачок розтулити, широко розсунувши пальці.

39. ВОРОТА

Вихідне положення: Долоні поставити на ребро, пальцями один до одного – “ворота зачинені”. Пальці випрямлені та напружені.

*Ми ворота зачинили,
В дім нікого не пустили.*

Ворота відчиняються та зачиняються.

Вихідне положення. Потім розвернути долоні паралельно одна до однієї, пальці спрямовані від себе.

*А коли відчиним їх,
Друзів впустимо своїх.*

40. НА РОБОТУ

Стиснути пальці в кулачок. По черзі розгинати їх, починаючи з великого. А від слів: «Встали вчасно всі...» широко розсунути

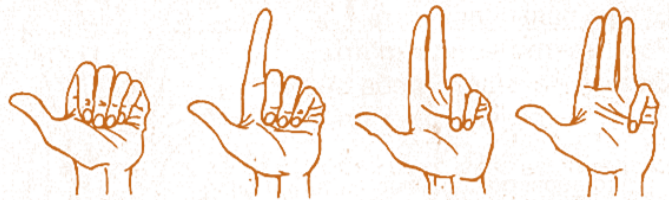
Старший встав - не лінувався.

*Вказівний за ним піднявся –
Розбудив сусід його.*

Той - свого, а той свого.

Встали вчасно всі брати –

На роботу треба йти.

41. ВІЯЛО

З'єднати прямі пальці рук. Розслабити руки від ліктя, перетворивши їх у велике віяло, що обвіває обличчя вітерцем.

В літню спеку віяло

Вітерцем повіяло.

З нами вітерець погрався

І у віяло сховався.

ВПРАВИ ПАЛЬЧИКОВОЇ ГІМНАСТИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

СТІЛЬЧИК

З рук складемо ще й «стілця» -

Нескладна наука ця.

Ліву руку підняти вертикально вгору. Прямі пальці щільно притиснути один до одного. Кулачок правої руки притиснути до лівої долоньки великим пальцем до себе.

Якщо вправа виконується легко, то можна міняти положення рук поперемінно на рахунок «раз», «два».

ЖАБКА

Вказівний палець та мізинець підняти угору та тримати напівзігнутими.

Середній та безіменний притиснути до долоні великим пальцем.

Скаче жабка у траві

І скрекоче: «Ква-кве-кві!»

МІСТОК

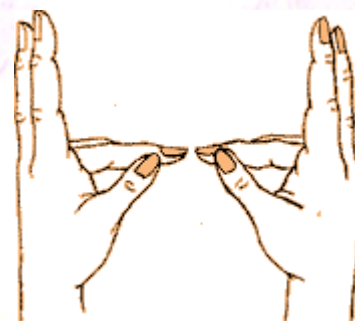
Великий та вказівний пальці лівої руки випрямити, розташувати паралельно один до одного та з'єднати з великим та вказівним пальцями правої руки. Решту пальців (середній, безіменний та мізинець) випрямити, притиснути один до одного та утримувати в такому положенні.

З дідом ми через ставок

Зробимо для всіх місток.

Кожен хай сміливо йде,

В воду він не упаде!

ПРОКИДАЙТЕСЯ, МАЛЯТА

Розгойдувати кулачок вгору-вниз згідно з ритмікою віршованих рядків, а на слово «вставати» — розкрити кулачок, широко розсунувши пальці. Вправу виконати спочатку однією рукою, потім — другою, а на завершення — обома разом.

Тихше, тихше, не кричіть,

Наших діток не будіть!

Будуть птахи щебетати!

Будуть пальчики вставати.

ПАЛЬЧИКИ

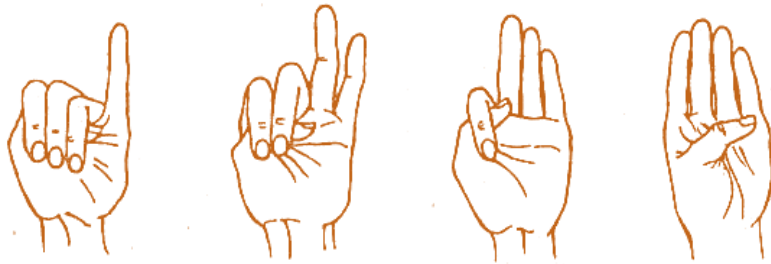
По черзі розгинати всі пальці, починаючи з мізинця, потім так само згинати.

Раз-два-три-чотири-п'ять –

Вийшли пальчики гулять.

Раз-два-три-чотири-п'ять –

Вже в будиночку сидять

МИ РАХУЄМО

По черзі розгинаємо пальці правої (потім лівої) руки, починаючи з великого.

Будем пальці рахувати:

Раз-два-три-чотири-п'ять.

Скільки пальців? Треба знати:

Раз-два-три-чотири-п'ять

КАЧЕНЯТА

По черзі згинати всі пальці правої (потім лівої) руки, починаючи з великого. На останні два рядки ритмічно згинати та розгинати пальці обох рук.

Раз-і-два - ішли качата,

Три-чотири - до води.

Плентався за ними п'ятий,

Шостий теж ішов туди.

Сьомий дуже притомився,

Восьмий на дорозі всівся,

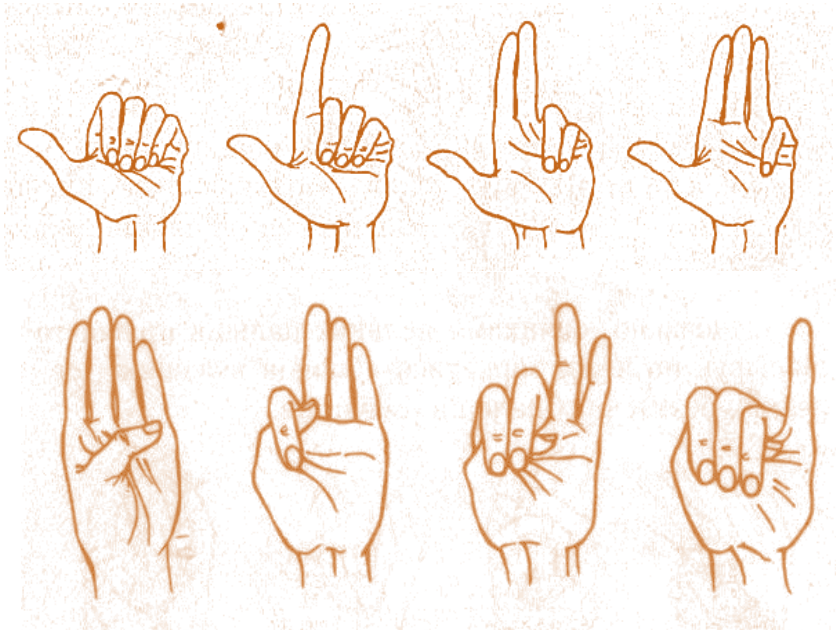
А дев'ятий всіх догнав.

А десятий загубився,

З переляку запищав.

Не пищи, а доганяй,

Своїх друзів відшукай!

ПАЛЬЧИКИ ВІТАЮТЬСЯ.

Кінчиком великого пальця правої руки по черзі торкатися кінчиків вказівного, середнього, безіменного пальців та мізинця. Зробити те ж саме лівою рукою.

Я вітаюся з усіма –

Вчусь в садочку не дарма.

Завжди я кажу «привіт!»

Курці, що біля воріт

Коли зустрілись їжаки, то привітались залюбки:

- Здоров був, друже! - Ну, здоров!

Як радий я, що ти прийшов!

Одночасно кінчиками великих пальців правої та лівої рук по черзі торкатися кінчиків вказівних, середніх, безіменних пальців і мізинців.

ДОБРОГО РАНКУ

Доброго ранку, сонце привітне!

Доброго ранку, небо блакитне!

Доброго ранку, у небі пташки!

Доброго ранку, маленькі дубки!

Я вас вітаю, люблю, пізнаю,

Бо живемо у одному краю.

Пальцями правої руки по черзі «вітатися» з пальцями лівої руки, поплескуючи одне одного кінчиками.

ПОВІТРЯНІ ЩИГЛИКИ

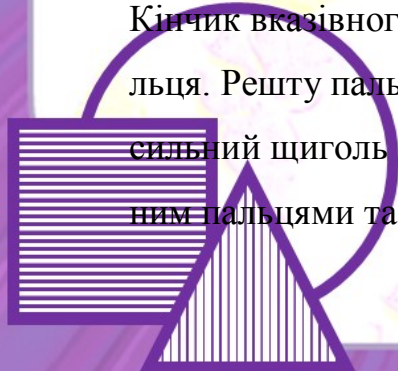
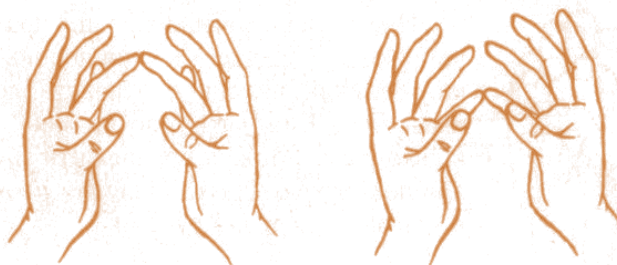
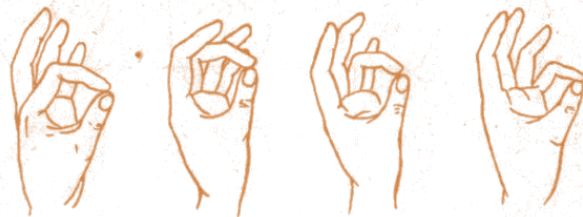
На подвір'ї в брата

Грались кошенята,

Щиглика злякались –

Швидко заховались

Кінчик вказівного пальця правої руки з силою удавити в подушечку великого пальця. Решту пальців підняти вгору. Вказівний палець різким рухом вперед робить сильний щиголь у повітря (тричі). За аналогією виконати щиглі середнім, безіменним пальцями та мізинцем.

ПАЗУРІ

*Котики маленькі –
Пазурі гостренькі.
Не ховайте пазурі,
Покажіть їх дітвори.*

Підігнути подушечки пальців правої руки до верхньої частини долоньки. Великий палець притиснути до вказівного. Вимовити голосно «няв!» кілька разів. Можна продовжити гру з іншою рукою. На завершення провести заняття двома руками.

ХРУЩ

*Я малий веселий хрущ.
Мене знає кожен куц.
Маю я красиві вуса
І нічого не боюся.*

Стиснути кулачок. Вказівний палець і мізинець розвести в різні боки («вуса»). Ворушити «вусами».

КОМАРИК

*Комар, комар, комаруха,
Кусай, кусай поза вуха.
Комар, комар, комарай,
Біжи швидше, утікай!*

Стиснути кулачок. Вказівний палець висунути вперед (це — «хоботок», яким «кома-рик» намагається «вкусити» дитину). Мізинець і великий пальці, розслабивши, опустити вниз (це — «лапки»).

ОСА

*Оса дзижчить, летить до квітки,
А на галявині співають дітки.*

Витягнути вказівний палець правої руки і крутити ним, потім те ж саме — пальцем лівої руки.

ВЕЛИКИЙ БРАТИК

Ставай, мій друже, у кружок.

Розпочинаймо наш танок.

Чотири пальці правої руки (окрім великого) стиснути в кулак. Великий палець підняти догори і виконувати кругові рухи.

ВЕРТОЛІТ

Швидко лопаті крути!

Вертоліт, лети, лети!

Пальці обох рук (окрім вказівних і великих) — у положення плетеного кошика. Вказівні пальці висунути вперед і з'єднати їх подушечками (це — «хвіст вертольота»).

Великими пальцями виконувати швидкі кругові рухи, немов лопаті вертольота.

ХЛОПЧИК

Хлопчик любить скрізь ходити,

Ніжки мусять тупотіти.

Вказівний і середній пальці правої (потім лівої) руки «ходять»

ДОЩИК

Дощику, дощику,

Припусти, припусти

Та на наші капусти,

Відром, цебром,

Відерцем, цеберцем!

Подушечки правої (лівої) руки притиснути до столу. Навперемінно постукувати ними по поверхні столу (наче гра на піаніно).

КОЗА РОГАТА

Йде коза рогата –

Ховайтесь, малята!

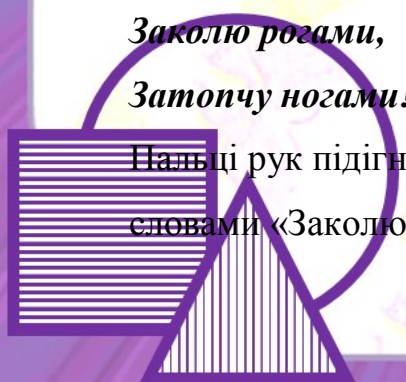
- Хто каші не їсть,

Молока не п'є,

Заколю рогами,

Затопчу ногами!

Пальці рук підігнути, лише вказівний та мізинець тримати прямими. Це — «коза». Зі словами «Заколю рогами...» «козу» «напускати» на дитину.

ЗАЙЧИК

*Ходить зайчик по капустиці,
Носить ляльку в білій хустці.
Ой ти, зайку, ти наш зайку,
Віддай нам ти тую ляльку.*

Ліктем обіпертися на стіл, вказівний та середній пальці розвести в боки, решту стиснути в кулачок.

РАВЛИК

*Павлику-равлику,
Вистав свої ріжки,
Тобі два, мені два,
Поділимось обидва.*

Пальці стиснути в кулачок. Висунути вказівний палець та мізинець. Просуваючись повільно вперед, «равлик» ворухить «вусиками».

ПЕРСТЕНЬ

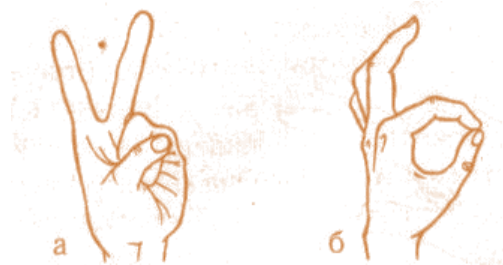
*Перстень сяє, наче зірка.
В нім, як в бубликові, дірка.
Перстень ми дамо Маринці,
В'язку бубликів - Даринці.*

Великий і вказівний пальці з'єднати кільцеподібно, решту розвести у різні боки.

ЗАЙЧИК-ОБРУЧКА

*Зайчик взявся міркувати:
Як обручку надягати?
Чи на ніжку, чи на вушко,
Чи покласти під подушку?*

Суть вправи полягає в переході з однієї позиції в іншу:

а) пальці — в кулачок, висунути вказівний та середній пальці і розвести їх в різні боки;

б) великий і вказівний пальці з'єднати кільцеподібно, решту пальців відсунути вбік.

ОКУЛЯРИ

Нині в тітоньки Тамари

Загубились окуляри.

Нумо, спробуємо, діти,

Їх із пальчиків зробити!

Утворити два кружечки з великих та вказівних пальців обох рук, з'єднавши їх.

ПРАПОРЕЦЬ

Здавна в нашій Україні

Люблять фарби жовті й сині

Хай гойдає вітерець

Український прапорець.

Чотири прямих пальці правої руки (окрім великого) щільно притиснути один до одного. Відвести праву руку вбік. Розвернути її так, щоб великий палець, відтягнутий до кінця, опинився знизу.

ДІМ

А тепер збудуєм дім.

Дах і вікна є у нім.

Створити «дах» пальцями обох рук, з'єднавши їх подушечками під кутом. Великі пальці з'єднати по прямій лінії. Утвориться трикутний «дах» з «вікном». Розсунути ширше зап'ястки, а лікті притиснути до тулуба. Вийде «високий дім».

КУЛЬКА

Гарна кулька синьо-біла

В небо високо злетіла.

Зможе нам розповісти,

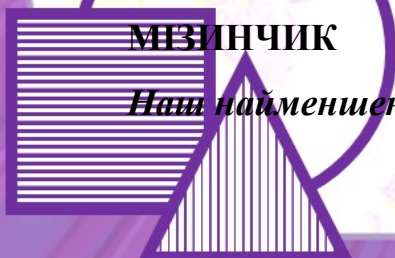
Що їй видно з висоти.

Кінчики пальців обох рук притиснути один до одного, долоньками утворити маленьку, а потім велику «кульку». Коли повітря «виходить», долоні повернути у вихідне положення.

МІЗИНЧИК

Наш найменшенький Мізинчик

Плаче, плаче, плаче...

Безіменний не вгадає,

Що усе це значить. .

А Середній - той поважний,

Слухати не хоче.

Вказівний пита Мізинця:

- Хочеш їсти, хлопче? -

А Великий із кімнати

Вже несе горішки,

Каже: - Плакати не треба,

На, поїж хоч трішки!

Кисть руки стиснути в кулачок. По черзі розгинати пальці, починаючи з мізинця. З останньою фразою великим пальцем і мізинцем торкатися один одного.

ХЛОПЧИК-ПАЛЬЧИК

- Хлопчик-пальчик,

Що робив?

- З першим братом

В ліс ходив.

З другим братом

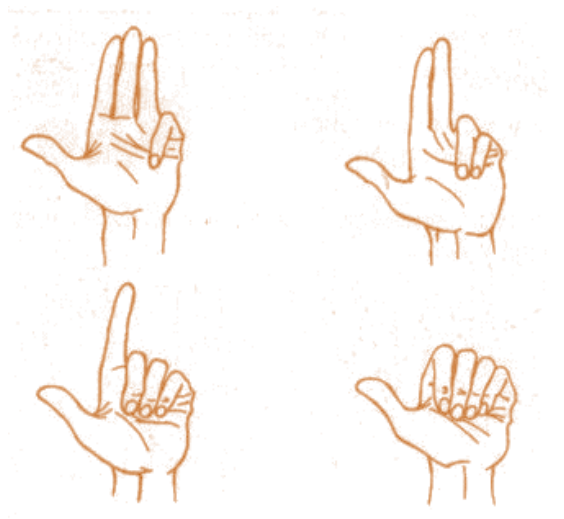
Борщ варив,

З третім братом

Пас корів,

А з четвертим -

Кашу їв.

По черзі згинати й розгинати всі пальці, починаючи з мізинця.

СОНЦЕ

Вийди, вийди, сонечко,

На дідове полечко,

На бабине зіллячко,

На наше подвір'ячко.

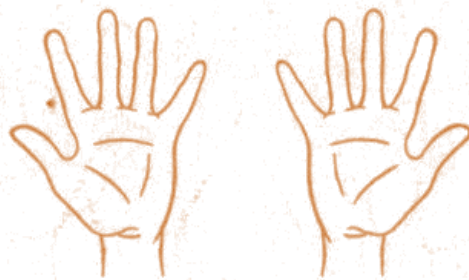
Долоньки схрестити. Пальці широко розсунути, утворивши «сонечко з промінчиками».

ДЕРЕВА

Йдем у ліс ми по гриби,

Там є сосни і дуби.

Підняти обидві руки долонями до себе, широко розсунути пальці.

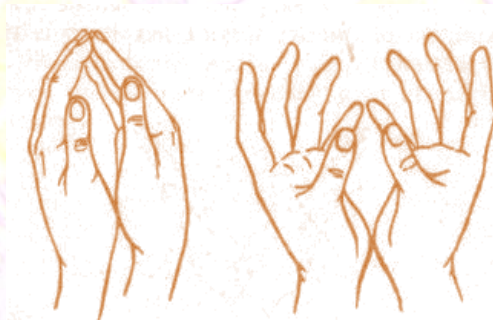

КВІТКА

Сяє сонечко привітне –

Квітка з пуп'янка розквітне.

Подушечки пальців обох рук зімкнути. Долоньки трішки круглясті, схожі на «пуп'янок».

Нижні частини долонь притиснути

одну до одної, а пальці широко розсунути по колу і трохи вигнути. Утворюється велика, розпущена «квітка».

МЕТЕЛИК

Сів метелик на травичку

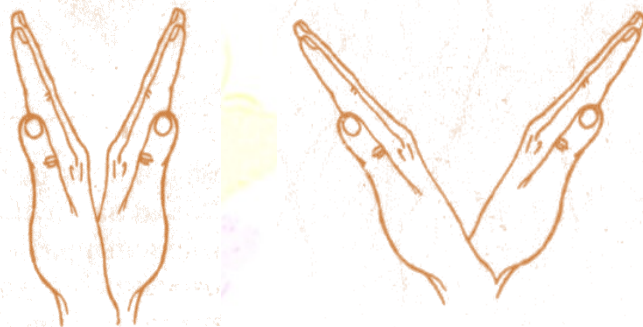
І думає про дурничку.

Раз, два, три,

Ти, метелику, лети!

Схрестити зап'ястки обох рук і притиснути долоні тильним боком одна до одної. Пальці прямі. «Метелик сидить».

Долоні прямі й напружені. Пальці не згинати. Легким, але різким рухом рук в зап'ястках імітувати політ метелика.

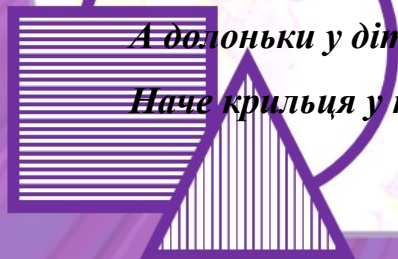
ПТАШЕЧКИ

Пташечки літають –

Крильцями махають.

А долоньки у діток,

Наче крильця у пташок.

Пальцями обох рук робити рухи вгору-вниз.

ПТАШЕНЯТА В ГНІЗДІ

Полетіла пташка-мати

Малюкам жуків шукати. -

А малятка не літають –

Із гніздечка виглядають.

Всі пальці правої руки обхопити лівою долонею. Утвориться «гніздо». Коли ворушити пальцями правої руки, створюється враження, що у «гнізді» живі пташенята.

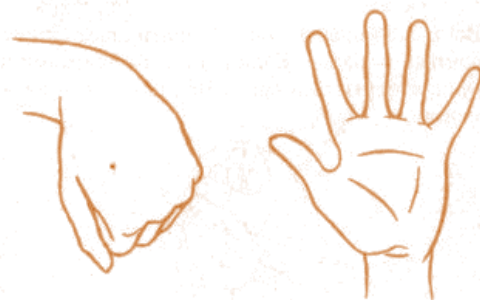
ВЕСЕЛІ МАЛЯРИ

Дім фарбують малярі

У веселі кольори.

Помагаймо малярам –

В цьому домі жити нам!

Синхронно рухати кистями обох рук з положення висячих кулачків до піднятих угору долоньок з розсунутими широко пальцями.

КУРОЧКА П'Є ВОДУ

Курочка скубе травичку

І свіженьку п'є водичку.

А господарям за це

Любить дарувати яйце.

Поставити руку ліктем на стіл. Пальці скласти у вигляді дзьоба. Ритмічно нахилити кисть руки вниз, піднімати вгору, імітуючи водопій курочки.

ГОЙДАЄМО ЧОВНИКА

Хвилі човника гойдали,

В річці весело гуляли.

Долоню руки підняти вгору, скласти пальці «човником».

Повільно рухати кистю руки зліва направо.

ВЕСЕЛИЙ ОРКЕСТР

Грає Мурчик на баяні,

Зайчик наш - на барабані,

А ведмедик на трубі

Грає весело тобі.

Будеш нам допомагати –

Будемо всі разом грати.

Імітувати гру на різних музичних інструментах.

ЛІЧИЛКА

Наш гусак із понеділка

Гарну вигадав лічилку.

Має вдосталь він роботи –

Вчить лічилку до суботи.

Великий і вказівний пальці з'єднати у «дзьоб», решту — в кулачок.

ГУСАК

Чому гусак в дворі гелгоче?

Він, напевно, їсти хоче.

Поставити руку ліктем на стіл. Усі пальці прямі. Чотири пальці (крім великого) висунути вперед і щільно притиснути один до одного («голова гусака»). Великий палець трішки опустити вниз. Виходить «гусак» із відкритим «дзьобом».

ЧЕРЕПАХА

- Я повільно так повзу,

Бо будиночок везу.

Подушечками пальців і нижньою частиною долоньки торкатися столу, утворюючи «півкулю».

Висунути вказівний палець, обіперти його об стіл і підняти ним вперед увесь «будиночок» черепахи. Так само пересунути «будиночок» черепахи середнім, безіменним пальцями та мізинцем.

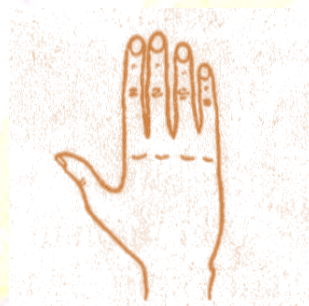
БРАТИКИ

Двоє братиків із хати

Вийшли в лісі погуляти.

А за ними йдуть ще двоє –

Хочуть в ліс вони обоє.

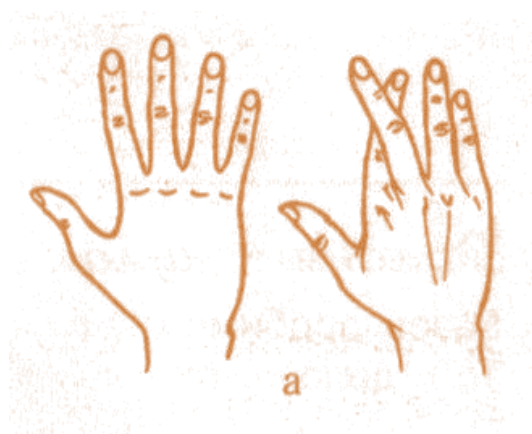
*А найстарший на вогні
Варить страви їм смачні.
Кличе менших на обід –
В нього в домі все як слід.*

Долоню покласти на стіл. Прямі пальці з'єднати. Розсунути у різні боки дві пари пальців: спочатку мізинець та безіменний, потім середній і вказівний. Великим пальцем «кликати» братів та «годувати» їх.

ХРЕСТИКИ І НУЛИКИ

*Хрестики і нулики –
Гра цікава дуже.
Можеш ти із пальчиків їх зробити, друже.
Хрестики - рівненькі,
Нулики - кругленькі.
Раз, два, три - часу не гай,
Швидко вправу починай.*

Кисті рук із прямими пальцями покласти на стіл:

- а) хрестики — зачепити безіменний палець за мізинець (або середній — за вказівний). Утримувати таке положення якомога довше;
- б) нулики — з'єднати подушечками великий палець із вказівним, потім — із середнім, безіменним пальцями та мізинцем;
- в) одночасно втримувати створені з пальців однієї руки хрестик і нулик.

ГАЧЕЧКИ

*Ось гачечки зачепились,
А малята - подружились.*

Зачепити мізинці обох рук один з одним, наче два гачки, щоб їх важко було розчепити. Так само робити фігури й іншими парами пальців: безіменними, середніми, вказівними та великими.

ДОЛОНЯ — КУЛАК

Разом зробимо так:

То - долоня, то - кулак.

Руки покласти на стіл:

- долоні притиснути до столу;
- одночасно стиснути два кулачки (позиція «кулак» — «кулак»);
- розтулити пальці однієї руки і притиснути руку до столу (позиція «рука» — «кулак»).

Для ускладнення — виконувати вправу швидше.

СХОВАНКИ

У хованки пальці грали

І голівки заховали.

Оце так, оце так. .

І голівки заховали.

Ритмічно згинати і розгинати пальці. Ускладнення: почергове згинання пальчиків на обох руках.

РИБКИ

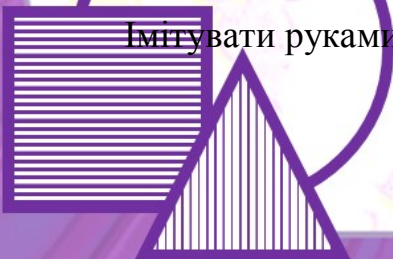
Рибки граються, сміються

У чистенькому ставку.

То зійдуться, розійдуться

То зариються в піску.

Імітувати руками рухи рибок відповідно до тексту.

ВПРАВИ ПАЛЬЧИКОВОЇ ГІМНАСТИКИ ДЛЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

ВПРАВА 1

Олівець в руці катаю,

Поміж пальчиків кручу.

Неодмінно кожен палець

Бути слухняним я навчу.

Покласти олівець між вказівним, середнім і безіменним пальцями. Крутити олівець, передавати його з одного пальця на інший.

ВПРАВА 2

Дві долоньки притисну

І по морю попливу.

Дві долоньки, це друзі.

Пливи, човнику мій.

Я вітрила підійму,

Синім морем попливу.

По бурхливих бурунах

Пливуть рибки тут і там.

Промовляючи перші рядки, дві долоні з'єднати човником і виконувати хвилеподібні рухи руками. На слова "вітрила підійму" підняти випрямлені долоні вгору. Потім імітувати рухи бурунів і рибок.

ВПРАВА 3

Руки перехрещені тильним боком долонь до себе. Спочатку пальці обох рук стиснуті в кулаки, потім пальці-промінці розкриваються, руки повертаються вправо-вліво.

У кінці віршика діти плескають у долоні.

Ясне сонечко в кімнату

Дивиться в віконечко,

Дуже раді всі малята,

Плескають в долонечки.

ВПРАВА 4

Долоні трохи зігнуті, кінчики пальців торкаються (дах), середній палець правої руки піднято вертикально вгору (димар), кінчики мізинчиків торкаються один одного, створюючи пряму лінію (балкон)

Рідний дім

Хай живе наш рідний дім —

Тепло й затишно у нім.

ВПРАВА 5

— А чи є у нас в річці риба? Може, ми дарма сидимо на березі та дивимося на поплавки?

Краснопірки та йоржі,

так і грають в глибині.

Голова риби — початок долоні, хвостик — пальчики, верхній плавець — великий палець. Долоня й пальці розслаблені, вони гнучко звиваються

ВПРАВА 6

— Білочка просить нас приготувати для горішків незвичайний кошик, Його треба зобразити пальцями рук

Кошик

В руки кошик я беру,

І горіх туди кладу.

Долоні повернені на себе, пальці сплетені, лікті розведені в сторону. Долоні нібито роз'їжджаються, і між пальцями утворюються зазори. Великі пальці зображують ручку кошика.

ВПРАВА 7

Жук

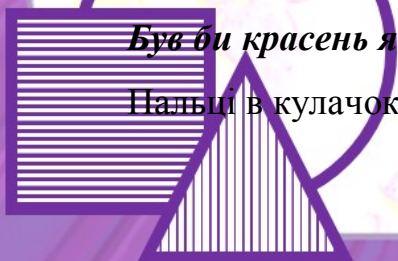
Жук у жолудя питає:

— Де ти шапочку придбав?

От якби мені таку —

Був би красень я в ліску.

Пальці в кулачок. Вказівний та мізинчик розведені в сторони, дитина рухає ними,

просуваючи руку по парті вперед.

ВПРАВА 8

Акварель

Намалювати можна нею

Будинки, хмари і поля.

Зелену затишну алею,

Високі гори і моря.

Рука — це пензлик, пальці — ворсинки. Плавними рухами «розфарбовуйте» знизу догори, справа вліво. Пальці мають бути м'якими й пружними.

Уявіть собі, що ви малюєте будинки, хмари, поля, алею, гори і моря, про які говориться у віршику.

ВПРАВА 9

Ати-бати —

йшли солдати,

Ати-бати — на базар,

Ати-бати, що купили?

Ати-бати —самовар.

Дітям пропонується «перетворити» долоню на солдата: намалювати на тильному боці очі й рот. Пальцями показують, як солдати крокують.

ВПРАВА 10

Загадка від Мавпочки

— Відгадайте загадку,

відгадку покажіть руками

Що за верхівець:

Сам сидить верхи,

А-ноги за вухами? (Окуляри)

Діти складають овали пальцями рук, підносять їх до очей.

ВПРАВА 11

Оса осі в осінні дні

Сумні виспіває пісні.

*Тумани сиві на росі —
Сховатись ніде вже осі.*

Виставити середній палець, притиснути його між вказівним та безіменним, поворушити ним.

ВПРАВА 12

Лиса з лісу у село

«Ку-ку-рі-ку» занесло.

Заглядає лис у вікна:

*«Де ж це півень
кукурукнув?»*

Обидві долоні зробити «ковшем», великі пальці підняти вгору, вказівні пальці та мізинчики згинаємо всередину долонь, притискаємо один до одного. Середні та безіменні пальці утворюють вузьку «лисячу» мордочку.

ВПРАВА 13

*— Нам треба завести мотор у
машини і мерщій вирушати
в путь.*

Мчить машина

За машинами.

Шевелить

Машина шинами.

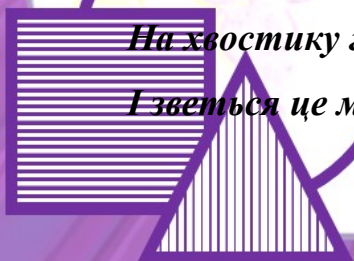
Пальці рук, крім великих, складаються в замок. Це мотор. Великими пальцям робимо обертові рухи.

Спочатку «мотор» працює швидко, потім поступово оберти сповільнюються.

ВПРАВА 14

— Відгадайте загадку – добавлянку.

*На дереві грається,
Угору підіймається,
На хвосту гойдається.
І зветься це малятко —*

Веселе ... (мавпенятко).

— Зобразимо мордочку мавпенятка.

Середній та безіменний пальці притиснуті згори великим. Вказівний і мізинчик трохи підняті вгору та зігнуті.

ВПРАВА 15**Відгадай загадку**

Два кінці, два кільці –

Посередині цвях. (Ножиці.)

Пальці правої руки стиснути в кулак, виставити вперед вказівний і середній. Рухати ними, імітуючи різання ножицями.

ВПРАВА 16

— Зобразимо наших півників пальцями руки.

Півні

Півень півневі співав:

— Я сьогодні рано встав!

Потім вилетів на пліт,

Заспівав на цілий світ.

Долоню підняти вгору, вказівний палець спирається на великий. Інші пальці розведені та підняті вгору.

ВПРАВА 17

Ходить хмуρο між дубами,

Хижо клацає зубами.

Весь, як є — жорстока лють,

Очі так його і лють.

Зачайвся ось, примовк,

Грізний звір, голодний вовк.

Робимо долоньками «пароплавчик», а з нього «вовка»: великі пальці розводимо в сторони. Вказівні пальці згинаються всередину долонь і утворюють лоба, а інші - складаються «човником», утворюючи верхню та нижню щелепи.

ВПРАВА 18

Вовк ведмедя розбудив:

— Вже весна, гулять іди!

Виліз велетен з барлоги —

Вовк тікає в ліс від нього.

Середній і безіменний пальці притиснуті згори великим. Вказівний і мізинець трохи підняті вгору й зігнуті.

ВПРАВА 19

Сьогодні малята.

Копають грядки,

Уперше в житті

Вони садять квітки:

Крокус, чорнобривці,

Нагідки, розмай —

Квітуй-розквітай,

Наш любимий край!

Зімкнуті та трохи заокруглені долоні — пуп'янок квітки. Поступово пальці розводяться в різні боки та злегка погойдуються.

ВПРАВА 20

У сови великі очі —

Бо не спить вона що ночі.

Сутінки надворі,

А сова— в дозорі.

Долоні розгорнуті до себе, великі пальці випрямлені від себе й переплетені (нібито чіпляються один за одного). Великі пальці — голова пташки, інші пальці — крила.

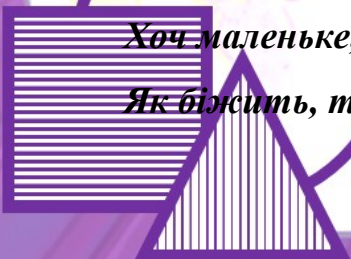
«Помахайте крилами».

ВПРАВА 21

Відгадайте, хто це?

Хоч маленьке, а красиве,

Як біжить, то в'ється грива.

Копитцями топ-топ-топ,

По каменю цок-цок-цок, (Лоша)

Зобразимо лоша руками. Права долоня на ребрі від себе. Великий палець догори.

Згори на неї накладається ліва долоня під кутом, створюючи пальцями гриву. Великий палець догори. Два великих пальці утворюють вушка.

ВПРАВА 22

Що воно за дивна птиця?

Світла денного боїться,

Дзьоб гачком, великі очі,

І не спиться їй щоночі. (Сова)

Руки стиснуті в кулачки, пальці притиснуті, великі пальці, заокруглені вгорі, вказівні разом посунуті вперед.

ВПРАВА 23

Соняшник

На сонечко я схожий

І сонечко люблю.

За сонцем повертаю

Голівоньку свою.

Руки перехрещені тильною стороною долоні до себе. Пальці-пелюстки розкриті.

Руки повертаються вправо-вліво.

ВПРАВА 24

У папуги Гоші,

Було трохи грошей.

Він на них собі купив

Чобітки, пальто і бриль.

Долоня вгору, вказівний палець перекриває великий. Інші пальці підняті вгору й розкриті.

ВПРАВА 25

Равлик лізе вздовж доріжки,

То сховав, то випнув ріжки.

Пальці в кулачки, лівий трохи позаду правого, на правій руці — вказівний палець та мізинчик розведені в сторони, дитина згинає і розгинає їх.

ВПРАВА 26

Синьо-жовтий прапор маєм:

Синє небо, жовте жито;

Прапор свій оберігаєм,

Він святиня, знають діти.

Перетворіть свої руки на прапорці. Розгорніть долоню правої руки від себе, великий палець опустіть униз (держак), інші пальці притисніть і спрямуйте вбік полотнище).

ВПРАВА 27

Едельвейс росте на скелі.

Вище сосен і смерек.

Біля сонечка оселі,

Біля-гнізд орлів, лелек.

Зімкнуті й трохи заокруглені долоні — пуп'янок квітки. Поступово розвести пальці в сторони, трохи похитати руками і підняти їх угору.

ВПРАВА 28

Має стовбур дерево,

Багато гілочок.

Листячком зеленим,

Бавить діточок.

Притиснути руки тильною стороною одну до одної. Пальці розчепірити і підняти вгору. Ворушити кистями й пальцями.

ВПРАВА 29

Довгі вуха, куций хвіст,

Моркву і капусту їсть (Зайчик).

Пальці стиснуті в кулачок. Виставити вгору вказівний і середній пальці. Ворушити ними, повертаючи руку в різні боки.

ВПРАВА 30

— *Сплетіть корзину з пальців рук.*

Лозина до лозини — і зроблена корзина.

Долоні повернуті на себе, пальчики переплетені, лікті розведені в різні сторони. Великі пальці утворюють ручку.

ВПРАВА 31

Гуси, гуси, гусенята!

Гусенят багато з Гната.

— *Гей, гиля!*

— *Гнатко гука!*

Відганяє гусака.

Передпліччя випрямити вертикально. Долоня під прямим кутом. Вказівний палець спирається на великий. Усі пальці притиснуті один до одного. Двома руками діти зображують гусей.

ВПРАВА 32

Чана чапля біля річки —

У червоних черевичках

Чану-чану! Чап-чалап!

Носить у хустинці

Для малят гостинці.

Витягнути вниз вказівний та середній пальці, інші стиснути в кулачок. Імітувати пальцями ходу чаплі в ритмі вірша.

ВПРАВА 33

— *Відправим чайок у політ.*

Над нами небо є блакитне,

Над нами сонечко привітне.

Над морем чайка проліта,

Додому радо поверта.

Діти перехрещеними кистями рук зображують помаху крил чайки, а потім руками зображують морські хвилі.

ВПРАВА 34

*Хомка, хомка, хом'ячок,
Посмугований бочок.*

Уявіть, що у вас на долоні сидить хом'ячок. Погладьте його спочатку мізинчиком, потім по черзі іншими пальцями. Злегка торкніться кінчиками пальців (пучками) до його теплої шубки, але не притисніть сильно.

ВПРАВА 35

*Тишком-нишком
Вийшла мишка із нори.
В шкряботушки
Ніс і вушка догори.*

Середній та безіменний пальці впираються у великий. Вказівний і мізинець зігнуті в дуги та притиснуті до середнього і безіменного пальців.

ВПРАВА 36

*Їхав лісом їжачок,
Віз голчастий піджачок.
Сироїжки він зривав,
Їв та пісеньку співав.*

Лікті на парті, долоні притиснуті одна до одної, пальці підняті вгору (голки). Великі пальці відвести до себе (мордочка).

ВПРАВА 37

*Приніс учора татко
Маленьке цуценятко.
Воно із нами грається
І зовсім не кусається.*

Долоню покласти на ребро, повернути на себе. Великий палець підняти угору, вказівний — зігнути, середній та безіменний — разом, мізинець опускається та підіймається.

У кінці вірша підставити вільну долоньку, як миску, погладити «цуценя» по голівці.

ВПРАВА 38*На полі цап, цап.**М'ячик хап, хап,**Ніжскою туп, туп.**Борідкою трусь, трусь,**Наче справжній футболіст.*

Середній і безіменний пальці спираються на великий. Вказівний, і мізинець підняті вгору.

ВПРАВА 39*Щука вчила щученят,**Зуби чистити щодня:**—Швидко щіточку бери,**Не лінуйся, гарно три.**Зуби треба берегти!*

Діти плавними рухами зображують щуку рукою до ліктя. Паща щуки формується пальцями.

ВПРАВА 40*Ялинку прикрашає**Мороз на Новий рік.**Дарунки всім вручає**Казковий чарівник.*

Долоні від себе, пальці переплетені між собою (долоні під кутом одна до одної). Пальці виставити вперед. Лікті до корпусу не притискаються.

ВПРАВА 41*Я малий веселий хрущ,**Мене знає кожен кущ.**Маю я красиві вуса**І нічого не боюся!*

Стиснути кулачок. Вказівний палець і мізинець розвести в різні боки, це «вуса». Під час читання вірша «ворушити вусами».

«НЕЗВИЧАЙНЕ СТОЛУВАННЯ»

Конспект заняття з моторики в молодшій групі.

Тип заняття: **за зразком**

Мета: *познайомити дітей з лінійкою-трафаретом. Заохочувати дітей до ігрових занять з трафаретами. Вчити створювати зображення за допомогою трафарету. Продовжувати вчити дітей правильно тримати олівець, орієнтуватися на аркуші паперу. Розвивати дрібну моторику, увагу, мислення, пам'ять. Виховувати організованість.*

Хід заняття:

Запропонувати дітям театр іграшок:

Мишка в нірку поспішала.

Мишка нірку прикрашала.

Наносила в нірку зілля.

Нині в мишки новосілля.

Мишка гостей запросила

І зерняток наносила –

Буде гостей зустрічати

Смачно усіх частувати.

Хто ж до мишки поспішає?(загадково)

Мишка їх давно чекає.

Показати гостей - курчатко, каченятко, індичатко. Пташенята принесли мишці подарунок - трафарет. Як ви думаєте, що це? Для чого? (Думки дітей).

Це - лінійка-трафарет, давайте уважно її роздивимося. (Діти досліджують отвори, порівнюють їх із знайомими геометричними формами, з предметами навколишнього)

Після розгляду запропонувати дітям сісти за столики, показати, як за намальованим столиком сидить мишка та її гості. Хто сидить за столиком? Назвіть усіх. Давайте допоможемо Мишці пригощати гостей – подивіться, як багато зерняток вона пригощувала (Показ мішечків з зернатами). Щоб наші пальчики були вправними, ми їх розігріємо.

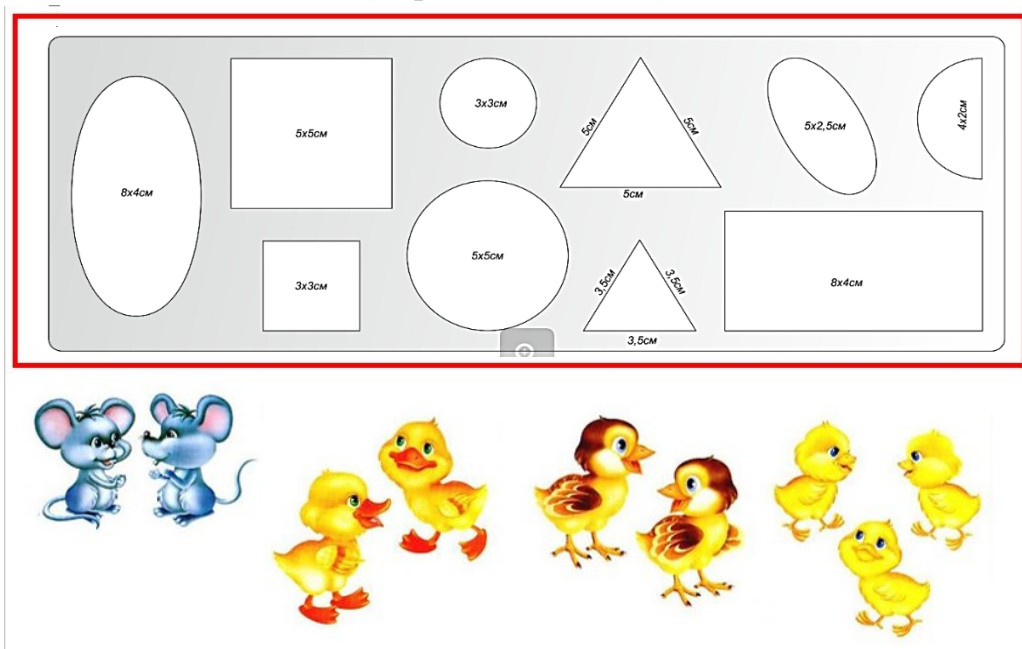
*Кулачок це буде ніжка,
А долонька буде кришка.
Поміняли ручки враз,
Буде інший стіл у нас.*

(повторити декілька раз)

Роздивитися зображений столик. Діти, Мишка забула про тарілочки для гостей. А давайте ми з допомогою трафарету намалюємо різні тарілочки для Мишки і її гостей. (Показ техніки малювання) Необхідно рівно покласти на столик трафарет, на місце, яке відзначене червоними лініями, обрати олівець, який подобається, пригадати, як правильно його тримати, притримуючи трафарет лівою рукою, щоб не тікав, вставити у отвір (на початку трафарету (зліва)) олівець і почати обводити, так, щоб він рухався біля самих країв отвору – трафарет вам допоможе – він не дасть олівчику вискочити з отвору (показ вихователя).

Повторити: Як кладемо трафарет? Який олівець обираємо? Де на трафареті початок? З якої сторони почнемо малювати? (Вправляння дітей).

Після завершення обведення, запропонувати обережно відкласти в сторону трафарет і, дістаючи з мішечка пальчиками зернятка, насипати їх в кожен тарілочку. Гарне у Мишки свято, вона дякує вам, що ви допомогли пригощати гостей. А що ж допомогло вам так гарно намалювати тарілочки? (Трафарет).

«ПОРІВНЯЙ З ФІГУРОЮ ТА ОБВЕДИ»

Конспект заняття з моторики в молодшій групі.

Тип заняття: **за уявою**

Мета: розвивати дрібну моторику пальців рук, вчити дітей орієнтуватися на аркуші паперу, порівнювати та співвідносити предмет з формою-еталоном, обводити малюнок відповідною геометричною фігурою, використовуючи трафарет, закріплювати вміння правильно тримати олівець. Розвивати увагу, мислення, пам'ять, бажання доводити розпочату справу до кінця. Виховувати організованість.

Хід заняття:

Ми всі з вами дуже любимо гратися іграшками. Але сьогодні я хочу відкрити вам одну таємницю. Коли ми лягаємо спати іграшки оживають і починають гратися. А сьогодні вони побачили ваші фотографії у рамках і захотіли, теж щоб у них були такі гарні фото у рамочках. Перед вами є фото іграшок - вам необхідно правильно підібрати за формою рамочки

Давайте сьогодні порівняємо наші іграшки з фігурами. Що на яку фігуру схоже? Давайте розглянемо, які іграшки зображені на фото? М'ячик, Лялька-Невалляка, потяг, башточка, дзига. Давайте розглянемо кожну іграшку. М'ячик – якої форми? Давайте відшукаємо фігуру схожу на м'ячик. Який круг нам потрібен для того щоб сховати (накрити) м'ячик великий чи маленький? (Так обстежити і інші фігури). Запропонувати окремі геометричні фігури, щоб діти шляхом накладання визначили до якої іграшки, яка фігура підходить. Після накладання, запропонувати відшукати на трафареті відповідні геометричні фігури.

Запропонувати поставити палець в середину геометричних фігур трафарету і пробітись ним в середині фігури.

Перед ти, як малювати, запропонувати пальчикову гімнастику: **«Мамині млинці»**

По черзі торкатися поверхні столу тильною стороною кисті руки і долонею.

На сметані, на яйці

Тісто зробим на млинці.

Напече нам мама їх

Гаряченьких та смачних

Ліва рука торкається стола долонею,

права рука – тильною стороною;

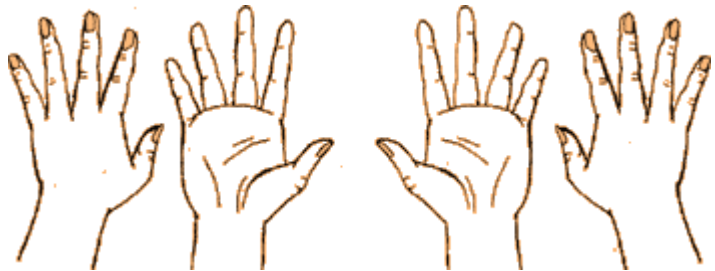
Змінюємо позиції. Тепер ліва рука торкається столу тильною стороною,

права рука торкається столу долонею.

(Повторити декілька раз)

Запропонувати обрати олівці, пригадати правила користування ними.

Робота дітей.

Оцінити роботу дітей, Запитати, які іграшки зображені на фотографіях. Що дітям допомогло намалювати такі гарні рамки для фотографій? (Трафарет). Прикрасити ігрову кімнату дитячими роботами.

«НЕЗВИЧАЙНИЙ КИЛИМОК»

Конспект заняття з моторики в середній групі.

Тип заняття: за вказівкою.

Мета: розвивати дрібну моторику пальців рук, вчити дітей орієнтуватися на аркуші паперу, створювати зображення із геометричних фігур, використовуючи відповідні фігури трафарету, правильно тримати олівець, штрихувати у заданому напрямку. Розвивати слухове зосередження (вміння сприймати вказівки на слух), увагу, мислення, пам'ять, бажання доводити розпочату справу до кінця. Виховувати організованість.

Хід заняття:

До нас у гості сьогодні завітав незвичайний гість (Любий герой, який складається з геометричних фігур – Пан Квадрат, Пані Куля, Геомоведмедатко, (можна не називати героя, запропонувати це зробити дітям)).

Він хоче запропонувати вам стати майстрами, та кожному створити килимок. Килимок наш буде складатись із геометричних фігур – він буде геометричний. Для того, щоб його створити вам необхідно буде дуже уважно слухати, тому що наш гість мені на вухо буде казати, де створювати зображення, я говоритиму вам. А ви маєте у правильному місці за допомогою трафарету намалювати фігури Тож будьте уважними. Але спочатку давайте промасажуємо вушка, щоб краще чули (самомасаж), розімнемо пальчики, щоб кращу працювали, а допоможе нам олівець.

Пальчикова гімнастика:

*Олівець в руці катаю,
Поміж пальчиків кручу.
Неодмінно кожен палець
Бути слухняним я навчу.*

Покласти олівець між долонями і прокочувати його, покласти між вказівним, середнім і безіменним пальцями. Крутити олівець, передавати його з одного пальця на інший.

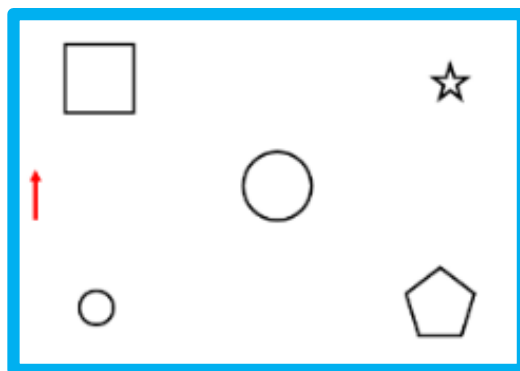
Вушка працюють, пальчики вправні. Всі готові? Розпочнемо.

(Контроль правильного розташування тла, правильного тримання олівця, трафарету)

(Діти працюють під диктовку – графічний диктант)

В лівому верхньому кутку намалюйте великий квадрат, в правому нижньому кутку намалюйте п'ятикутник. По центру намалюйте великий круг, ліворуч внизу маленький круг, в лівому нижньому кутку зірочку.

Оцінка дитячих робіт. Найкращих майстрів гість винагороджує наліпками (дипломами, медалями, печатками тощо). Влаштовується виставка з геометричних килимків у куточку «Пізнайко» групи.

«ЛЯЛЬКА-НЕВАЛЯЙКА»

Конспект заняття з моторики в старшій групі.

Тип заняття: за зразком.

Мета: розвивати дрібну моторику пальців рук, вчити дітей орієнтуватися на аркуші паперу, малювати малюнок із геометричних фігур використовуючи трафарет, правильно тримати олівець, штрихувати у заданому напрямку. Розвивати увагу, мислення, пам'ять, бажання доводити розпочату справу до кінця. Виховувати організованість.

Обладнання: Лялька-Неваляйка, зразок, трафарет

Хід заняття:

Замість справжньої дитинки

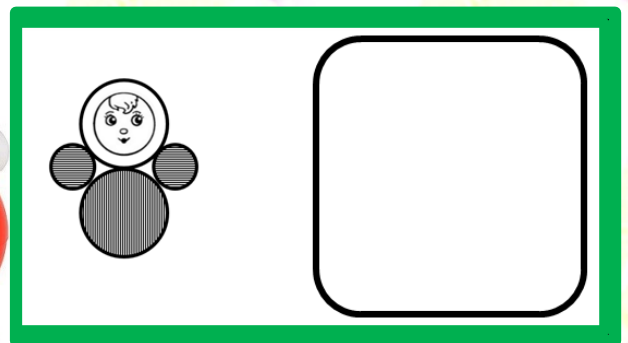
Є у кожної дівчинки.

Її пестять, одягають,

Спати ввечері вкладають.

І годують її смачно-

Дуже мамі вона вдячна.

До нас завітала незвичайна лялька. Ось послухайте історію: «Одного разу потрапила Лялька-неваляйка (Іван Покиван) в дитячий садок. Спочатку їй дуже сподобалось, всі діти з нею гралися і іграшки з неї не зводили очей - така вона була гарна. Настав вечір, діти пішли додому, а ляльки, ведмедики і інші іграшки лягли спати і лише одна Лялька-неваляйка так і лишилася стояти на полиці. Ой, як їй стало сумно, адже всі дивилися цікаві сні і тоді лялька вирішила, що наступної ночі вона обов'язково теж засне. Але скільки вона не намагалася лягти, так і не змогла, тому що вона - Неваляйка».

Як ви думаєте, чому лялька не змогла лягти? Давайте розглянемо її уважно. З яких геометричних фігур вона складається? (Розгляд та обстеження натури). Щоб Лялька-Неваляйка не сумувала, хочу вам запропонувати, намалювати для неї подружок – тоді, коли всі іграшки спатимуть у Неваляйки буде з ким поговорити, вона не сумуватиме. Подивіться, якою має бути подружка Неваляйки. Які геометричні фігури можна використати в роботі? З чого складається лялька? Є одна велика куля це тулуб,

на ній друга менша це голова, по бокам дві маленькі кульки - це руки. Допоможе нам намалювати – трафарет. Знайдіть на своїх трафаретах круги. Чи всі круги однакові? (Ні вони різних розмірів). Покажіть – найбільший круг (найменший) тощо. Зверніть увагу на ляльку: великий круг заштрихований вертикальними лініями, а маленькі – горизонтальними. Щоб заштрихувати великий круг, будемо вести лінії згори вниз, а як штрихуватимемо маленькі круги? (Показ)

Великий круг заштриховуємо вертикальними лініями - зверху вниз, тримаючи лінійку лівою рукою, проводячи лінії зліва направо, не виходячи за контур. А маленькі кружечки штрихуємо горизонтальними лініями - зліва на право прямими лініями.

Давайте пригадаємо, як ми створюватимемо Ляльку-неваляйку:

Малюємо чотири круги: один великий, над ним - менший і два маленьких по обох боках. Потім штрихуємо – спочатку маленькі круги горизонтальними лініями (зліва - направо), потім великий круг – вертикальними (згори - вниз). Перед роботою давайте пограємося з пальчиками:

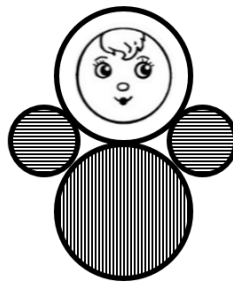
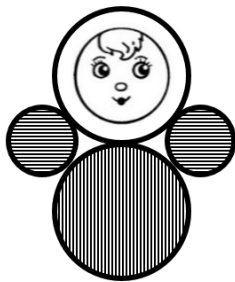
Долоні трохи зігнуті, кінчики пальців торкаються (дах), середній палець правої руки піднято вертикально вгору (димар), кінчики мізинчиків торкаються один одного, створюючи пряму лінію (балкон):

Рідний дім

Хай живе наш рідний дім —

Тепло й затишно у нім.

Робота дітей.

Виставка і оцінка дитячих робіт

«УЛЮБЛЕНІ КАЗКОВІ ГЕРОЇ»

Конспект заняття з моторики в старшій групі.

Тип заняття: **за уявою.**

Мета: розвивати дрібну моторику пальців рук, вчити дітей орієнтуватися на аркуші паперу, малювати за уявою малюнок що складається із геометричних фігур використовуючи трафарет, правильно тримати олівець, штрихувати. Розвивати увагу, мислення, пам'ять, бажання доводити розпочату справу до кінця. Виховувати організованість.

Обладнання: облаштована галерея (малюнки знайомих казкових героїв - зразки робіт, які вже створювали діти), трафарет, олівці.

Хід заняття:

За високими горами, за широкими морями... Так починаються ваші улюблені казки - з вражаючими подіями, чарівними пригодами, небаченими дивами і яскравими персонажами. А яких казкових героїв ви знаєте? (Відповіді дітей) Сьогодні я хочу запропонувати вам пригадати свою улюблену казку та казкових героїв що там живуть.

(Коротка бесіда про улюблених героїв казок.) Давайте перейдемо до нашої галереї

мають казкові герої? З допомогою яких геометричних фігур можна намалювати голову? Які геометричні фігури можна використати, щоб намалювати тулуб? Які маленькі фігури можна використати, щоб передати в своїй роботі очі, вушка, ніс, хвіст, лапки, ручки, ніжки? Покажіть на трафареті велике коло, тепер маленьке. Покажіть трикутники починаючи від найменшого до найбільшого. Обведіть пальчиком овал,

спочатку великий, а потім маленький. Яка фігура знаходиться над квадратом? А під великою зірочкою?

Уявіть зараз перед собою свого улюбленого казкового героя та намалюйте його за допомогою трафарету, використовуючи різні за розміром геометричні фігури. Добре поміркуйте, як ви будете створювати казкових героїв, які геометричні фігури стануть в нагоді. Будьте уважними при виборі геометричних фігур, не забувайте про пропорції. Нікому не розповідайте, кого ви малює, а ми потім разом відгадаємо, кого ж ви зобразили.

Є 1 умова: фігури великого розміру заштриховуємо вертикальними лініями - зверху вниз, тримаючи лінійку лівою рукою, проводячи лінії зліва направо, не виходячи за контур. А фігури маленького розміру штрихуємо горизонтальними лініями - зліва направо прямими лініями.

Чи усі зрозуміли завдання? Перед тим, як почати творити, давайте перевіримо, чи слухняні у вас пальчики. Пальчикова гімнастика:

Лиса з лісу у село

«Ку-ку-рі-ку» занесло.

Заглядає лис у вікна:

«Де ж це півень

кукурікнув?»

Обидві долоні зробити «ковшем», великі пальці підняти вгору, вказівні пальці та мізинчики згинаємо всередину долонь, притискаємо один до одного. Середні та безіменні пальці утворюють вузьку «лисячу» мордочку.

Творча робота дітей по створенню образів.

Виставка дитячих робіт. Впізнавання героїв у створених образах. Аналіз робіт.

«ТАНОК СНІГОВИКІВ»

Конспект заняття з моторики в старшій групі.

Тип заняття: **за схемою.**

Мета: розвивати дрібну моторику пальців рук, вчити дітей орієнтуватися на аркуші паперу, створювати малюнок що складається із поданих геометричних фігур використовуючи трафарет, правильно тримати олівець, штрихувати в заданому напрямку. Розвивати увагу, мислення, пам'ять, бажання доводити розпочату справу до кінця. Виховувати організованість.

Обладнання: картка-схема, трафарет, олівці

Хід заняття:

Кулі снігові катаю,

Та до купоньки складаю.

Капелюх – відро стареньке,

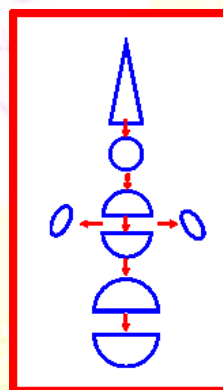
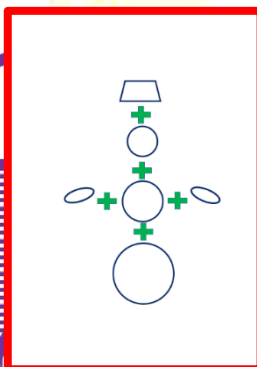
Ніс морквяний, червоненький...

Вийде білий чоловік,

Який зветься?...

Давайте разом з вами розглянемо сніговика. Яку будову має сніговик? З допомогою яких геометричних фігур можна передати будову сніговика? Візьміть трафарет і обведіть вказівним пальчиком правої руки великий круг, потім мізинчиком правої руки маленький круг, середній, за розмірами круг обведіть безіменним пальцем лівої руки. Мізинчиком правої руки покажіть фігуру, яку можна використати для створення ручок для сніговика. Покажіть фігури, які можна використати для капелюха? Сьогодні я хочу щоб наші з вами сніговики закружляли у таночку на аркуші паперу. Які фігури для створення сніговиків обрати та місце їх розташування, ви побачите на схемах. **Варіанти:**

Будьте уважними розглядаючи малюнок, та створюючи композицію. Великі та середні круги, капелюх заштриховуємо прямими лініями зліва на право.

Перед роботою пропоную розім'яти ваші пальчики:

Уявіть собі, що рука — це пензлик, пальці — ворсинки. Плавними рухами «розфарбовуйте» знизу догори, справа вліво. Пальці мають бути м'якими й пружними. Ви малюєте будинки, хмари, поля, алею, гори і моря, про які говориться у віршику:

Намалювати можна нею

Будинки, хмари і поля.

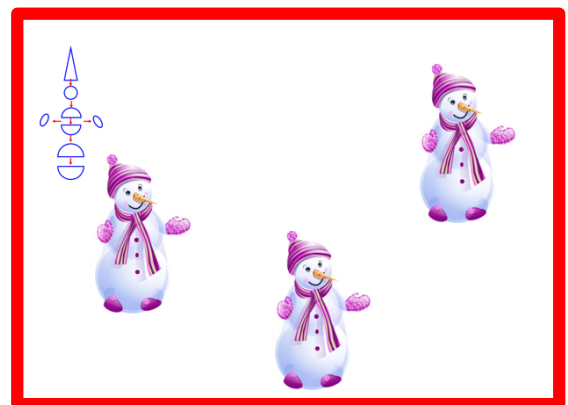
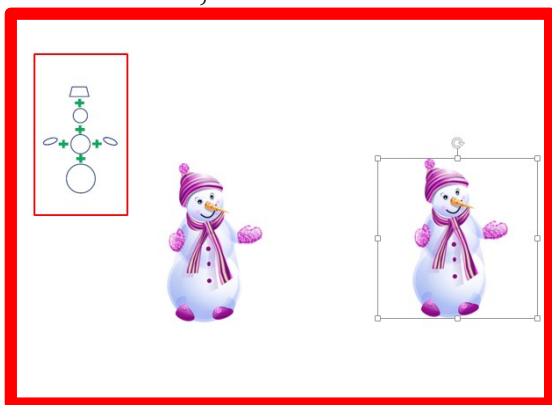
Зелену затишну алею,

Високі гори і моря.

А ще давайте намалюємо уявним пензликком великого сніговика

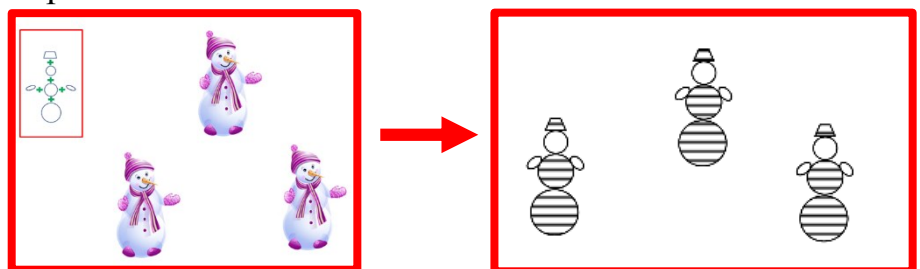
(вправляння дітей)

А тепер давайте зробимо хороводи з сніговиків: прошу, оберіть для себе схему та розпочинайте роботу. Діти отримують диференційовано схеми створення та розташування сніговиків, як от:

Нагадую, для створення сніговиків, ви користуєтеся лише тими деталями, які зображені на схемі, великі та середні круги, капелюх заштриховуєте прямими (горизонтальними) лініями зліва на право.

Робота дітей.

Аналіз та оцінка робіт. Виставка та обігравання.

КОНСУЛЬТАЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ

Для Вас, педагоги

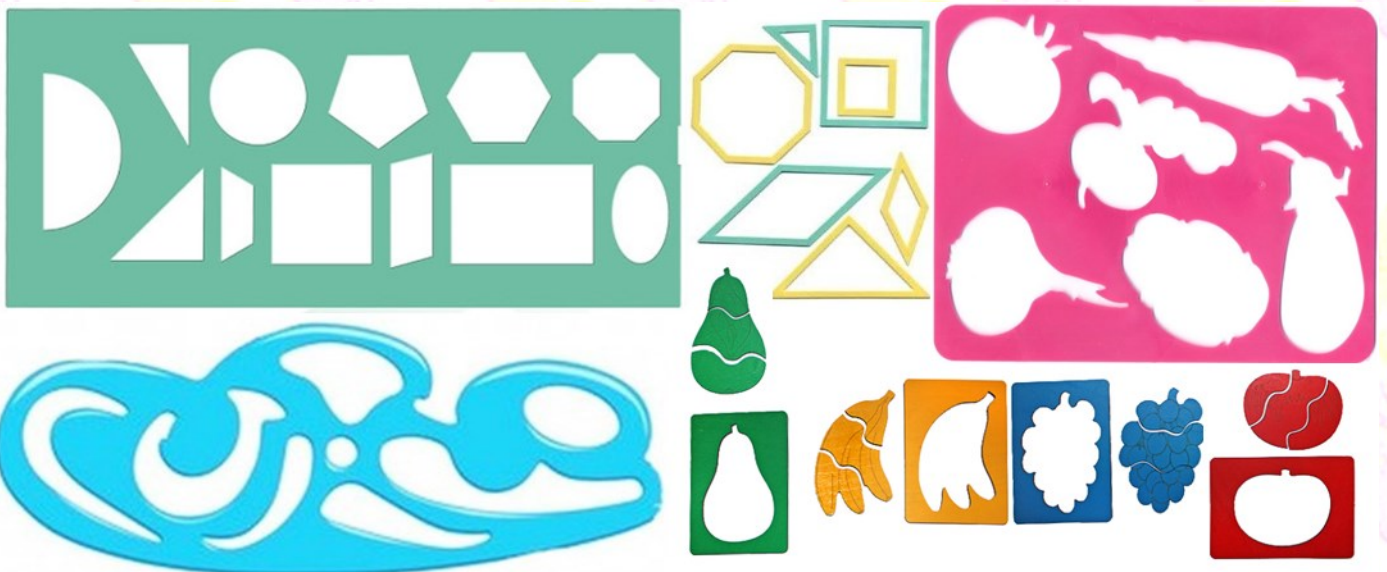
ТРАФАРЕТ - НАШ ПОМІЧНИК У КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

В роботі з дітьми, які мають порушення мовлення, велику увагу необхідно приділяти розвитку функції дрібних м'язів рук. Рухи рук тісно пов'язані з мовленням, вони є одним з факторів його формування.

При подоланні розладів мовлення завдання з трафаретами позитивно впливають на хід корекційної роботи. Різноманітні ігри, вправи дають змогу розвивати мовлення та комунікативні навички дітей.

Робота трафаретами різноманітна і цікава, ефективна і доступна. Створення композицій за допомогою трафаретів розвиває дрібну моторику, образне і просторове мислення, увагу, знімає емоційне і та розумове напруження.

В роботі можна використовувати будь-які трафарети і лекала (зовнішні і внутрішні, геометричні та предметні, промислового виробництва та саморобні).

Під час роботи з трафаретами, йде розвиток просторового сприймання, формування зорової пам'яті, орієнтування на аркуші паперу, дитина вчиться виділяти частини предмета, порівнює їх за розміром та формою. Для роботи використовуються плоскі фігурки та трафарети за складністю, яка залежності від віку дітей. Обведення

форм трафаретів і штрихування зображень сприяє автоматизації і усвідомленню процесу правильного і точного штрихування композицій різної складності та запам'ятовуванню різних образів предметів.

У дітей з вадами мовлення виникають труднощі при виділенні у слові окремих звуків, виділенні голосних та приголосних із складу, слова; диференціювання приголосних за твердістю та м'якістю, дзвінкістю та глухістю. Також вони роблять безліч помилок, пов'язаних із пропусками, перестановками звуків, складів. Доведено, що школярі з вадами мовлення роблять помилки в 4 рази частіше від дітей з правильною вимовою. Усі, вищезгадані, труднощі призводять до того, що категорія дітей-логопатів поповнює ряди неуспішних учнів.

Розпочинати роботу з трафаретами можна з молодшої групи ДНЗ, але спочатку діти працюють з прищипками – готують м'язи руки до навантажень, обводять фігури за вказівкою, можуть накривати їх пласкими вкладками, засипати різними видами круп, шнурувати, зацібати тощо. Робота з молодшими дошкільниками проводиться індивідуально або в малих підгрупах. За допомогою трафаретів діти створюють зображення овочів, фруктів, тваринок, будинків, транспорту, казкових персонажів тощо. За вказівкою дорослого дитина знаходить певний об'єкт, відповідає на запитання вихователя. Вербальний супровід пришвидшує розвиток зв'язного мовлення, допомагає дитині усвідомити речення і зв'язне висловлювання без вживання спеціальної термінології. У дитини формується вміння правильно тримати олівець, і зміцнюються дрібні рухи пальців рук.

Таким чином, діти закріплюють основні геометричні форми: круг, квадрат, трикутник, овал; збагачують активний словник назвами кольорів та їх відтінків, вправляються у лічбі.

В середній групі продовжується робота, що розпочалася в молодшій групі, але вона удосконалюється та ускладнюється. З середньої групи зображення стають більш складними, в цій віковій групі діти вчаться штрихувати: проводити рівні прямі лінії згори вниз, зліва направо. На початку штрихування дошкільнятам пояснюють основні правила штрихування: тримають олівець трьома пальцями – великим, середнім і вка-

зівним; ні в якому разі неможна виходити за межі контуру, має бути приблизно однакова відстань між лініями (штрихами). Обов'язково, індивідуально навчаючи, штрихування поєднувати із словесним описом, який здійснює дитина з допомогою дорослого.

У старшій групі робота ще поступово ускладнюється. Діти удосконалюють вміння орієнтуватися на сторінці, правильно тримати олівець трьома пальцями; штрихувати у межах контуру, орієнтуватись у напрямках (згори вниз, зліва направо, знизу вверху) та заповнювати простір прямими, похилими, горизонтальними, вертикальними переривчастими лініями, штрихувати готові контури, зафарбовувати за вказівкою вихователя.

Дошкільник має навчитися розрізняти, розуміти і відчувати, що його рука дійсно може вільно рухатися у різних напрямках.

Дотримання чіткої послідовності вправ у порядку наростання труднощів дає змогу вихователеві застосовувати основний педагогічний принцип навчання – від легкого до більш важкого, а також повторювати вправи для пальців, кисті руки та передпліччя з рухами у відповідному напрямі.

Варто пам'ятати, що мовленнєві області у корі великих півкуль головного мозку формуються під впливом збільшення імпульсів, які інтенсивно йдуть від пальців рук. Дрібна моторика безпосередньо пов'язана з мовленням і позначається не лише на його розвитку, а й сприяє запобіганню та усуненню можливих мовленнєвих порушень. Крім того, безпосередньо впливає на здатність дитини вчитися — **що «розумніші» руки, то розумніший малюк.**

Таким чином, що більше дрібні рухи підвладні руці, то ліпше прогресує розвиток розумової та мовленнєвої діяльності. Рухи пальців і кисті рук дитини мають особливу розвивальну дію. Систематична робота з трафаретом поліпшує пам'ять, розумові здібності дитини, розвиває координацію рухів, силу та спритність рук. Рівень розвитку дрібної моторики - один з показників інтелектуальної готовності до шкільного навчання. Дитина, що має високий рівень розвитку дрібної моторики, вміє логічно мислити, в неї достатньо розвинуті пам'ять, увага, зв'язне мовлення.

ВПРАВНИЙ ДОШКІЛЬНИК – УСПІШНИЙ ШКОЛЯР

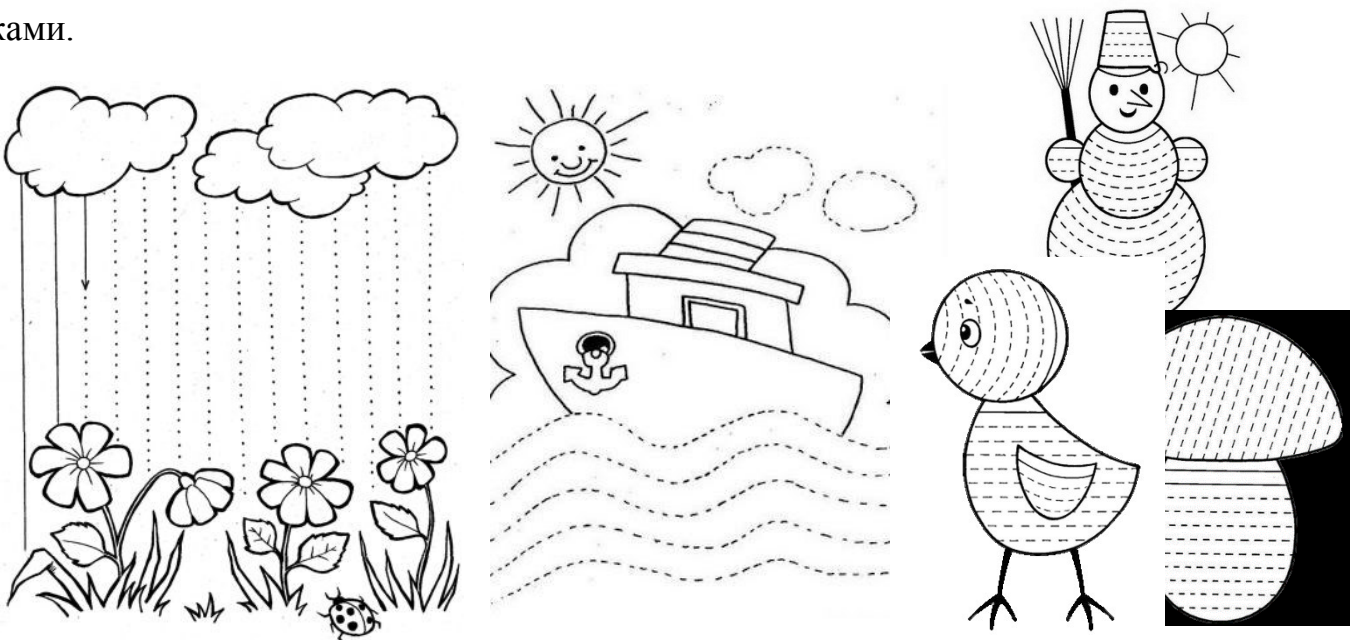
Однією з проблем сучасної освіти є значне погіршення почерку у дітей. Хоча декому це може здатись і не вартим на увагу, слід наголосити, що почерк до певної міри характеризує особистість. Графічне письмо є проявом гарного естетичного смаку, і свідчить про такі риси характеру, як акуратність, сумлінність, точність. Важливо те що з виробленням чіткого почерку, грамотного письма й формується акуратність, старанність, охайність, відповідальне ставлення до дорученої справи.

В основі оволодіння письмом лежать рухові навички. У дошкільному віці дитина ознайомлюється з графічними рухами й формами, набуває графічного досвіду.

Недостатній розвиток зорового сприймання, уваги та, зокрема, дрібної моторики, призводить до виникнення негативного ставлення до навчання.

Наслідком слабкого розвитку загальної моторики, і, зокрема, руки, є загальна неготовність більшості сучасних дітей до письма або проблеми із мовленнєвим розвитком.

Обведення геометричних фігур, штрихування геометричних фігур, штрихування у різних напрямках різними лініями: ламаними, хвилястими, штрихування овалами, півовалами, з допомогою лінійки. Розміщення предметів у певному порядку та їх штрихування, усі ці вправи допомагають вільно оволодіти графомоторними навичками.

Щоб дитина оволоділа графомоторними навичками, потрібно дотримуватися певної послідовності – обов'язкових кроків:

Крок 1. Навчіть дитину правильно сидіти

Ще до того, як дитина почне оволодівати навичками письма, необхідно привчити її правильно сидіти. Бо неправильна поза не лише нашкодить зору і поставі дитини, а й перешкоджатиме формуванню у неї правильних рухів, необхідних для письма.

Крок 2. Навчіть дитину правильно розміщувати аркуш і тримати олівець.

Від розміщування на столі аркуша-основи та уміння правильно тримати олівець (фломастер, ручку) залежить не лише почерк, а й постава дитини. Тому допоки цей етап не буде твердо засвоєний, не варто переходити до наступного.

Крок 3. Навчіть дитину малювати прямі лінії.

Спочатку дитина має освоїти поняття «вниз», «вгору», «справа», «зліва», «посередині» у грі, без графічних рухів. Коли вона зрозуміє, чого від неї хочуть, слід запропонувати їй з'єднати точки за стрілочками у заданому напрямку: «вниз», «вгору», «вправо», «вліво».

Крок 4. Навчіть дитину малювати паралельні лінії.

Непаралельність штрихів — найчастіше порушення почерку в школі. До того ж зазвичай діти не розуміють, чому вони пишуть негарно, а дорослі не можуть їм цього пояснити. Поясніть і покажіть, що всі вертикальні і наскісні штрихи потрібно писати тільки зверху вниз, а горизонтальні — тільки зліва направо. Найефективніший спосіб тренування - штрихування (спочатку з лінійкою і пізніше – без неї).

Крок 5. Навчіть дитину малювати круги, овали, півкола.

Щоб круг, овал або півколо не перетворювалися на карлючки, необхідно витримати чітку траєкторію руху, що для дитини дошкільника досить складно.

Тож для тренування навички корисно «розкручувати» і «закручувати» спіралі, малювати фігури за допомогою трафарету.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПРАВОРУКИХ ТА ЛІВОРУКИХ ДОШКІЛЬНИК

У більшості малюків вже до п'ятирічного віку, ведуча ручка визначена. Батьки самі помічають, якою рукою зручніше користуватися їх карапузові. Інакше, рекомендується повністю переконатися, що дитина не потребує медичної психологічної корекції взаємозв'язків обох півкуль мозку, або відсутності необхідного домінування одного з них.

Поради для праворукої дитини:

- ✓ аркуш слід трохи нахилити вправо, щоб його нижній лівий край був на рівні середини грудей. Таке положення аркуша (тла) дасть змогу вільніше пересувати руку вздовж рядка;
- ✓ аркуш спочатку потрібно підтримувати лівою рукою знизу, а коли сторінку буде майже заповнено — зверху;
- ✓ ручку слід класти на лівий бік середнього пальця. Вказівним пальцем потрібно притримувати ручку згори, великим — з лівого боку. Усі три пальці мають бути злегка зігнуті. Вказівний палець не повинен прогинатися. Рука під час письма має спиратися на верхній суглоб загнутого всередину мізинця. Вказівний палець слід тримати на відстані 2 см від кінчика стержня.

Поради для ліворукої дитини:

- ✓ аркуш слід розмістити ближче до лівої руки і трохи нахилити вправо;
- ✓ ручку потрібно брати трохи вище — на відстані 3—4 см від кінчика стержня. Вказівний палець потрібно практично не прогинати. Ручку слід класти плоскіше вздовж великого пальця. Кута між ручкою і кистю практично не повинно бути.

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ РУК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Батьків завжди хвилює питання, як забезпечити повноцінний розвиток дитини і як правильно підготувати його до школи. Вченими доведено, що розвиток руки та розвиток мови і мислення дитини тісно зв'язані між собою.

Розвиток дрібної моторики це один з найважливіших показників інтелектуальної готовності малюка до шкільного навчання. Зазвичай, якщо у дитини добре розвинута дрібна моторика, вона завжди логічно міркує, в неї добре розвинута пам'ять, увага та зв'язна мова. Вчителі завжди відзначають, що першокласники дуже часто відчують великі труднощі в опануванні навичок письма. Письмо - це складний навик, який включає виконання унікальних, координованих рухів руки. Отже техніка письма потребує сумісної злагодженої роботи м'язів кисті та всієї руки, а також розвиненого зорового сприйняття та довільної уваги.

Для повного оволодіння навичками письма необхідно мати певну функціональну зрілість кори головного мозку, у непідготовлених до письма дітей, при недостатньому розвитку дрібної моторики та зорового сприйняття і уваги, як правило, приводить до стану тривоги дитини у школі та негативного ставлення до навчання. Тому в дошкільному віці дуже важливо розвивати механізми, які потім будуть необхідні для оволодіння письмом, створювати умови для постійного накопичення дитиною практичного рухового розвитку і навичок моторної вмілості.

В дошкільному віці дуже важливою вважається саме підготовка до письма, а не навчання писати, і це повинно починатися задовго до шкільної парти. Батьки, які в певний час починають приділяти належну увагу певним вправам, різноманітним завданням, іграм, щодо розвитку дрібної моторики та координації рухів рук, вирішують відразу дві проблеми: по-перше, вони непрямим чином починають впливати на загальний інтелектуальний розвиток малюка, по-друге, вони готують її до оволодіння навичок письма, які в майбутньому обов'язково допоможуть уникнути різних проблем шкільного навчання.

Основні види розвитку дрібної моторики рук - **пальчикова гімнастика** ("Пальчикові ігри" - це як завжди, інсценування за допомогою пальців різних римованих казок та історій, виконання багатьох ігор вимагають брати участь обидві руки, що навчає дітей орієнтуванню в поняттях напрямку: «ліворуч», «праворуч», «вниз», «угору» то що. В ході пальчикових ігор малюки повторюють рухи дорослих, тим самим активізують моторику рук, таким чином виробляється уміння керувати своїми рухами, тренування спритності, концентрування уваги на одному з видів діяльності.

Гра "Моя сім'я".

Це пальчик - мій дідусь,

Це пальчик - моя бабуся,

Це пальчик - любий татко,

Це пальчик - рідненька ненька,

Це пальчик - буду я,

От і вся моя сім'я! (Почергово згинають пальці, з початку великий)

Гра "Коники"

По дорозі білій та гладкій

Скачуть пальці, як конячки.

Цок-цок-цок, цок-цок-цок.

Скаче жвавий табунець.

(Пальчики "скачуть" по столу в ритмі вірша)

Графічні вправи Завдання "**Штрихування**". Намалюйте контурну картинку, наприклад, фрукт, або овоч і дайте дитині заштрихувати картинку прямими рівними лініями, не виходячи за її контури.

Завдання "**Обведи малюнок**" Намалюйте контурну картинку і дайте дитині обвести малюнок точно по лініях, не відриваючи олівець від паперу.

Завдання "**З'єднай по точках**" Намалюйте контурну картинку пунктирними лініями і дайте дитині з'єднати пунктири (точки) однією суцільною лінією, не відриваючи олівець від паперу.

Завдання "**Намалюй фігури**" Намалюйте дві геометричні фігури, одну велику, іншу маленьку дайте дитині намалювати всередині великої фігури, такі ж, що поступово

зменшуються, а навколо маленької фігури, які поступово збільшуються. Торкатися стінок попередньої фігури можна. Чим більше вийде фігур, тим краще.

Завдання "Намалюй таку ж картинку" Намалюйте будь-яку картинку і дайте дитині повторити ваш малюнок.

Завдання "Дорисуй картинку" Намалюйте ліву половину картинки і дайте дитині домалювати праву половину малюнка.

Завдання "Графічний диктант" Дитині дається наступна інструкція: "Слухай уважно і проводь лінії під диктовку. Одна клітинка вгору, одна клітинка направо, одна клітинка вниз, одна клітинка направо» тощо". Візерунки можуть бути різними.

- Чим ще можна позайматися з дитиною, щоб розвинути пальчикову вмілість?

- Розминати пальцями пластилін, глину, нанизувати великі і дрібні гудзики, кульки на нитку, грати з мозаїкою, конструктором, кубиками, грати з піском, водою, різати ножицями (аплікація, симетричне вирізування, вирізування різних фігурок) малювати різноманітними матеріалами (олівцем, ручкою, крейдою, аквареллю, кольоровою крейдою, гуашшю). Ігри та вправи з маленьким м'ячиком (самомасаж):

РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ РУК

«Витоки здібностей і обдарувань дітей знаходяться на кінчиках пальців. Від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші струмочки, які живлять джерело творчої думки»

В.А. Сухомлинський.

В даний час величезною проблемою є розвиток дітей дошкільного віку. Тому, одним з основних показників стає розвитку ручних умінь у дитини, тобто дрібної пальцевої моторики. Дрібна моторика - набір скоординованих дій, у виконанні дрібних рухів пальцями рук і ніг.

Поради батькам:

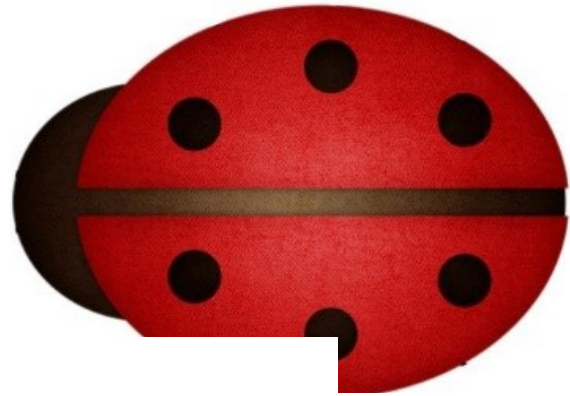
Роль дрібної моторики рук дуже велика. Адже розвиваючи її, ми насамперед готуємо дітей до письма. Практично кожен батько знає про необхідність розвитку дрібної моторики рук. Але, на жаль, не всі знають, яким чином можна здійснити цей розвиток. В даний час існує дуже багато різних посібників з розвитку дрібної моторики. Так само можна організувати роботу з «підручних» матеріалів:

- Хорошим прикладом для батьків послужить шнурівка і застібання гудзиків. Ви можете самостійно в домашніх умовах зробити розвиваючий килимок, книгу. Якщо ви хочете, щоб у вашої дитини розвивалася моторика, не одягайте її самі. Дайте можливість одягтися самому (застебнутися, зашнурувати взуття). Нехай це будемо довго, але результативно.
- Добре допомагають розвитку дрібної моторики плетіння косички з ниток, шнурка.
- Також хорошим засобом є пластилін. Бажано не розм'якшений, а твердий. Поки дитина працює з пластиліном він отримує чудовий масаж. Замінити пластилін можна тістом.
- Я думаю у кожному будинку знайдуться білизняні прищіпки. Як недивно, але це теж один із засобів розвитку дрібної моторики. Наприклад: вирізати з жовтого картону круг і зробити з прищіпок промінчики.

- Для дівчаток дуже добре підійде робота з виготовлення бус. Для цього знадобиться міцна нитка і різні намистини (залежно від віку дитини).
- Викладання різних фігур, наприклад з квасолі, з кришок від пластикових пляшок - це все теж розвиток дрібної моторики.
- Пальчиковий театр. Дітям він дуже сподобатися (наприклад, «ріпка»).

Таким чином розвивати дрібну моторику рук можна не тільки у спеціально організованих умовах і на заняттях, але і в побуті. Продуктивність заняття зросте, якщо батьки разом з дитиною візьмуться за вирішення спільного завдання. Не забувайте, застосовувати ігрову форму. Запам'ятайте: чим раніше буде почата робота з розвитку дрібної моторики, тим раніше вона почне приносити свої плоди.

Пропоноване розвиваюча допомога сприяє не тільки розвитку дрібної моторики дитини, але і образного мислення, сприйняття, координації рухів цілому. Матеріали - основи для ігор з прищіпками:

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДИТИНИ І ДРІБНОЇ МОТОРИКИ РУК

Рухи пальців рук людини в процесі еволюції виявилися тісно пов'язаними з мовною функцією. Ще до появи словесного мовлення первісна людина, роблячи різні знаряддя, багато сотень років стоншувала й удосконалювала роботу руки й пальців. Його першою формою спілкування були жести, які потім почали сполучатися з вигуками. У процесі розвитку руки відбувалося збільшення площі рухової проекції кисті в мозку людини, тобто розвиток функції руки й мовлення в людей йшов паралельно.

Розвиток рухів пальців рук (дрібна моторика) немов підготовляє ґрунт для наступного формування мовлення. Відомо також, що в людини існує не тільки слухова, але й зорова, і дотиково-рухова пам'ять, що допомагає запам'ятовувати, після дотику, руху. Тому протягом всього життя ми користуємося величезною кількістю жестів, які часто заміняють нам слова або доповнюють їх.

Між мовною функцією й загальною руховою системою людини існує тісний зв'язок. Такий тісний зв'язок установлений між рукою й мовним центром мозку. Гармонізація рухів тіла, дрібної моторики рук й органів мови сприяє формуванню правильної вимови, допомагає позбутися монотонності мови, нормалізувати її темп, учить дотриманню мовних пауз, знижує психічну напругу.

А рухи пальців і кистей рук дитини мають на її розвиток особливий вплив. Як ви пам'ятаєте, у немовлятка кисті завжди стиснуті в кулачки, і якщо дорослий вкладає свої вказівні пальці в його долоні, дитина їх міцно стискає (і часом так міцно, що малюка можна навіть трохи підійняти). Втім, ці маніпуляції відбуваються на рефлексорному рівні. Ті чи інші дії дитини ще не досягли високого контролю з боку мозку, що у подальшому дозволить свідомо виконувати певні рухи.

Значення хапального рефлексу велике, і полягає воно у здатності дитини не випускати з рук тих чи інших предметів. З розвитком мозку цей рефлекс перетворюється в уміння хапати і відпускати. Чим частіше у дитини задіяний хапальний рефлекс, тим ефективніше відбувається емоційний та інтелектуальний розвиток малюка.

В наш час уникнути труднощів моторики допоможе система вправ з трафаретами. Дорослі можуть використовувати обведення трафаретів і штрихування зображень. Це сприяє автоматизації і усвідомленню процесу правильного і точного штрихуванню композицій різної складності та запам'ятовуванню різних образів предметів. Під час цієї роботи йде розвиток просторового сприймання, формування зорової пам'яті, орієнтування на аркуші паперу, дитина вчиться виділяти частини предмета, порівнює їх за розміром та формою. Під час штрихування в залежності від віку дітей використовуються пласкі фігурки та трафарети за складністю.

Штрихування трафаретів виконуються на не лінованому папері, що сприяє підготовці руки до письма. Розвиток дрібної моторики визначається не тільки чіткістю і красою зображення ліній, але й легкістю і свободою: рухи руки не повинні бути скутими, напруженими. Правильно дотримуватися графічних пропорцій, писати плавно і симетрично важливо для вироблення гарного і чіткого почерку. Дитина повинна намагатися не відривати олівець від паперу і не переривати лінії. Вміння вільно малювати плавні лінії зліва направо важливе при формуванні почерку. Вміння писати з нахилом зверху вниз і знизу вгору необхідно при формуванні почерку. Розвитку точності рухів, уваги і контролю за власними діями також сприяють графічні вправи. Штриховка -- одна з найважливіших вправ.

Правила штрихування:

- Штрихування тільки в заданому напрямку.
- Не виходити за контури фігури.
- Дотримуватися паралельність ліній.
- Не зближувати штрихи, відстань між ними має бути 0,5 см.
- Дітям пропонуються вправи на проведення прямих і похилих, ламаних, вертикальних і горизонтальних ліній; вправи на проведення округлих, на півовальних, овальних ліній; далі діти мають підготувати руку дитини до безвідривного проведення ліній. Вправи передбачають вправляння дітей у різних видах штриховки. Штрихування прямими лініями (вертикальними і горизонтальними),

штрихування геометричних фігур (квадрата, прямокутника, трикутника) та предметів прямокутної, квадратної, циліндричної форми. Штрихування похилими лініями геометричних фігур і предметів овальної форми.

- Штрихування уривчастими короткими лініями геометричних фігур, кола, овалу, предметів прямокутної та овальної форм.
- Штрихування на півовалами предметів овальної форми (шишка, рибка, качан кукурудзи).
- Штрихування крапками зображень яблука, груші, моркви, вишні, буряка...
- Мішане штрихування: в одному орнаменті або візерунку поєднуються кілька видів штриховки.

Робота з розвитку дрібної моторики повинна починатися задовго до вступу до школи. Батьки, які приділяють певну увагу вправам, іграм, різноманітним завданням на розвиток дрібної моторики та координації рухів руки вирішують одночасно декілька проблем: по-перше, впливають на загальний інтелектуальний розвиток дитини, по-друге, покращують розвиток мовлення малюка, по-третє, готують його до оволодіння навичок письма. Таким чином, лише сформувавши в дошкільному віці технічні навички та розвинувши дрібні рухи пальців і кисті руки, можна сподіватися, що потім дитина писатиме правильно й акуратно, що процес письма викликатиме в неї інтерес і даватиме втіху.

Необхідночити дитину правильно сидіти під час письма, правильно тримати ручку й орієнтуватися в просторі необхідно починати вже у підготовчий дошкільний період. Коли почнеться безпосередньо письмо — нова й важка для дитини діяльність — зробити це буде значно складніше.

Дітям дошкільного віку дуже подобаються книжки-розмальовки — найпростіший і найефективніший спосіб підготовки руки дитини до письма. Розфарбовуючи картинки, які сподобалися, дитина вчиться тримати в руці олівець, використовувати силу натискання. Це заняття тренує дрібні м'язи дитячої руки, робить її рухи більш сильними та координованими. Найкраще користуватися кольоровими олівцями, а не фломастерами, тому що останні занадто м'які для малювання і не вимагають докладання навіть незначних зусиль.

Вправи, що тренують дитячу руку, раджу починати з розмальовування, а перші спроби доцільно робити у три-чотири роки. Для цього знадобляться розмальовки такого типу, що містять невеликі деталі. Якщо запропонувати дитині власноруч розмалювати подібну картинку, то вже за кілька хвилин матимете вцент покреслений аркуш. Аби цього не сталося, нехай вона не розмальовує, а просто штрихує кожну деталь окремо. І не обов'язково прямими лініями, а й хвилястими, а ще — колами, спіральками, «черв'ячками». Спонукайте не виходити за межі кожної деталі й виконувати при змозі рівномірну штриховку.

Можна також запропонувати як тренувальні завдання спільне створення тематичних малюнків, які складаються з довгих і коротких рівномірних ліній. Наприклад, ви кажете дитині: «Давай поїдемо потягом до бабусі в село. Ось на одному краю аркуша наш будинок, а на іншому — бабусин садок. (Ці малюнки маєте зробити самі). Треба намалювати залізничну колію: дві довгі поздовжні лінії-рейки (креслите ви), а впоперек них багато коротеньких — шпали (креслить дитина). Зроби це старанно, охайно, бо інакше потяг не зможе проїхати і нам не вдасться відвідати бабусю». Чим охочіше дитина відгукнеться на пропозицію помандрувати, тим краще вона впорається із завданням. Або: «В густому дикому лісі живе в своїй хатинці лісник. Разом з ним тут живуть зайчики, півники, курчата, каченята... (Малюєте ви). Лісник подовгу не буває вдома, тож намалюй, будь ласка, довкола хатинки паркан, щоб ані лисиця, ані вовк не могли зашкодити лісниковим друзям».

Можна запропонувати малому домалювати сонечкові промінці, якими б воно зігрівало квіти довкола себе. Більше буде промінців — довше цвістимуть квіти. Чи нехай нагодує курчатко (малюєте ви), пшоном, зерном і черв'ячками. Ця робота приваблива тим, що виконується спільно. Та й результати кращі, бо берете участь у малюванні, для вас досить легкому.

Можна запропонувати дитині копіювати малюнки, які сподобалися (сюжетні картинки, різні орнаменти) на прозорий папір або через копіювальний папір. Особливо корисні орнаменти й візерунки, тому що вони складаються з безлічі вигнутих ліній, що є гарною підготовкою руки дитини до написання прописних літер.

Необхідно обов'язково робити гімнастику для руки:

- випрямити кисть руки і по черзі притискати підмізинний палець до мізинця, середній — до вказівного;
- випрямити кисть, щільно стиснути пальці й повільно притискати їх спочатку до третіх суглобів, потім до площини долоні;
- долоньку прикласти до столу і по черзі згинати середні, вказівні, великий пальці, інші пальці при цьому повинні поступово підніматися вгору;
- пальці розімкнути якомога ширше й повільно зімкнути їх;
- стиснути пальці в кулак і обертати кисть у різних напрямках;
- долоньку покласти на стіл, піднімати пальці по черзі, повторити у зворотній послідовності;
- затиснути ручку середнім і вказівним пальцем, згинати й розгинати ці пальці, стежити, щоб ручка не опускалася нижче великого пальця;
- однією рукою зібрати в кулак 10-15 олівців, що лежать на столі, беручи їх по одному, потім так само по одному покласти олівці на стіл;
- затиснути ручку другими фалангами вказівного й середнього пальців і робити «кроки» по поверхні стола.

Усі ці заняття прості, не вимагають спеціальної підготовки й організації, але є надзвичайно ефективними в підготовці руки дитини до письма.

**ЗРАЗКИ МАТЕРІАЛІВ
(ОБЛАДНАННЯ ТА ФОНІВ)
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З
МОТОРИКИ**

1. Трафарети (2 видів).
2. Фонові аркуші для усіх вікових груп (+ CD).
3. Зразки зображень (+ CD)

До деяких занять пропонується 2-5 видів фонів-основ для роботи дітей (вихователь диференціює завдання для дітей за рівнем графічних навичок).

В старшій групі до занять №1, 2, 3, 9, 13, 17, 19, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 32 немає спеціальних фонів. Вихователь може використовувати звичайний аркуш формату А-4 або універсальний фон 1.

